

374.012
D 155 D
3.8

การศึกษาเปรียบเทียบการสอนภาษาไทยชั้นอ่านออกเขียนได้สำหรับผู้ใหญ่
ที่ไม่รู้หนังสือโดยวิธีจัลลากับขั้นตอนการเรียนรู้และวิธีสอนปกติ

ปริญญาโท

ของ

ฉลองศรี พลโยธา

11 พ.ค. 2535

กอง...
มหาวิทยาลัย...
พ.ศ. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178765

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานินท์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้.

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ประธาน
เกษม วัฒน กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

ศาสตราจารย์ ประธาน
เกษม วัฒน กรรมการ
เจ ออเวย์ กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยการช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์
ดร.สุนทร โคตรบรรเทา รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพนิช ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุม
ให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่าง ๆ ในการทำวิจัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจ อารยะวิญญู
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้กรุณาช่วยเหลือตรวจแก้ไขการทำปริญญานิพนธ์ จนสำเร็จอย่างสมบูรณ์ที่สุด
ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณา ความเสียสละ และความเอาใจใส่ ที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง จึงขอ
กราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการกองสัมมาอาชีวะสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์
ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ ตลอดจนคณะเจ้าหน้าที่และนักศึกษาระดับชั้นเตรียม ในสถานสงเคราะห์
หญิงบ้านเกร็ดกระการ บ้านปากเกร็ด และบ้านนาวิสวัสดิ์ ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ชูเกียรติ
ลีสุวรรณ์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี อาจารย์กรุณา ศศิธร ภัทราภรณ์ คณะทำงานโครงการรณรงค์เพื่อ
การรู้หนังสือแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดน่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ
ให้คำแนะนำ และมีส่วนช่วยในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ มอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา
ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านของผู้วิจัย.

ฉล่องศรี พลโยธา

สารบัญ

บท

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	ความรู้และแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบวิธีสอน	7
	ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเขียน	18
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านเขียนภาษาไทย	21
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	24
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	25
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	25
	เครื่องมือในการทดลอง	26
	เครื่องมือรวบรวมข้อมูล	30
	วิธีการทดลอง	32
	การวิเคราะห์ข้อมูล	37
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
	การเปรียบเทียบคะแนนก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง	40
	การเปรียบเทียบคะแนนก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุม	43
	การเปรียบเทียบคะแนนก่อนการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	45
	การเปรียบเทียบคะแนนหลังการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	47

5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	51
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	51
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	51
วิธีดำเนินการทดลอง	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
สรุปผลการวิจัย	53
อภิปรายผล	53
ข้อเสนอแนะ	60
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	61
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	67

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 คาสติคิสำหรับตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ	32
2 แบบแผนการทดลอง	33
3 การเปรียบเทียบคะแนนการอ่านระหว่างก่อนและหลังการ เรียนของ <u>กลุ่มทดลอง</u> ..	41
4 การเปรียบเทียบคะแนนการเขียนระหว่างก่อนและหลังการ เรียนของ <u>กลุ่มทดลอง</u> ..	42
5 การเปรียบเทียบคะแนนการอ่านระหว่างก่อนและหลังการ เรียนของ <u>กลุ่มควบคุม</u> ..	43
6 การเปรียบเทียบคะแนนการเขียนระหว่างก่อนและหลังการ เรียนของ <u>กลุ่มควบคุม</u> ..	44
7 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านก่อนการ เรียนของ <u>กลุ่มทดลอง</u> กับ <u>กลุ่มควบคุม</u>	45
8 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนก่อนการ เรียนของ <u>กลุ่มทดลอง</u> กับ <u>กลุ่มควบคุม</u>	46
9 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการอ่านก่อนและหลังการ เรียน ระหว่าง <u>กลุ่มทดลอง</u> กับ <u>กลุ่มควบคุม</u>	47
10 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการ เขียนก่อนและหลังการ เรียน ระหว่าง <u>กลุ่มทดลอง</u> กับ <u>กลุ่มควบคุม</u>	49

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	ระบบการสอนวิธีจักล่ำกับชั้นการเรียนรู้	27
2	ตัวอย่างบัตรฝึกอ่านคำคู่เทียบเสียง	29

ภูมิหลัง

ประเทศไทยได้เริ่มจัดให้มีการศึกษาภาคบังคับมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2464 แต่จากการประมาณการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปัจจุบัน พบว่า ยังมีประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เป็นผู้ไม่รู้หนังสือถึงร้อยละ 14.5 ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือนี้ เกือบร้อยละ 50 อยู่ในวัยแรงงานส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชนบท เป็นผู้ยากไร้ที่ต้องประสบปัญหาในการดำรงชีวิตตามปกติ ฉะนั้น การไม่รู้หนังสือจึงมักมีผลให้เกิดความเสียเปรียบในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อเนื่องกันไป (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2527 ก : 6) ด้วยความตระหนักว่า ปัญหาการไม่รู้หนังสือเป็นอุปสรรคในการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนและการพัฒนาประเทศ รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เพื่อลดอัตราการไม่รู้หนังสือ จากร้อยละ 14.5 ให้เหลือร้อยละ 10.5 ในปี 2529 ซึ่งประมาณว่าจะเพิ่มจำนวนผู้รู้หนังสือขึ้นไม่ต่ำกว่า 1,500,000 คน เพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้จัดโครงการรู้หนังสือชนอ่านออกเขียนได้เพิ่มขึ้นอีกโครงการหนึ่ง คือโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ซึ่งดำเนินการกู่ขนานไปกับการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานที่ดำเนินการอยู่แล้ว ทั้งนี้เพื่อให้สามารถลดจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือได้อย่างน้อยจำนวน 1.5 ล้านคน ภายในสามปีจากปีงบประมาณ 2527 - 2529 (ขึ้นรู้หนังสือเพิ่มขึ้น 18 จังหวัด 2527 : 1, 12)

กระบวนการเรียนการสอนของโครงการนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาจากหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน โดยเน้นเรื่องการอ่านเขียนภาษาไทยได้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน และดำเนินการสอนโดยใช้ระบบอาสาสมัครในท้องถิ่น (สำนักงานปลัดกระทรวง 2526 : 113 - 115)

วัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ เพื่อให้ประชากรที่มีอายุ 14 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปถึง 50 ปี ที่ไม่จบประถมศึกษาปีที่สี่ และยังไม่รู้หนังสือได้มีความรู้และเขียนภาษาไทยได้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาชีวิตและแสวงหาความรู้อีกต่อไป โดยมีหลักการดำเนินงาน

คือ มุ่งเชิญชวนประชาชนชาวไทยทุกคนที่อ่านเขียนได้มีส่วนรับผิดชอบ ตระหนักในปัญหาการไม่รู้หนังสืออันเป็นปัญหาของชาติ และมีหน้าที่ที่จะต้องช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกันให้อ่านเขียนได้ โดยอาสาสมัครเป็นผู้สอน กระตุ้นให้แต่ละชุมชนเกิดความมุ่งมั่นที่จะจัดการไม่รู้หนังสือ และระดมสรรพกำลังทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนให้การสนับสนุนในการรณรงค์ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการจะรับผิดชอบในการจัดหาแบบเรียน บริการทดสอบ และพัฒนาระบบข่าวสารข้อมูลเพื่อให้ประชาชนได้ประโยชน์จากการรู้หนังสือ และป้องกันการลืมหนังสือ การเรียนการสอนของโครงการนี้มีหลักการคือใช้วิธีสอนที่ง่ายและสะดวกกับผู้เรียน ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ เน้นการเรียนการสอนในลักษณะตัวต่อตัว โดยไม่ต้องเข้ากลุ่มหรือชั้นเรียน กระบวนการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับความถนัด ความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียนและผู้สอน ในการนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สอน กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำหนังสือแบบเรียนชั้น 2 ชุด ซึ่งมีความยาวกายพอ ๆ กัน โดยพัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับเกณฑ์การรู้หนังสือไทยที่ว่า จะต้องรู้คำอ่านออกเขียนได้ อย่างน้อย 500 คำ ความับนู้คำที่กำหนดไว้ และสามารถนำเอาคำเหล่านั้นไปผสมเป็นข้อความใช้ในการอ่านเขียนในชีวิตประจำวันได้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2527 ก :

7 - 16)

ผลการดำเนินการเรียนการสอนของโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือในระยะ 22 เดือนแรก (กันยายน 2526 - มิถุนายน 2528) ใน 54 จังหวัดมีผู้ผ่านการทดสอบ 75,930 คน จากจำนวนผู้เข้าเรียนในโครงการรวมทั้งสิ้น 331,863 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 22.61 ของจำนวนผู้เข้าเรียนทั้งหมด จากสรุปผลการรายงานความก้าวหน้า รายงานการทดสอบและการนิเทศติดตามผลของโครงการพบว่า ปัญหาการเรียนการสอนส่วนหนึ่งเนื่องมาจากวิธีสอน เช่น ผู้สอนไม่รู้จักรูปวิธีสอน อธิบายไม่ได้ วิธีสอนเป็นคำและประโยคผู้เรียนไม่ค่อยเข้าใจ ผู้สอนเคยชินกับวิธีสอนแบบเก่า ซึ่งใช้สอนเด็กในโรงเรียนทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายและทอดอ้อยในการเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2528 : ไม่มีเลขหน้า) จากสภาพปัญหาดังกล่าวอาจเป็นอุปสรรคส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ใหญ่เรียนอ่านเขียนได้ช้ากว่าที่ควร ความไม่เข้าใจในวิธีสอน ก่อให้เกิดการทอดอ้อยในการเรียน ไม่ยอมรับและไม่สนใจที่จะเรียน ขณะเดียวกันการนำวิธีสอนแบบเก่าซึ่งเคยใช้สอนเด็กมาใช้กับผู้ใหญ่ ย่อมทำให้ผู้ใหญ่ซึ่งโดยธรรมชาติมีความดื้อท้าว และนับถือตัวเองเกิดความ

รู้สึกท้อแท้ได้ แต่ในทางตรงข้าม หากจะมีวิธีสอนอื่นใดที่แปลกใหม่ สอดคล้องกับหลักจิตวิทยา การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และก่อให้เกิดผลดีในระยะเวลานานขึ้น ก็เป็นวิธีทางหนึ่งที่สำคัญในการแก้ไข ปัญหาทั้งหลาย และเป็นวิธีทางที่น่ายกย่อง

ปัจจุบันวิธีสอนที่เขียนสำหรับผู้ใหญ่ที่ใช้อยู่แล้วมีหลายวิธี เช่น วิธีสอนโดยเน้นอักษรวิธี วิธีสอนโดยเน้นเสียง วิธีสอนโดยเน้นพยางค์ และวิธีสอนโดยเน้นความหมายตั้งแต่เริ่มแรก ซึ่ง ประกอบด้วยวิธีเน้นคำ วิธีเน้นวลี วิธีเน้นประโยค และวิธีเล่าเรื่อง เป็นต้น (สุนทร โคตรบรรเทา และ วิชัย ภูษะกุล 2526 : 113 - 125) แต่ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาได้มีการ ศึกษาจำนวนมากได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออกแบบการสอนไว้มากมาย และมีการเน้นในเรื่อง กลวิธีการเรียนรู่มากกว่าวิธีสอน เน้นการจัดเตรียมการฝึกปฏิบัติในสภาพเงื่อนไขการเรียนรู้ และการออกแบบการสอนอย่างเป็นระบบที่จะเหมาะสมกับผู้เรียน (Dick and Carey, 1978 : 5) แนวทางนี้มาจากการตระหนักว่าไม่มีวิธีสอนหรือหลักสูตรใดที่จะนำไปใช้ให้เกิดผลกับผู้เรียนทั้งหมดได้ (Joyce and Weil, 1980 : 6) การจัดเตรียมครูใหม่มาตามฐานการสอนอย่างก็ยังมีได้เป็น หลักประกันว่าประสบความสำเร็จในการสอนใหญ่เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ได้ ขณะเดียวกัน การ แสวงหาวิธีสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีการออกแบบการสอนที่ได้มาจากผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์และเอื้อ ต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน (นาคยา ปิณฑนนท์ 2527 : 132 - 133)

วิธีสอนตามลำดับขั้นการเรียนรู้ของ กาญจน์ (Gagne) เป็นตัวอย่างของการจัดระบบ การสอนรูปแบบหนึ่ง ซึ่งยังไม่มีการนำมาใช้ในการสอนอ่านเขียนสำหรับผู้ใหญ่ การเลือกนำวิธี การสอนดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการสอนอ่านเขียนไทย โดยคำนึงถึงลำดับขั้นก่อนและความยากง่าย ของโครงสร้างคำ มีการกำหนดเป้าหมายและวิเคราะห์แต่ละเป้าหมายว่าควรประกอบด้วยทักษะ ย่อย ๆ อะไรบ้างผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ตามลำดับก่อนหลัง กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ยุทธศาสตร์การสอน อุปกรณ์การสอน การทดสอบเพื่อการประเมินประสิทธิภาพ และการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง จึงเป็นวิธีทางหนึ่งในการแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหการเรียนรู้ การสอน ผู้ใหญ่

ปัจจุบันนี้กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มขยายโครงการรู้หนังสือขั้นอ่านออกเขียนได้เข้าไปใน สถานที่เฉพาะแห่งต่าง ๆ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งชุมชนแออัด และสถานสงเคราะห์

เป็นต้น สดขยที่ดังกล่าวนั้น มีสภาพแวดล้อมและการกระจายของประชากรผู้ไม่รู้หนังสือแตกต่างจากชนบท ฉะนั้น รูปแบบวิธีสอนที่ใช้ได้ก็ในชนบทอาจจะใช้ได้ผ่น้อย หรือไม่ไ้ผ่นเลยในสถานที่ดังกล่าวนั้น ทั้งนี้เพราะกระบวนการเรียนรู้ในวิชาใด ๆ ก็ตาม จำต้องการให้ประสบผลสำเร็จตามจุดหมายที่กำหนดไว้ จำเป็นที่จะต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน การจัดการจะช่วยให้ระเบียบแบบแผน มีแนวทางที่แน่นอนในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยตรงซ้กเพิ่มขึ้น การวิจัยครั้งนี้เป็นความพยายามส่วนหนึ่งของการตอบสนองแนวคิดดังกล่าว โดยจะศึกษาเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาไทยสำหรับผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือด้วยวิธีจัดลำดับชั้นการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนภาษาไทยของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือโดยวิธีสอนแบบจัดลำดับชั้นการเรียนรู้และวิธีสอนแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอน การผลิต และการให้ข้อมูลประกอบการสอนอ่านเขียนภาษาไทยสำหรับผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนได้บังเกิดผลดียิ่งขึ้น ตลอดจนทำให้ได้รูปแบบวิธีสอนภาษาไทยสำหรับผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนวทาง แก่ครู และนักพัฒนาหลักสูตร สำหรับนำเอาวิธีการไปดัดแปลงแก้ไขและปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้านี้มุ่งเน้นเฉพาะการสอนอ่านเขียนจากหนังสือแบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ เฉพาะบทที่ 1 - 10 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2526 ก : 1 - 162)

2. การศึกษารั้วนี้จะทดลองกับสตรีไม่รู้หนังสือ อายุระหว่าง 14 - 30 ปี ในสถานสงเคราะห์หญิง สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พุทธศักราช 2503

3. ตัวแปรที่จะศึกษา มีดังต่อไปนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่วิธีสอนสองวิธีคือ

3.1.1 วิธีจัดคำกับขั้นการเรียนรู้

3.1.2 วิธีสอนปกติโดยฝึกตามกิจกรรมในคู่มือการสอนของโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ และคู่มือการสอนของกรมวิชาการ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน

ควำนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ หมายถึงผู้มีอายุระหว่าง 14 - 30 ปีที่ไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยอย่างง่ายได้ ซึ่งในที่นี้ถือตามคะแนนการทดสอบที่ได้จากแบบทดสอบการอ่านเขียนของสถานสงเคราะห์

วิธีจัดคำกับขั้นการเรียนรู้ หมายถึงการจัดคำเนิงานการเรียนรู้การสอนให้เป็นระบบตามลำดับขั้นของการเรียนรู้ ให้สิ่งที่เรียนไปแล้วทั้งหมดเป็นพื้นฐานของการเรียนภายหลัง ได้แก่ การสอนภาษาไทยโดยเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และโครงสร้างของคำ ตามลำดับก่อนหลังจากขั้นสอนตั้งง่ายไปยังขั้นสอนที่ยากขึ้นตามลำดับ ประกอบด้วยกิจกรรมการฝึกทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน ให้แต่ละทักษะมีส่วนสร้างเสริมซึ่งกันและกัน หลังจากฝึกครบ 15 คาบแล้ว ให้ผู้เรียนฝึกอ่านเนื้อหาบทที่ 1 - 10 และบทอื่น ๆ ในแบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติด้วยตนเอง พร้อมกับทบทวนและซ่อมเสริมขอบทเรียนในการอ่านเขียน จนครบ 30 คาบ

วิธีสอนปกติ หมายถึงวิธีสอนอ่านเขียนภาษาไทยโดยฝึกตามกิจกรรมในคู่มือการสอนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ และกิจกรรมตามคู่มือการสอนภาษาไทยของกรมวิชาการ

อันเป็นวิธีสอนปกติในสถานสงเคราะห์

การอ่านออกเขียนได้ หมายถึงสภาพการรู้หนังสือของผู้เรียนซึ่งสามารถอ่านและเขียนคำ ประโยค และข้อความง่าย ๆ ที่ใช้พบในชีวิตประจำวัน ได้ตามเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน กำหนด โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบการอ่านและการเขียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน หมายถึงความสามารถในการรับรู้, ทำความหมายจากการอ่านซึ่งเป็นผลอันเกิดจากการสอน โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบการอ่านที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวการสอบวัดการอ่านตามโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน หมายถึงความถูกต้องในการเขียนคำและข้อความต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลจากการสอน โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบ การเขียนตามโครงการ รณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ.

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีแยกกล่าวในเรื่องต่อไปนี้ ความรู้และแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบวิธีสอน ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเขียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านและเขียน

ความรู้และแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบวิธีสอน

1. ระบบการสอน ระบบการเรียนการสอน คือการจัดองค์ประกอบของการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กัน เพื่อสะดวกต่อการนำไปสู่จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนที่ใดกำหนดไว้ (สงัด อุดรรัตน์ 2526 : 5) เป็นการดำเนินการเพื่อนำทรัพยากรหรือวัตถุดิบ (input) มาจัดสรรเพื่อให้ได้ผล (output) ออกมาตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ กระบวนการเรียนรู้นี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการทั่วไป คือถ้าผู้เรียนได้รับทรัพยากรหรือวัตถุดิบทางด้านความรู้ที่มีคุณภาพ โดยผ่านกระบวนการที่เหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้ ก็ย่อมได้รับผลที่ดีทางด้านความรู้ไปด้วย แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดระบบในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสำคัญ (อัญชลี เสงี่ยมเสถียร 2526 : 132 - 133)

แอนดรูส์ และ กูดสัน (Andrews and Goodson. 1980 : 2) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบระบบถูกนำมาใช้เพื่อช่วยในการปรับปรุงการเรียนการสอนในสถานต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 เป็นลักษณะการเรียนแบบการแก้ปัญหา (problem solving) และควบคุมผลโดยวิธีการป้อนกลับ ตามลักษณะของวิธีระบบ (systems approach)
- 1.2 ช่วยให้ผู้สามารถปรับปรุงเกี่ยวกับการออกแบบ (design) และพัฒนาการสอน การแก้ไขและความคุมคามวิธีของระบบ
- 1.3 ช่วยพัฒนาขั้นตอนการประเมินผล โดยการแจกแจงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในระบบอย่างถี่ถ้วน รวมถึงการนำข้อมูลป้อนกลับ และการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงองค์ประกอบของระบบ

1.4 เป็นการทดสอบหรือเสริมสร้างทฤษฎีการเรียนรู้การสอน โดยการทดลอง
ปฏิบัติจริง ตามทฤษฎีการเรียนรู้การสอน

นอกจากนี้ แอนดรูส์ และ กูดสัน (Andrews and Goodson. 1980 : 5) ยังได้
กล่าวว่า ระบบการสอนใด ๆ ก็ตามจะมีคุณลักษณะอยู่ภายในสี่คุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีการสร้างวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะในลักษณะของ
พฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้
2. มีการจัดสร้างข้อทดสอบก่อนและหลังเรียน ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ
3. มีการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะว่า ต้องการฝึก
ทักษะหรือการเรียนรู้ประเภทใด
4. จำแนกจัดลำดับ (sequences) วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์
เฉพาะ เพื่อจัดลักษณะการเรียนรู้การสอนที่เหมาะสม
5. มีการวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อรู้จักผู้เรียนในด้านต่าง ๆ คือ วัย ระดับชั้น
เรียนหรือระดับความสามารถ ภูมิหลังทางด้านการเรียน ความถนัดพิเศษ ความคอย รวมทั้ง
การคาดคะเนความสามารถของผู้เรียนว่าจะบรรลุจุดประสงค์ได้แค่ไหน
6. มีการรวบรวมพัฒนาพฤติกรรมวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา และความ
ต้องการของผู้เรียน
7. มีการเลือกสื่อการสอนที่จะสนับสนุนพฤติกรรมวิธีการสอนที่กล่าวข้างต้น
8. มีการจัดทำรายละเอียดของกิจกรรมการสอน วัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับ
พฤติกรรมวิธีการสอนที่กำหนดไว้
9. มีการทดลองใช้กิจกรรมการสอนกับผู้ที่จะเป็นผู้เรียนจริง มีการตรวจ
วินิจฉัย (diagnosis) ขอบบ่งชี้ของกิจกรรมการสอน และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจกรรม
การสอนโดยใช่ผลจากการวินิจฉัยดังกล่าว
10. มีการจัดเตรียมวัสดุ วิธีการ และขนวนการในทางบำรุงรักษา (main-
taining) การซ่อมแซม (reparing) และ การติดตั้ง (installing) ในระบบ
11. มีการศึกษาความต้องการของผู้เรียน ศึกษาปัญหา วิเคราะห์หาข้อผิดพลาดและ
ความสามารถของผู้เรียน (ในกรณีที่เป็นระบบการสอนเพื่อการฝึกปฏิบัติ) ศึกษาวิเคราะห์

ข้อกำหนดของการฝึก (training requirement)

12. มีการจัดหาทางเลือกอื่น ๆ (alternatives) หลาย ๆ ทางเลือก สำหรับการเรียนการสอน ทางเลือกดังกล่าวหมายถึงกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน

13. จัดสร้างกำหนดตัวกระตุ้นต่าง ๆ ที่จะกระตุ้น หรือชักนำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

14. มีการประเมินราคากระบวนการสอนที่จัดสร้างขึ้น

2. แนวการจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ เกี่ยวกับแนวการจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ (learning hierarchy) กาญญ์ (Gagne) ได้ให้พฤติกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นแนวทางอันหนึ่งที่จะนำไปสู่การอ่านได้ 8 ระดับ คือ

2.1 การเรียนรู้โดยสัญญาณ (signal learning) อาการตอบสนองที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรือโดยอัตโนมัติได้เรียนรู้มาจน เช่น เมื่อกลิ่นของเบียร์จะมีน้ำลายไหลออกมา จะเกิดน้ำตาไหล เมื่อไธระเหยหัวหอมเข้าตา เมื่อฉายแสงเข้าไปในตาจะเกิดการเคืองและมันตาจะหึ่ง ไธระเหยของหัวหอมและแสงคือ signal

2.2 การเรียนรู้โดยการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (stimulus - response learning) การเรียนรู้ของนักเรียนเริ่มด้วยการเร้า และการตอบสนองกับเงื่อนไขเฉพาะ คือ ถ้าต้องการให้ผู้เรียนตอบสนองอย่างไรก็กำหนดเงื่อนไขในการเร้าให้เฉพาะเจาะจงไปเฉพาะ เรื่อง

2.3 กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านทักษะ (motor chaining) เป็นการเรียนรู้ที่ขยายขึ้นต่อจาก S-R คือมีการเร้าที่ต้องการให้ตอบสนองเป็นอนุกรมติดต่อกัน โดยเฉพาะในคน motor skills เช่น การขับรถยนต์ เริ่มต้นด้วยขั้นตอนต่าง ๆ จนกระทั่งขับรถได้

2.4 กระบวนการตอบสนองด้วยคำพูด (verbal chaining) เป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองด้วยคำพูดที่ติดต่อกันไป เช่น การเรียนเกี่ยวกับโคลงกลอน หรือเรื่องราวปะติดปะต่อกัน

2.5 การจำแนกประเภท (multiple discrimination) เป็นการเรียนรู้ในขั้นขยายอนุกรมของ chaining เช่น สามารถจำแนกพืชพันธุ์ โดยบอกชื่อของต้นไม้ได้ อย่างถูกต้อง หรือสามารถแยกรายละเอียดของเนื้อหาที่อ่าน โดยบอกถึงความสำคัญในเนื้อเรื่องแต่ละตอนได้ถูกต้อง

2.6 การเกิดความคิดรวบยอด (concept formation) เริ่มต้นจากการที่
 ตอบสนองต่อสิ่งเร้า การแยกความแตกต่างของสิ่งเร้าจนกระทั่งเกิดความคิดรวบยอด เช่น
 ในการเรียนภาษาเริ่มแต่คำที่ง่าย ๆ สามารถจำแนกคำที่อ่านออกจากคำอื่น ๆ จนกระทั่งเข้าใจ
 และเกิดความคิดรวบยอดในคำนั้น ๆ

2.7 การสร้างหลักการ (principle formation) เป็นการเรียนรู้ถึง
 หลักการต่าง ๆ ที่อาจจะโยงความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ระหว่างของตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไป เป็นกฎหรือ
 หลักการ เช่น วัตถุที่เป็นวงกลมกับการเคลื่อนไหว นักเรียนจะทราบโคจรของกบฏนั้นกลิ้งได้
 เป็นต้น

2.8 การแก้ปัญหา (problem solving) เป็นขั้นที่นำหลักการมาใช้ คือ
 ผู้เรียนต้องใช้ความคิดเพื่อให้ได้สิ่งใหม่ออกมา เช่น ในการตัดสินใจ หรือการแก้ปัญหาซึ่ง กาญ
 ถือว่าเป็นพฤติกรรมสูงสุดในการเรียนรู้ (Gagné. 1970 : 95 - 215)

ในทำนองเดียวกันเกี่ยวกับแนวการจัดลำดับขั้นการเรียนรู้นี้ ฌอล ฌูประเสริฐ (ฌอล
 ฌูประเสริฐ 2520 : 2 - 9) กล่าวว่าการจัดการศึกษาในประเทศไทยก็ตาม ย่อมไม่สามารถ
 สำเร็จจุดมุ่งไปตามที่กำหนดได้ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นโครงการและเป็นแนวทางในการให้การศึกษา
 และในการเลือกเนื้อหาและประสบการณ์นั้นนักพัฒนาหลักสูตรยังต้องพิจารณาด้วยว่าเนื้อหาสาระอะไร
 ควรนำไปสอนก่อนและหลัง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
 ซึ่งจะกระทำได้โดยการแบ่งเนื้อหาสาระที่จะเรียนทั้งหมดออกเป็นหน่วยย่อย ๆ ให้หน่วยย่อยเหล่านั้น
 เรียงเป็นลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน เรียกว่าลำดับขั้นของการเรียนรู้

การจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ หมายถึงการจัดกลุ่มของเนื้อหาวิชา หรือประสบการณ์เรียนรู้
 ให้มีความสัมพันธ์และเป็นลำดับขั้นต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดทางทฤษฎี โดยสิ่งที่เรียนก่อนจะ
 เป็นสื่อให้เกิดการถ่ายโยงทางบวก (positive transfer) ไปยังสิ่งที่เรียนภายหลัง และใน
 บางครั้งผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนเนื้อหาที่ย่อยชิ้นเป็นเนื้อหาพื้นฐานที่จำเป็นมาก่อนหลายอย่าง ก่อน
 ที่จะเรียนบทเรียนใหม่ การจัดลำดับขั้นการเรียนรู้นี้อาจให้ความหมายได้หลายคำด้วยกัน คือ

2.8.1 ทิศทางการถ่ายโยงความรู้ เนื้อหาวิชาใดจะเป็นลำดับขั้นกับอีกเนื้อหาหนึ่ง
 ก็ต่อเมื่อเนื้อหานั้นก่อให้เกิดการถ่ายโยงทางบวกไปยังอีกเนื้อหาหนึ่ง กล่าวคือ สิ่งที่ย่อยก่อน

มักจะง่ายกว่าและในองค์ประกอบของเนื้อหาวิชาที่ยากและสลับซับซ้อนขึ้นไป

2.8.2 **ก้านการวัดผล** เนื้อหาวิชาใดจะเป็นลำดับขั้นกับอีกเนื้อหาหนึ่ง ในเมื่อักเรียนจะเรียนเนื้อหาวิชาที่ยากและสลับซับซ้อนกว่าได้ ก็คือเมื่อักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงว่า ได้ผ่านการเรียนวิชาที่เป็นพื้นฐานและง่ายกว่ามาแล้ว

2.8.3 **ก้านการพัฒนาการ** เนื้อหาวิชาใดจะเป็นลำดับขั้นกับอีกเนื้อหาหนึ่ง ในเมื่อผู้เรียนที่เรียนเนื้อหาหนึ่งก้าวเข้าสู่พัฒนาการขั้นสูงกว่าได้ ก็คือเมื่อผู้เรียนผู้นั้นได้ผ่านพัฒนาการขั้นต่ำกว่า และพัฒนาการที่เป็นพื้นฐานมาแล้ว

ลำดับขั้นการเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรหลายประการ กล่าวคือ ในก้านของการวางรูปแบบของหลักสูตรนั้น ลำดับขั้นการเรียนรู้ทำให้ครูผู้สอนสามารถกำหนดการสอนตามลำดับขั้นได้สะดวก เพราะการเรียนรู้การสอนเริ่มจากทักษะที่ง่ายกว่าไปสู่ทักษะที่สลับซับซ้อน ทำให้เนื้อหาที่นำมาเรียนน่าสนใจ เรียนได้ง่ายขึ้น เพราะเรียนได้ตรงจุดตามต้องการ ไม่ต้องเสียเวลาออกมาไปเรียนสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับเรื่องที่เคยเรียนมาแล้ว

ในแง่ของการวัดและประเมินผล ลำดับขั้นการเรียนรู้ ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถสร้างข้อสอบวินิจฉัย (diagnostic test) ตลอดจนข้อสอบวัดความรู้พื้นฐานของผู้เรียน (placement test) ได้ถูกต้อง ซึ่งสิ่งนี้จำเป็นอย่างยิ่งในอันที่จะทำให้ครูทราบพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนสอน ทำให้ครูสามารถสอนซ่อมเสริมข้อบกพร่องให้แก่ผู้เรียน และสามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น

ลำดับขั้นการเรียนรู้ยังช่วยในการจัดอุปกรณ์การสอน และการเลือกบทเรียนได้ถูกต้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ทำให้บทเรียนมีความถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องประสมประสานเป็นหน่วยเดียวกันโดยตลอด ทั้งแต่จนจบสิ่งที่ครูต้องการสอน

3. **แนวคิดภาษาและภาษาศาสตร์** ในสาขาของนักภาษาศาสตร์ วิลเลียม ชนิธราท์ (วิลเลียม ชนิธราท์ 2521 : 39) กล่าวว่าภาษาเขียนไม่ใช่ตัวภาษาที่แท้จริง แต่เป็นเพียงสัญลักษณ์ที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนของภาษาพูด ภาษาเขียนสามารถทำหน้าที่แทนตัวบุคคลได้ โดยบุคคลไม่จำเป็นต้องปรากฏตัว สัญลักษณ์ที่ใช้ในภาษาเขียนแบ่งเป็นสามประเภท คือ สัญลักษณ์ที่ใช้เขียนแทนคำ (logo graphic) เช่น ภาษาจีน สัญลักษณ์ที่ใช้เขียนแทน

พยางค์ (syllabic) เช่น ภาษาญี่ปุ่น และสัญลักษณ์ที่ใช้เขียนแทนเสียง (alphabetic) เช่น ภาษาไทย เป็นต้น ที่ว่าภาษาไทยใช้สัญลักษณ์แทนเสียงคือ สัญลักษณ์แต่ละตัวใช้แทนเสียงหนึ่งเสียง เสียงในภาษามีจำนวนจำกัด สัญลักษณ์แทนเสียงจึงมีจำนวนไม่มาก เมื่อเทียบกับการเขียนแบบแทนคำและพยางค์ ทำให้สะดวกแก่การเรียนรู้ ผู้เรียนไม่ต้องจำคำหรือพยางค์ เมื่อรู้ว่าสัญลักษณ์ใดแทนเสียงใด ก็สามารถเขียนคำทุกคำที่ปรากฏในภาษาไทยได้

กานดา ณ ถลาง (กานดา ณ ถลาง 2514 : 38) กล่าวว่า ทักษะทางภาษานั้นจะเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ถ้าเปรียบเทียบทางภาษานั้นเรียนกันด้วยภาษาพูดเสียก่อนที่จะเรียนกันเป็นภาษาเขียน ดังนั้นในชั้นเริ่มต้นครูและปากเท่านั้นที่จะถูกฝึกโดยไม่อาศัยภาษาเขียนเลย การเรียนที่จะเข้าใจภาษาและที่จะพูดนั้นในชั้นเริ่มต้นไม่ควรจะนำเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเรียนอ่านและเรียนเขียน ทั้งนี้หลักกว่าภาษาเป็นสิ่งที่คนเราเข้าใจและพูดก่อนที่จะอ่านหรือเขียน ลำดับของการสอนบทเรียนจึงควรเป็นไปตามลำดับของทักษะ ฟัง - พูด - อ่าน - เขียน ไม่ว่าจะเป็นในชั้นเริ่มต้นเรียนหรือในชั้นที่สูงขึ้นไปของการเรียนภาษา

นอกจากนี้ กานดา ณ ถลาง ได้กล่าวถึงแนวเทียบในภาษา (analogy) ว่า แนวเทียบในภาษาจะวางรากฐานในการเรียนภาษาต่างประเทศได้คือการวิเคราะห์ภาษา (analysis) เช่นเดียวกับแนวเทียบช่วยในการเรียนภาษาแม่ และทั้งนี้ก็ช่วยการมีชีวิตฝึกฝนอย่างหนักหน่วงให้เพียงพอช่วย ในการเรียนภาษานั้นจะต้องเน้นหนักในเรื่องแนวเทียบมากในตอนต้น ส่วนการวิเคราะห์ภาษานั้นจะกระทำในระดัที่ผู้เรียนเริ่มรู้ภาษาได้พอสมควรแล้ว ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นในชั้นเริ่มต้นก็คือ ความสามารถของผู้เรียนที่จะรู้ความแตกต่างหรือความเหมือนกันที่อยู่ในแบบสร้างของประโยคต่าง ๆ

จากแนวคิดด้านภาษาและภาษาศาสตร์ทั้งกล่าวนี้ อาจสรุปเป็นแนวทางสำหรับสร้างรูปแบบวิธีสอนสำหรับผู้วิจัยได้ว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่ใช้สัญลักษณ์แทนเสียง ดังนั้นถ้าผู้เรียนสามารถรู้ว่สัญลักษณ์ใดแทนเสียงใด ย่อมจะสามารถเขียนคำทุกคำที่ปรากฏในภาษาไทยได้ และการเรียนภาษานั้นควรจะเป็นไปตามลำดับของทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ในทุกระยะของการเรียนภาษา และการฝึกพูดโดยใช้แนวเทียบภาษานั้น เป็นสิ่งจำเป็นเพราะจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถรู้ความแตกต่างของเสียงในแต่ละสัญลักษณ์

4. องค์ประกอบในการสอนอ่านและเขียน ในการสอนอ่านและเขียน เวอร์เนอร์ (สุนทร โคตรบรรเทา และ วิชัย ภูษะกุล 2526 : 99 - 107 อ้างอิงมาจาก Verner 1977 : 131 - 141) กล่าวว่า ผู้สอนควรคำนึงถึงองค์ประกอบในการสอนอ่านและเขียนหลายอย่างดังต่อไปนี้

4.1 องค์ประกอบด้านร่างกาย ทักษะในการอ่านและเขียนจะต้องสัมพันธ์กับการมองเห็นและการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น โคนก้น สายตา กล้ามเนื้อมือและนิ้วมือ ซึ่งก่อนการอ่านและเขียนต้องมีการฝึกและการเตรียมพร้อมอย่างดี ต้องให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับลักษณะของตัวสระ พยัญชนะ หรืออักขรวิธีเสียก่อน รวมทั้งคำนึงถึงการให้แสงสว่างที่เพียงพอในการใช้สายตา

4.2 องค์ประกอบด้านจิตวิทยา องค์ประกอบด้านจิตวิทยาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอ่านและเขียนอย่างน่ามีสามประการคือ ด้านความตั้งใจ ด้านความเป็นนามธรรม และด้านแรงจูงใจ ดังนี้

4.2.1 ความตั้งใจ (attention) ในการสอนอ่านและเขียนสำหรับผู้ใหญ่จำเป็นต้องคำนึงถึงวิธีที่จะให้ผู้ใหญ่มีความตั้งใจ และป้องกันไม่ให้เหตุการณ์ใด ๆ มาทำให้ความตั้งใจหันเหไปทางอื่น

4.2.2 ความเป็นนามธรรม (abstraction) ในชีวิตของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือต้องเผชิญกับปัญหาและสภาพที่เป็นจริง หรือที่จับต้องได้ เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม ภาษาคือสัญลักษณ์นามธรรมที่แทนของจริง จึงอาจไม่มีความหมายสำหรับผู้ใหญ่ในทันทีถ้าผู้ใหญ่นั้นไม่สามารถบอกความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์กับสิ่งที่จับต้องได้ ผู้ใหญ่จะไม่เข้าใจว่าความเป็นนามธรรมนั้นจะสามารถอธิบายแนวคิดได้อย่างไร ตัวอย่างเช่น ในกรณีของสัญลักษณ์ที่เป็นรูปคน กับคำว่าคน ซึ่งเป็นตัวเขียน ผู้ใหญ่จะเข้าใจรูปได้ง่ายกว่าคำที่เขียน เพราะรูปวาดคนนั้นใกล้เคียงของจริงมากกว่า ดังนั้นก่อนที่อ่านออกเขียนได้ ผู้ใหญ่เริ่มเรียนจะต้องสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์กับสิ่งที่จับต้องได้เสียก่อน

4.2.3 แรงจูงใจ (motivation) เราไม่สามารถบอกได้ว่าผู้ใหญ่ทุกคนสามารถจูงใจให้เรียนได้หรือไม่ เพราะเหตุว่าผู้ใหญ่ก็เป็นจำนวนมากสามารถอยู่ในสังคม

ได้โดยไม่จำเป็นต้องรู้หนังสือ และไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องอ่านออกเขียนได้ การจะทำให้
ผู้ใหญ่เป็นผู้อ่านรู้หนังสือตามความคาดหวังง่าย ๆ ของสังคมย่อมทำไม่ได้ ผู้ใหญ่จะต้องมองเห็น
ประโยชน์ด้วยตนเองเสียก่อนที่จะลงมือเรียน

4.3 องค์ประกอบในการเรียนเขียน การสอนอ่านและการสอนเขียนเป็นงาน
คนละอย่าง การอ่านเป็นเรื่องของการเรียนรู้เพื่อความรู้ (cognitive learning)
ส่วนการเขียนเป็นเรื่องที่การเรียนรู้หลายอย่างเหมือนการอ่าน แต่ยังคงเรียนรู้เพื่อฝึกการ
เคลื่อนไหว หรือการเรียนรู้ทักษะ (motor learning) กาย ซึ่งในการอ่านไม่มี
เพราะฉะนั้นในการสอนเพื่อให้รู้หนังสือจึงควรแยกกิจกรรมการอ่านออกมาต่างหาก และต้องฝึกให้
ฝึกฝนการเขียน

4.4 การอ่านสำหรับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้จะรู้คำศัพท์และ
ความหมายของคำต่าง ๆ อยู่แล้วเป็นส่วนใหญ่ การเรียนอ่านสำหรับผู้ใหญ่เริ่มเรียนจึงเป็นเพียง
การจำคำเขียนซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนคำพูดที่ผู้ใหญ่รู้อยู่แล้ว จึงเห็นได้ว่าการสอนอ่านสำหรับผู้ใหญ่จะ
ต้องง่ายกว่าการสอนอ่านสำหรับเด็ก เพราะผู้ใหญ่รู้ความหมายของคำอยู่แล้ว แลอย่างไรก็ตาม
การฝึกหัดจนที่จะให้อ่านได้ ในตอนต้นจึงยังมีความจำเป็นสำหรับผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ

การฝึกเพื่อให้จำรูปของคำที่ใช้แทนสำหรับคำที่ผู้เรียนรู้ความหมายอยู่แล้ว มีวิธีฝึกอยู่
สามวิธีด้วยกัน คือ (1) แบบใช้สิ่งเร้าและการตอบสนอง (stimulus - response type)
(2) แบบเชื่อมโยง (chaining type) และ (3) แบบแยกย่อยให้เห็นส่วนต่าง ๆ
(multiple - discrimination type)

ในการสอนอ่านระยะต่อไปจะซับซ้อนขึ้นถ้าหากผู้เรียนผู้ใหญ่ไม่พบคำที่ไม่เคยรู้จักความหมาย
มาก่อน ในกรณีนี้จะไม่สอนคำเหล่านั้นทันที จนกว่าผู้เรียนจะอ่านคำที่รู้แล้วได้คล่องเสียก่อน จึง
จะกลับมาฝึกคำที่ยังไม่เคยรู้จักด้วยความมั่นใจ

ทั้งนี้การสอนอ่านสำหรับผู้ใหญ่จึงต้องมีการวิเคราะห์ตามลำดับความยากง่ายโดยให้เรียน
จากสิ่งง่ายไปหาสิ่งที่ยากด้วยความมั่นใจ นักการศึกษาผู้ใหญ่ทั้งผู้ที่เป็นครูสอนหรือผู้แต่งแบบเรียน
สำหรับผู้ใหญ่ จะต้องคำนึงว่าสิ่งไหนบ้างควรจะมีมาก่อนการที่จะให้ผู้ใหญ่เรียนอ่านได้

4.5 การเขียนสำหรับผู้ใหญ่ การเขียนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียนเพื่อฝึกการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ หรือการเรียนรู้ทักษะ (motor learning) และควรจะมีการฝึกในด้านต่าง ๆ ก่อนที่จะมีการเขียน เช่น เกี่ยวกับการฝึกเพื่อการอ่าน งานสำคัญคือการฝึกไขว้มือ ซึ่งเป็นการฝึกการควบคุมการไขว้กล้ามเนื้อมือ เพื่อให้เขียนตัวหนังสือต่าง ๆ ตามที่ปรากฏในคำได้ แขนผู้เขียนจะต้องอ่านได้เสียก่อนจึงจะเขียนได้

4.6 การจำ (memory) การอ่านและการเขียนนั้นมีการจำคนละด้านและแต่ละด้านขึ้นอยู่กับวัยของผู้เรียนด้วย กล่าวคือ การอ่านเป็นการที่ผู้เรียนไปพบคำที่รู้ความหมายแล้วในหนังสือหรือสิ่งพิมพ์อย่างอื่น การรู้จักคำจึงเป็นเพียงการจำได้ (recognition) ซึ่งมีลักษณะเช่นเกี่ยวกับการฟังนั่นเอง ส่วนการเขียนจะมีลักษณะเหมือนกับการพูด เพราะในการพูดนั้นเป็นการนำคำที่รู้แล้วออกมาใช้อีกทีหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าเป็นการระลึกได้ (recall) อันเป็นการจดจำไว้ในใจ ความสามารถในการจำแนกการจำได้ จะมีความสำคัญกว่าการระลึกได้ เพราะผู้ใหญ่รู้จักและเข้าใจความหมายของคำ จากการอ่านและการฟังมากกว่าการพูดและการเขียน การจำทั้งระบบนั้นจะต้องมีการฝึก เช่น ฝึกให้มีความอดทนต่อสิ่งรบกวน และสามารถสะกดกั้นการรบกวนที่มาจากสิ่งที่ไม่รู้แล้วทั้งหมด ซึ่งจะทำได้โดยให้ใช้สิ่งที่เรียนใหม่เป็นตัวที่ และใช้บ่อย ๆ จนให้สิ่งนั้นอยู่ในความทรงจำ

4.7 องค์ประกอบในการสอน ครูผู้สอนจะต้องรับผิดชอบในการสร้างบรรยากาศและรักษาสภาพใหม่ ๆ ในห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน เช่น สภาพห้องเรียนต้องมีความสะอาดสบาย ปราศจากสิ่งรบกวนสมาธิ มีแสงสว่างเพียงพอ มีความเหมาะสมสำหรับผู้เรียนผู้ใหญ่ บรรยายภาสกันตั้งคมภายในห้องเรียนต้องเหมาะสมกับสภาพทางกายวิภาคของนักเรียน ถ้าผู้เรียนรู้สึกเป็นธรรมชาติมากขึ้น เมื่อมาอยู่ในห้องเรียนจะทำให้เรียนได้ดีขึ้น นอกจากนี้ บรรยายภาสทางศิลปะอารมณ์ในห้องเรียนจะต้องมีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ทั้งสติและพฤติกรรมของครูผู้สอนจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง จะต้องยอมรับว่าผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่ และจะต้องปฏิบัติต่อผู้เรียนเหมือนปฏิบัติต่อผู้ใหญ่

4.8 สิ่งที่ต้องฝึกก่อนการสอนอ่านและเขียน สิ่งที่ต้องฝึกอันดับแรกคือ การฝึกจำตัวอักษร ทั้งสระ พยัญชนะ และคำต่าง ๆ จะทำได้โดยการฝึกสายตา โดยใช้ทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ

ที่จะช่วยให้นักเรียนรู่ว่าจะพูดอะไร จึงจะแยกตัวอักษรหรือคำใดถูกต้อง อาจจะให้รูปตัวอักษรหรือคำที่มีขนาดใหญ่ และลดขนาดของตัวอักษรลงเรื่อย ๆ เมื่อเรียนไปนาน ๆ นอกจากรูปตัวอักษรแล้ว ยังต้องมีภาพประกอบ คือ ทำเป็นบัตรคำ และควรจะได้คำนึงถึงว่ารูปภาพที่ใช้ควรจะเป็นสิ่งของและสัญลักษณ์ (คำ) ที่นักเรียนคุ้นเคยและเป็นประสบการณ์ของผู้เรียนผู้ใหญ่ แบบฝึกเช่นนี้จะช่วยให้นักเรียนรู้จักสิ่งที่เป็นจริงจากสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ คือ ตัวพยัญชนะ สระ และคำต่าง ๆ ของภาษาไทย ตลอดจนจึงฝึกการใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือ เช่น จับปากกา กินสอ และฝึกความคงทนในการจำ อาจจะฝึกได้โดยการให้ใช้พื้นที่และใช้บ่อย ๆ การฝึกอ่านทำให้จำได้ เมื่อเห็นคำต่าง ๆ การใช้บัตรคำ (flash cards) จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการช่วยให้นักเรียนผู้ใหญ่ตั้งใจเรียน และเสริมด้วยสิ่งเร้าที่มีการเคลื่อนไหว นั่นคือ การออกเสียงคำต่าง ๆ ที่ปรากฏในบัตรคำอีกครั้งหนึ่ง

5. การฝึกหัดอ่านเบื้องต้น เกี่ยวกับการสอนอ่านเบื้องต้น กุกชิงสกี (สุนทร

โคตรบรรเทา และ วิชัย ภูษณะกุล 2526 : 107 - 112 อ้างอิงมาจาก Gudschinsky. 1977 : 143 - 151) กล่าวว่าครูสอนจำต้องคำนึงถึงทักษะต่าง ๆ ที่นักเรียนขาดตกบกพร่องหรือทักษะที่นักเรียนยังไม่มี และต้องฝึกให้ได้เสียก่อน ใน 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (1) ทักษะด้านจิตวิทยา (2) ทักษะการพูดปากเปล่า (3) ทักษะการสังเกต และ (4) ทักษะการไขข้อสงสัยจะกล่าวโดยสังเขปต่อไปนี้

5.1 ทักษะด้านจิตวิทยา ได้แก่ การให้รู้และเข้าใจว่าการอ่านคืออะไร และจะมีวิธีอย่างไรให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสืออาจจะไม่เคยเห็น หรือจับต้องหนังสือมาก่อนเลยในชีวิต หรือเคยเห็นมาบางแท่นอย่างมาก ครูหรือนักการศึกษาผู้ใหญ่อาจจะต้องมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านแบบไม่เป็นทางการเสียก่อน รวมทั้งต้องให้รู้ได้ว่าทราบว่าการอ่านเป็นงานต้องใช้เวลาในการฝึกฝน ครูจะต้องหาวิธีจูงใจผู้เรียนในสิ่งที่ผู้เรียนเห็นจริง และเป็นไปได้ และรู้จักเหตุและผลในการอยากเรียนอ่าน

5.2 ทักษะการพูดปากเปล่า ทักษะในการพูดปากเปล่าได้แก่ การพูดได้คล่องและความสามารถในการเปล่งเสียงในภาษาที่เรียน เนื้อหาที่จะนำมาให้รู้เรียนอ่าน จึงควรเป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนรู้จักคุ้นเคย และมีประสบการณ์ การฝึกก่อนการอ่านจะต้องฝึกให้ทักษะในการพูดและฟัง เพื่อให้จำส่วนต่าง ๆ ของภาษาให้ได้ เช่น การพูดคำที่เริ่มต้นด้วยเสียง

เหมือนกัน คำว่า สว สว ย สว สว เป็นต้น ครูอาจจะพูดคำว่า "สว" และให้ผู้เรียนพูดคำอื่นที่มีพยัญชนะขึ้นต้นเหมือนกัน หรือครูผู้สอนอาจให้ผู้เรียนพูดคำที่คล้องจองกัน เช่น แขน แขน แขน แขน เป็นต้น หรือชาวนา หากิน คินคิ ปิทุน บุญมี สีซอ เป็นต้น ครูอาจจะให้ผู้เรียนได้เห็นคำเหล่านี้ควยในระหว่างพูด เพื่อผู้เรียนจะได้พิจารณาความเหมือนของคำที่มีเสียงคล้ายกัน กิจกรรมที่จากนั้นครูอาจจะให้ผู้เรียนหาความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและตัวอักษรในคำเหล่านั้น

5.3 ทักษะในการสังเกต สิ่งสำคัญในการเตรียมผู้เรียนก่อนการอ่าน คือ การฝึกให้สามารถบอกความเหมือนความต่างของภาพที่เห็นด้วยสายตาได้ เช่น เปรียบเทียบตัวอักษรที่เหมือนกันมาก และเหมือนกันน้อย ตามลำดับ เช่น อักษร "บ" กับ "ป" "อ" กับ "ฮ" "ก" กับ "ภ" และ "พ" เป็นต้น จากนั้นครูจะได้ให้ผู้เรียนเปรียบเทียบภายในคำ เช่น บอกความแตกต่างส่วนต่าง ๆ ของคำได้ เช่น ให้ผู้เรียนจับคู่คำเหมือนหรือคำแตกต่างที่มีตัวอักษรเหมือนกันเพียงตัวเดียว เช่น ขาว ขาง कांग ลาง, กอง กาง เป็นต้น

5.4 ทักษะการจับคู่ ผู้ใหญ่มีความถนัดในการใช้กล้ำมเนื้อมือในการจับของสิ่งใหญ่กว่าคินสอ เช่น มีด จอบ เสียม จึงมีปัญหาในการจับคินสอ ดังนั้นก่อนการลงมือเขียนจะต้องมีการฝึกให้จับคินสอ และใช้กระดาษให้โต้เสียก่อน และควรจะได้ฝึกในระหว่างการฝึกก่อนการอ่าน

จากรูปแบบวิธีสอนผู้ไม่รู้หนังสือหลาย ๆ รูปแบบก็กล่าวข้างต้น อาจสรุปเป็นแนวทางสำหรับสร้างรูปแบบวิธีสอน สำหรับผู้วิจัยได้ดังนี้

1. การสอนอ่านเขียนไทย ควรคำนึงถึงลำดับความยากง่ายตามลักษณะโครงสร้างของภาษา และเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของผู้เรียน
2. ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีความพร้อมด้านประสบการณ์ ความมีเหตุผล และช่างสังเกตมากกว่าเด็ก การเรียนการสอนโดยอาศัยหลักของเหตุผล หลักการสังเกตความเหมือนความแตกต่างของเสียงในแต่ละสัญลักษณ์ ผู้ใหญ่อาจเรียนรู้ได้เร็วกว่าเด็ก
3. ทักษะบางอย่างของการอ่านเป็นพื้นฐานของการอ่านขั้นต่อไป การฝึกทักษะจะต้องดำเนินไปเป็นขั้น ๆ ตามลำดับ เพื่อว่าทักษะขั้นต้นจะมีส่วนช่วยสนับสนุนทักษะที่สลับซับซ้อนขึ้น

4. การเรียนการสอนผู้ใหญ่วัยควรคำนึงถึง เวลา ความต้องการ ความสนใจ ประสบการณ์จริง ตลอดจนสภาพความเป็นอยู่ และการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ด้วย

ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเขียน

หลักการสอนภาษา ควรสอนในคำความหมายและการนำไปใช้มากกว่าที่จะวางกฎเกณฑ์ ควรใช้กฎเกณฑ์ให้น้อยที่สุด และควรเน้นในเรื่องการกระตุ้นการสร้างความรู้ที่ชัดเจน การทำซ้ำและการนำไปใช้ให้ถูกต้อง (ประเทิน มหาพันธ์ ม.ป.ป. : 8) นอกจากนี้บรูเนอร์ (Bruner. 1968 : 40 - 42) ได้กล่าวถึงหลักทฤษฎีที่ควรยึดถือในการเรียนการสอนผู้ใหญ่ว่า หลักทฤษฎีที่ควรยึดถือมีสี่ประการคือ

1. การสอนโดยเน้นที่ประสบการณ์เพื่อโน้มน้าวหรือจูงใจผู้เรียนให้สนใจในสิ่งที่เรียน และ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เฉพาะเรื่อง

2. การสอนจะท่องจำถึง เนื้อหาความรู้ (body of knowledge) ที่จะนำมาใช้ สอนว่าจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนเพียงใด เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น เนื้อหาความรู้จึง ควรให้สัมพันธ์กับประสบการณ์ ความสามารถ และสภาวะของผู้เรียนด้วย

3. การสอนจะท่องจำถึงลำดับ (sequence) ในการเสนอข้อมูล หรือสิ่งที่เรียน คือ จะเริ่มกระบวนการอย่างไร ตามขั้นตอนความเหมาะสมของเนื้อหาและการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ

4. การสอนจะท่องจำถึงหลักจิตวิทยาหรือลักษณะธรรมชาติของมนุษย์ คือ ผู้เรียน ต้องการคำชมหรือลงโทษ หรือการเสริมแรง (reinforcement) ซึ่งครูจะต้องรู้จักการใช้หลัก จิตวิทยาเหล่านี้ตามความเหมาะสม

บรูเนอร์ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ในเรื่องประสบการณ์ของผู้เรียนนั้น ครูจะท่องจำถึง สภาพสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน สถานภาพและบทบาท ตลอดจนแรงกระตุ้นที่ทำให้มาเรียน สิ่งเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดกิจกรรมหรือสิ่งที่สอน และสิ่งแรกที่ครูควรจะทำคือ พยายามสร้างความเป็นกันเอง และศึกษาประวัติผู้เรียนให้มากที่สุด

ส่วนในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอนเนื้อหาความรู้นั้น บรูเนอร์ แนะนำว่าควรเสนอโดยใช้วิธีง่าย ๆ คือ ในรูปแบบของการให้ปฏิบัติ หรือกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่แน่นอน

หรือเสนอโดยการสรุปให้เกิดภาพพจน์หรือกราฟ ซึ่งเป็นการสร้างความคิดรวบยอด (concept) โดยไม่ต้องอธิบายรายละเอียดนัก และควรหาวิธีเสนอข้อมูลในรูปแบบประหยัด เช่น อาจสรุปหลักสำคัญแบบย่อ ๆ เช่น เรียงลำดับเป็นหัวข้อ หรืออาจเขียนเป็นกฎหรือไคอะแกรมก็ได้

นอกจากนั้นการสอนอ่านยังเกี่ยวข้องกับกฎการควบคุมการรับรู้ อันเป็นแนวคิดของนักจิตวิทยากลุ่มทฤษฎีนิรวม (Gestaltists) ซึ่งนักจิตวิทยากลุ่มนี้ได้นิยามหลักการควบคุมการรับรู้เป็นสำคัญ และสิ่งที่ได้ยินบ่อย ๆ คือ ส่วนรวมมีค่ามากกว่าผลบวกของส่วนย่อย (The whole is greater than the sum of its parts) ทฤษฎีดังกล่าวนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนภาษา โดยให้ผู้เรียนมองเห็นคำและประโยคโดยส่วนรวมทั้งหมดก่อน แล้วจึงจะพิจารณาถึงรายละเอียด ขณะเดียวกัน เลฟรานคว็ี (Lefrancois. 1972 : 77 - 121 อ้างอิงมาจาก Guthrie) ก็ได้ค้นพบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ระยะสั้น (Theory of One-Shot Learning) ซึ่งเน้นความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันว่า ผลการตอบสนองจากการกระตุ้นอย่างหนึ่ง จะเกิดขึ้นในรูปแบบเดียวกันอีก ถ้าหากมีการกระตุ้นซ้ำ โดยการกระตุ้นอย่างเดียวกัน

จากทฤษฎีของทูลมึน จะใช้ในการเปลี่ยนนิสัยและชักจูงความกลัวได้โดยถือว่าต้องใช้ตัวกระตุ้น (stimulus) ใหม่เพื่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ ถ้าใช้ตัวกระตุ้นเก่าก็จะได้พฤติกรรมเก่า อาจประยุกต์ทฤษฎีนี้เข้ากับวิธีสอนโดยอาจจะพยายามเปลี่ยนนิสัยหรือลดความกลัวของผู้ใหญ่ เช่น กลัวในความมืดหวัง ผู้สอนจะต้องพยายามใช้ตัวกระตุ้นใหม่ ๆ กระตุ้นเพื่อให้ผู้ใหญ่อีกกลัวและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ ตัวอย่างเช่น ในการเรียนอ่าน นักศึกษาผู้ใหญ่กลัวว่าเขาจะอ่านหนังสือไม่ได้ ผู้สอนอาจหาคำง่าย ๆ ที่เขาจำได้แล้วมาให้อ่านและให้คำชม ท่อไปก็อาจให้อ่านคำซ้ำ ๆ จนเกิดความแม่นยำ และให้คำชมให้เกิดความชอบ

เกี่ยวกับอาการของการอ่านนั้น กอ สวัสดิ์พานิชย์ (กอ สวัสดิ์พานิชย์ ม.ป.ป. : 14) ได้แยกออกเป็นพฤติกรรมที่คนเราทำติดต่อกันในเวลาอันรวดเร็ว ออกเป็นสี่ส่วนคือ การสัมผัส การรับรู้ การเข้าใจความหมาย และการใช้ความหมายที่ไฉน

พฤติกรรมการอ่านทั้งกล่าว เป็นไปตามหลักทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ของ แสร์บาร์ท ซึ่งได้วางรากฐานเกี่ยวกับวิธีสอนของเขา โดยอาศัยระบบจิตวิทยาการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์น ล็อค ที่เรียกว่าผู้เรียนเหมือนแผ่นขาวบริสุทธิ์ยังไม่มีอะไรเปรอะเปื้อน (Blank Tablet) เกี่ยวกับทฤษฎีทางจิต และไคสรุปลำดับขั้นของการเรียนรู้ไว้สามประการคือ

ประการแรก เริ่มต้นด้วยกิจกรรมทางวิธีประสาท (sense activity) ประการที่สอง จัดรูปแบบแนวความคิด (ideas) ที่ได้รับ และประการที่สาม เกิดความคิดรวบยอด (concept) ทางความคิดหรือเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น (ไชยบุตร เรื่องสุวรรณ 2522 : 61) นอกจากนั้นการอ่านต้องใช้ ปาก หู ความคิดและความสังเกตการเขียนต้องใช้มือ ถ้าได้ทำให้ผู้เรียนใช้ปาก หู ความคิด และการสังเกตตลอดจนการใช้มือให้หนักแน่นขึ้น เพื่อการอ่านและเขียนเสียก่อน จะช่วยให้ผู้เรียนไม่ใคร่คิดท้อแท้ เบื่อหน่าย เพราะความถนัดช่วยส่งเสริมกำลังน้ำใจให้พยายาม (กรมวิชาการ 2504 : 17)

จากทฤษฎีจิตวิทยาและวิธีสอนข้างต้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนอ่านออกเขียนได้ดังนี้

1. ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนการสอนที่ว่า สอนจากสิ่งที่มองเห็น (รูปธรรม) ไปหาสิ่งที่มองไม่เห็น (นามธรรม) สอนจากสิ่งที่ง่ายไปหาสิ่งที่ยากจากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย การสอนจากรูปธรรมไปหาสิ่งที่เบื่อนามธรรม เช่น การสอนคำที่ใช้สระลรูป ควรสอนจากรูปก่อนสอนเสียง เช่น คำว่า "คน" (สระโอะลรูป) ควรสอนตามรูปคำว่า (กอ - นอ - คน) ไม่ใช่ (กอ - โอะ - นอ - คน) เสียงสระโอะต้องสอนภายหลังจากผู้เรียนอ่านออกเขียนได้แล้วเท่านั้น
2. สอนโดยเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน สระ และพยัญชนะใดที่ผู้เรียนใช้บ่อย ๆ ในชีวิตประจำวันควรนำมาสอนก่อน เช่น สระแ อ สระอว ควรนำมาสอนก่อนสระเอ สระอะ ส่วนพยัญชนะที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน เช่น ร ฎ ฏ ท ธ ม พ ควรนำมาสอนภายหลังจากผู้เรียนอ่านออกเขียนได้พอสมควรแล้ว
3. การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้ใหญ่ ผู้สอนควรจัดให้สนองความต้องการของผู้เรียน โดยยกเอาแต่ละความต้องการมาสร้างเป็นรูปแบบของแรงกระตุ้นเพื่อหาสิ่งตอบสนอง (responses) ที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนอาจต้องการทำแบบฝึกหัดขณะเย็นมากกว่านั่งกลับไปทำที่บ้าน ต้องการกิจกรรมที่สนุกสนานเป็นกลุ่มมากกว่ากิจกรรมที่กระทำโดยลำพัง เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านเขียนภาษาไทย

1. การศึกษาเกี่ยวกับการสอนอ่านภาษาไทย โดยมีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

ในปีการศึกษา 2511 เจริญ ชยุติมันต์คำรง (เจริญ ชยุติมันต์คำรง 2511 : 619 - 625) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 623 คน จาก 14 โรงเรียน ในจังหวัดชลบุรีที่เรียนอ่านเป็นคำ (แบบเบสิก) กับแบบแจกลูก (แบบเก่า ซึ่งมีการผสมอักษร) โดยสอนให้เด็กเรียนอ่านคำพื้นฐานที่ได้จากผลการวิจัยของสถาบันระหว่างชาติ สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก แล้วใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านของผู้เรียนทั้งสองกลุ่ม ผลปรากฏว่า ผู้เรียนที่เรียนอ่านเป็นคำร่วมกับแบบแจกลูก มีความสามารถในการอ่านสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนอ่านเพียงแบบใดแบบหนึ่ง

ต่อมาในปีการศึกษา 2518 ไพฑูรย์ ธรรมแสง (ไพฑูรย์ ธรรมแสง 2518 : 42 - 49) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ระหว่างวิธีสอนอ่านเป็นคำกับแบบผสมอักษร กับวิธีสอนแบบผสมอักษรร้อยอย่างเดียว โดยใช้แบบทดสอบของสถาบันระหว่างชาติ สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร สองฉบับคือ แบบทดสอบความพร้อมในการอ่าน และแบบทดสอบวิชาอ่านไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ปีการศึกษา 2509 จำนวน 219 คน จากโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ห้าโรงเรียน และในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี อีกหนึ่งโรงเรียนรวมหกโรงเรียน ผลปรากฏว่า วิธีสอนอ่านไทยแบบอ่านเป็นคำกับแบบผสมอักษร ได้ผลดีกว่าวิธีสอนอ่านไทยแบบผสมอักษร อย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเจริญ ชยุติมันต์คำรง แสดงว่า การสอนแบบผสมน่าจะดีกว่าการสอนแบบใดแบบหนึ่ง โดยเฉพาะ

ในปีการศึกษา 2520 สมจิต ศิลปกุล และคนอื่น (สมจิต ศิลปกุล และคนอื่น 2520 : 39 - 50) ได้ศึกษาวิธีสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ของครูในเขตศึกษา 12 จำนวน 60 โรงเรียน แบ่งเป็นสามกลุ่ม กลุ่มละ 20 โรงเรียน และใช้วิธีสอนสามวิธีคือ (1) วิธีสอนเน้นคำ เน้นประโยค และแจกลูกภายหลัง (2) วิธีสอนให้นักเรียนรู้จักพยัญชนะ สระ แล้วผสมคำ (3) วิธีสอนโดยครูอ่านนำหรือให้นักเรียนที่อ่านได้แล้วอ่านนำนักเรียนอื่น ๆ อ่านตาม ใช้แบบ

สอบถามสัมภาษณ์ครู และแบบทดสอบสำหรับนักเรียน ผลปรากฏว่า วิธีสอน เน้นคำ เน้นประโยค และแจกลูก มีแนวโน้มว่าเป็นวิธีสอนที่ดีที่สุด เพราะนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง ส่วนวิธีอ่านนำเป็นวิธีที่ไม่ดีนัก

จากการศึกษาเกี่ยวกับวิธีสอนอ่านข้างต้น อาจสรุปได้ว่าการสอนอ่านภาษาไทยโดยเน้นคำ เน้นประโยค แล้วแจกลูกสะกดคำที่หลัง เป็นวิธีสอนที่ดีกว่าวิธีสอนแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ

2. การศึกษาเกี่ยวกับระดับความยากง่ายของคำ ได้มีศึกษาไว้ดังนี้

แก้วตา ไทรงาม (แก้วตา ไทรงาม 2520 : 43 - 46) ได้ศึกษาความยากง่ายในการเขียนสะกดคำพื้นฐานภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ปีการศึกษา 2519 จำนวน 96 คน จากโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวนสามโรงเรียน โดยใช้คำพื้นฐานภาษาไทยที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จำนวน 450 คำ เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า พบว่า คำที่จัดเข้าประเภทคำที่ง่ายมาก ง่าย และยากง่าย ปานกลาง ได้แก่ คำที่มีพยัญชนะเดียว ไม่มีวรรณยุกต์กำกับ มีตัวสะกดตรงตามมาตราตัวสะกด ไม่มี อ ห นำ ไม่มีตัวควบกล้ำ และ เป็นคำที่นักเรียนมีประสบการณ์ สำหรับคำที่ยาก และยากมาก ได้แก่ คำที่มีลักษณะหลายพยัญชนะเป็นส่วนใหญ่ มีวรรณยุกต์กำกับ เป็นคำที่ประวิสรรชนีย์ เป็นคำที่สะกดด้วยสระ ไอ โอ เป็นคำที่ลดรูปหรือเปลี่ยนรูปสระเมื่อมีตัวสะกด เป็นคำที่ อ ห นำ มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด มีอักษรนำ มีตัวควบกล้ำ เป็นคำพ้องเสียง มีทัศนธาตุกำกับ เป็นคำที่มีความหมายเป็นนามธรรม และเป็นคำที่นักเรียนไม่ค่อยมีประสบการณ์

ต่อมาในปีการศึกษา 2522 กวงเกื่อน สุภักดิ์ (กวงเกื่อน สุภักดิ์ 2524:109-112) ได้ศึกษาเกี่ยวกับระดับความยากง่ายของคำที่ใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ปีการศึกษา 2511 จากโรงเรียนสี่โรงเรียน ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 134 คน ปรากฏว่าผลของการศึกษาสอดคล้องกับที่แก้วตา ไทรงาม ได้ศึกษาไว้แล้วเกือบทุกประการ ยกเว้น คำที่จัดเป็นประเภท คำที่ง่ายมาก ง่าย ยากง่ายปานกลาง และคำที่ยาก จะมีคำที่มีวรรณยุกต์กำกับ คำพ้องเสียง คำที่ลดรูปหรือเปลี่ยนรูปสระเมื่อมีตัวสะกด คำที่ประวิสรรชนีย์และคำที่มีความหมายเป็นนามธรรมรวมอยู่ด้วย ซึ่งลักษณะคำดังกล่าวนี้ตามที่แก้วตา ไทรงาม ศึกษาไว้จัดว่า

เป็นประเภทคำยาก

ในปีการศึกษา 2524 บุนนาค ชิงพุก (บุนนาค ชิงพุก 2524 : 103 - 106) ได้ศึกษาความยากง่ายในการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง ในจังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง ปีการศึกษา 2523 จำนวน 120 คน จากโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวนสามโรงเรียน โดยเรียงลำดับจากคำที่นักเรียนสะกดได้ถูกต้องมากที่สุดไปหาคำที่นักเรียนเขียนสะกดคำได้ถูกต้องน้อยที่สุด และแบ่งเป็นห้ากลุ่ม เมื่อนำมาศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สองแล้ว พบว่า คำที่ง่ายมาก และง่าย ใกล้เคียง คำที่มีพยางค์เดียวและหลายพยางค์ คำที่มีวรรณยุกต์กำกับ คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราตัวสะกด คำอักษรนำ คำควบกล้ำ คำที่ลดรูปหรือเปลี่ยนรูปสระ เมื่อมีตัวสะกด คำที่มีทัณฑฆาตกำกับ คำที่มี รร (ร.หัน) และคำที่นักเรียนมีประสบการณ์ สำหรับคำที่ยากและยากมากได้แก่คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด คำที่มีความหมายเป็นนามธรรม คำที่มีตัวสะกดซ้อน คำที่ออกเสียงสระกึ่งเสียงคำที่เปลี่ยนรูปสระและคำควบกล้ำบางคำ และคำที่มีหลายพยางค์ ซึ่งไม่แตกต่างกันมากนักกับที่ แก้วตา ไทรงาม และ คงเคื่อน สุภิกขย์ ได้ศึกษาไว้แล้วกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง และต่อมาในปีการศึกษา 2526 จากการศึกษาเกี่ยวกับระดับความยากง่ายของคำ ลักษณะคำยาก และการใช้แบบฝึกสะกดคำยากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง รุจิ ดุษเสมอ (รุจิ ดุษเสมอ 2526 : 22) ได้สรุปไว้ว่า คำที่แทนความหมายของสิ่งที่เป็นรูปธรรม และคำนามที่มีพยางค์เดียวเป็นคำที่ผู้เรียน เรียนรู้ได้ง่ายกว่าคำที่มีหลายพยางค์ คำควบกล้ำ คำที่มีสระผสม คำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด และคำที่มีความหมายเป็นนามธรรม ส่วนคำยากจะมีลักษณะดังนี้ เป็นคำที่มีหลายพยางค์ มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด มีตัวสะกดซ้อน เป็นคำควบกล้ำ มีทัณฑฆาตกำกับ เป็นคำที่ออกเสียงสระกึ่งเสียง คำที่เปลี่ยนรูปสระ เมื่อมีตัวสะกดคำที่มีความหมายเป็นนามธรรมและเป็นคำที่ผู้เรียนไม่มีประสบการณ์

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความยากง่ายของคำ ดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า ลักษณะความยากง่ายของคำในระดับการศึกษานั้นพื้นฐาน คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่สี่นั้น ไม่มีความแตกต่างกันมากนักในระดับความยากง่ายของคำ แสดงให้เห็นว่าคำที่ยากสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ก็ยังคงเป็นคำที่ยากสำหรับระดับชั้นที่สูงขึ้น ซึ่งผู้เรียนจะต้อง

อาศัยทักษะการฝึกฝนอย่างมาก ดังนั้นการสอนภาษาไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงระดับความ
ยากง่ายของคำด้วย ทั้งนี้หากผู้เรียนได้เรียนตามลำดับความยากง่ายของคำย่อมจะส่งผลทาง
จิตวิทยาการเรียนรู้อย่างมาก

สมมติฐานในการค้นคว้า

การสอนภาษาไทยโดยวิธีจัดลำดับขั้นการเรียนรู้กับการสอนภาษาไทยโดยวิธีสอนปกติให้ผล
สัมฤทธิ์ทางการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนแตกต่างกัน.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการทดลอง
3. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่สตรีผู้ไม่รู่หนังสือ อายุระหว่าง 14 – 30 ปี ในสถานสงเคราะห์หญิง สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พุทธศักราช 2503 และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นเตรียม ปีการศึกษา 2528 ของสถานสงเคราะห์หญิงบ้านปากเกร็ด สถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดกระการ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และสถานสงเคราะห์หญิงบ้านนารีสวัสดิ์ อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้ เป็นสตรีผู้ไม่รู่หนังสืออายุระหว่าง 14 – 30 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นเตรียม ในช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม ปีการศึกษา 2528 ของสถานสงเคราะห์หญิงทั้งสามแห่ง จำนวนทั้งสิ้น 29 คน ดังต่อไปนี้

1. สถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดกระการ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 15 คน
2. สถานสงเคราะห์หญิงบ้านปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 6 คน
3. สถานสงเคราะห์หญิงบ้านนารีสวัสดิ์ อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 8 คน

ควยข้อจำกัดด้านจำนวนผู้เรียน ซึ่งมีจำนวนน้อยและอยู่กระจายในสถานสงเคราะห์ทั้งสามแห่ง ผู้วิจัยจึงใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง โดยจัดให้ผู้เรียนที่อยู่รวมเป็นกลุ่มใหญ่ (15 คน) เป็นกลุ่มทดลอง และให้ผู้เรียนกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 คน และ 8 คน เป็นกลุ่มควบคุม ทั้งนี้โดยอาศัยเกณฑ์ในการพิจารณา คือ

1. เป็นสถานสงเคราะห์ที่มีมาตรฐานเดียวกัน ทั้งด้านสภาพความเป็นอยู่และสภาพการจัดให้บริการ
2. กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีผู้ไม่รู้หนังสือที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นเตรียม ในช่วงเวลาเดียวกัน

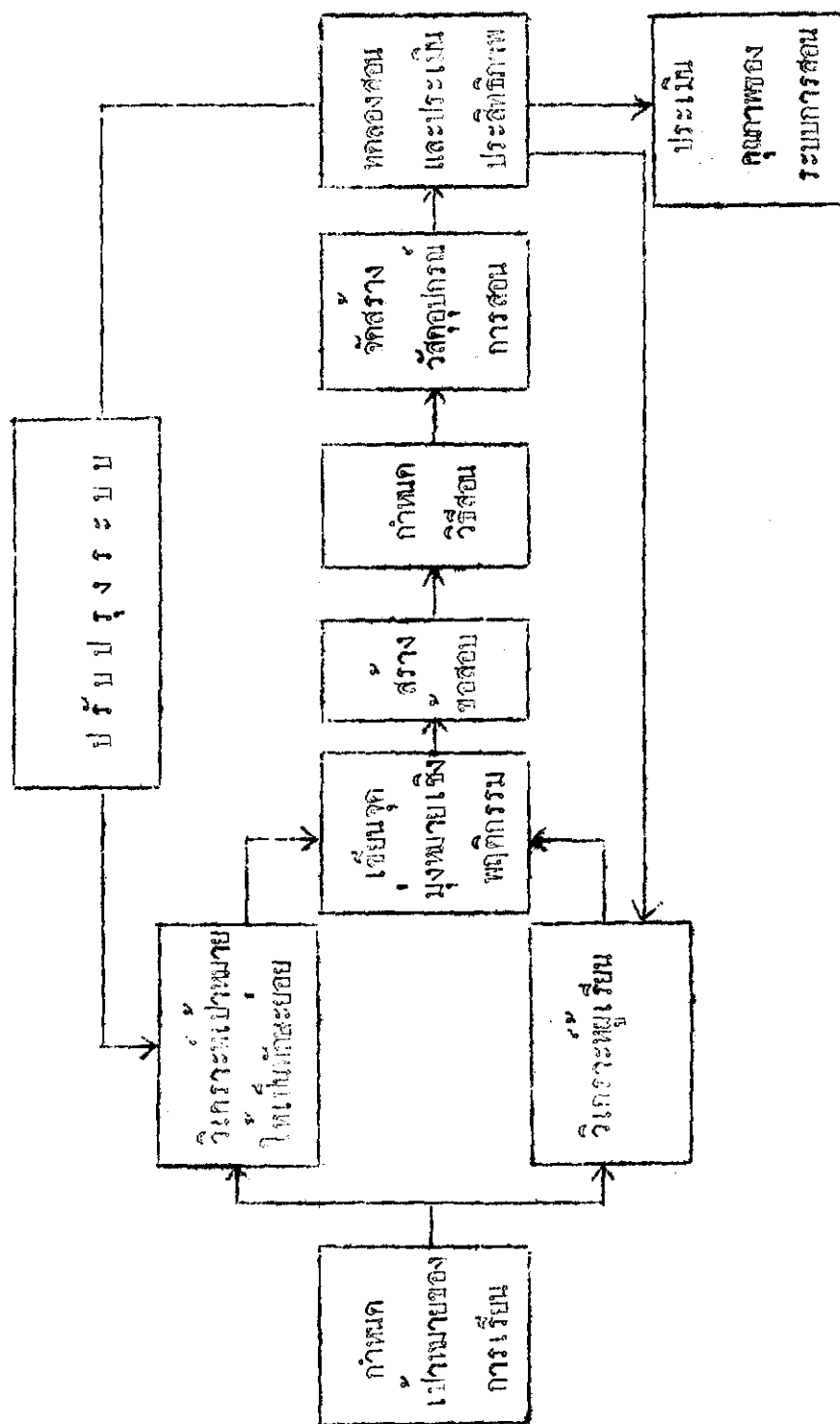
เครื่องมือในการทดลอง

เครื่องมือในการทดลองได้แก่ แผนการสอนภาษาไทยโดยวิธีจัลลากับชั้นการเรียนรู้ และบัตรฝึกอ่านคำคู่เทียบเสียง

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการทดลอง

การสร้างแผนการสอนภาษาไทยโดยวิธีจัลลากับชั้นการเรียนรู้ และบัตรฝึกอ่านคำคู่เทียบเสียง ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาแบบเรียนโครงการมรดกเพื่อการเรียนรู้หนังสือแห่งชาติ ชุดที่ 2 ปีพุทธศักราช 2526 หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2521, คู่มือครู, คู่มือหนังสือเรียนและเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีสอนอ่านเขียนภาษาไทย, จิตวิทยาผู้ใหญ่ และแนวการจัดระบบการสอน แล้วนำมาออกแบบระบบการสอนทั้งภาพประกอบ 1
2. สรุปสาระเนื้อหาเกี่ยวกับลำดับโครงสร้างของคำ, ลำดับวิธีสอนอ่านเขียน, หลักจิตวิทยาผู้ใหญ่ และการจัดระบบการสอน จากเอกสารแบบเรียน และคู่มือครู ตามข้อ 1 นำมาลำดับเป็นกระบวนการสอนอ่านเขียนภาษาไทยตามลำดับชั้นการเรียนรู้ ระยะเวลาสอน 30 คาบ คาบละ 2 ชั่วโมง
3. เขียนแผนการสอนย่อย 30 แผน ประกอบด้วยจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ภาพประกอบ 1 ระบบการสอนวิธีจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้

เนื้อหา กิจกรรมการฟัง พูด อ่าน เขียน และการประเมินผลเช่นเดียวกับกลุ่มควบคุม ทางกัน
เฉพาะกิจกรรมการอ่านเขียนเท่านั้น โดยกลุ่มทดลองให้จัดการเรียนการสอนตามลำดับขั้นการเรียนรู้
ให้สิ่งที่เรียนไปแล้วทั้งหมดเป็นพื้นฐานของการเรียนภายหลังได้แก่การสอนภาษาไทยโดยเรียงลำดับ
พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และโครงสร้างของคำตามลำดับก่อนหลัง จากชั้นตอนทั้งายไปยังชั้นตอน
ที่ยากขึ้นตามลำดับ ประกอบด้วยกิจกรรมการฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ให้แต่ละทักษะมีส่วน
สร้างเสริมซึ่งกันและกัน หลังจากฝึกครบ 15 คาบแล้ว ให้ผู้เรียนฝึกอ่านเนื้อเรื่องจากแบบเรียน
โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติด้วยตนเอง พร้อมกับทบทวนความรู้เดิม และซ่อมเสริม
ข้อบกพร่องในการอ่านเขียนไปทั่วๆ จนครบ 30 คาบ

สำหรับกลุ่มควบคุมให้ฝึกทักษะการอ่านเขียนตามกิจกรรมในคู่มือการสอนของโครงการรณรงค์
เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ควบคู่กับคู่มือการสอนภาษาไทยของกรมวิชาการ อันเป็นวิธีสอนปกติของ
สถานศึกษา

4. การสร้างบัตรฝึกอ่านคำคู่เทียบเสียง เพื่อให้เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอน มีขั้นตอน
ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะคำง่ายในภาษาไทย, ศึกษาโครงสร้าง
พื้นฐานของคำ, บัญชีคำพื้นฐานของกรมวิชาการ และศึกษาลำดับขั้นวิธีสอนภาษาไทย แล้วสรุปรวม
เป็นลักษณะโครงสร้างของคำจากง่ายไปหายากตามลำดับ

4.2 ผู้วิจัยนำลักษณะโครงสร้างของคำตามข้อ 4.1 ไปวิเคราะห์ร่วมกับโครงสร้าง
ของคำในเรื่องที่ 1 - 10 อันเป็นเนื้อหาหลักในแบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือที่กรมการ
ศึกษานอกโรงเรียนกำหนดให้เรียนตามลำดับบทเรียน ก่อนที่จะเลือกเรียนเรื่องที่ 11 - 50 ตาม
ความสนใจ คำที่วิเคราะห์ได้เป็นคำที่มีลักษณะความง่ายของโครงสร้างสอดคล้องกัน

4.3 สร้างบัตรฝึกอ่านคำคู่เทียบเสียงขึ้น จำนวน 30 ชุด ตามลำดับความง่าย
ของโครงสร้างคำ ประกอบด้วยคำคู่เทียบเสียง จำนวน 236 คำ เขียนบนบัตรแข็งขนาด
 $5\frac{1}{2}'' \times 8\frac{1}{2}''$ และขนาด $2\frac{1}{2}'' \times 3''$ โดยให้สระและตัวสะกดเป็นตัวหลัก ส่วนพยัญชนะต้นจะพลิก
หมุนเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ เช่น ท่องการฝึกอ่านคำที่มี "สระอิ" และมีตัว "น" สะกด ในคำว่า กิน

8. นำกระบวนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ 2 แล้วตามข้อ 7 เสนอต่อกรรมการควบคุม
 ปรินซิพัลเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียน
 ผู้วิจัยได้นำมาจากแบบสอบวัดการรู้หนังสือโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ กรมการศึกษา
 นอกโรงเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบ่งเป็น 2 ชุด ชุดละ 3 ตอน ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 อ่านคำ 7 ข้อ

ตอนที่ 2 อ่านประโยค 7 ข้อ

ตอนที่ 3 อ่านข้อความ 6 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน แบ่งเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เขียนคำ 7 ข้อ

ตอนที่ 2 กรอกข้อความ 4 ข้อ

ตอนที่ 3 ภาพแล้วเขียนคำตอบ 3 ข้อ

ตอนที่ 4 อ่านข้อความแล้วเติมข้อความลงในช่องว่าง 6 ข้อ

1. ลักษณะของเครื่องมือ ชุดที่ 1 เป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถในการอ่านคำ
 ประโยค และข้อความรวมทั้งวัดความเข้าใจความหมายของคำ ประโยค หรือข้อความที่อ่าน ซึ่ง
 ผู้เรียนจะแสดงออกให้ทราบได้โดยการอ่านคำหรือประโยคที่แสดงไว้ แล้วตรวจความหมายของคำ
 หรือประโยคเหล่านั้นจากรูปภาพ เช่น จากข้อสอบว่า ป่า ให้ผู้เรียนอ่านคำว่า ป่า แล้วเลือก
 ภาพเครื่องหมายถูก (✓) ที่ตรงกับรูปภาพหนึ่งในสามรูปจากรูป ป่าไม้ ปลา และป่า
 (หญิงชรา) เป็นต้น สำหรับตอนที่ 3 การอ่านข้อความ ข้อสอบจะให้ข้อความสั้น ๆ ประมาณ
 3 - 5 บรรทัด ให้ผู้เรียนแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยกาเครื่องหมายถูกที่ตรงกับคำตอบที่
 ถูกต้องจากข้อเลือกสามข้อที่กำหนดให้ (ภาคผนวก ข) ชุดที่ 2 เป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถ
 ในการเขียนคำ ข้อความ และวัดความเข้าใจในการอ่าน รวมทั้งวัดความสามารถในการเลือกใช้

ค่าได้เหมาะสมกับความหมายที่ต้องการในแต่ละประโยคที่เป็นข้อสอบ โดยการเขียนเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ (เป็นข้อสอบมาตรฐาน ไม่สามารถนำมาเปิดเผยได้)

2. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือรวบรวมข้อมูล

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้นำมาจากระบบสอบวัดการอ่านและการเขียนภาษาไทยโดยโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ กรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยในครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ดัดแปลงในบางส่วน แบบสอบวัดการอ่านและการเขียนดังกล่าว กรมการศึกษานอกโรงเรียนสร้างขึ้นโดยยึดเนื้อหาและจุดประสงค์ของโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติเป็นเกณฑ์ คือ เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความสามารถในการรู้หนังสือไทยอย่างง่าย ๆ โดยวัดความสามารถในการอ่านเขียนคำ ประโยค และข้อความที่มีความสัมพันธ์กับสภาพความเป็นอยู่ให้สอดคล้องกับเหตุการณ์รู้หนังสือไทยที่ว่า จะต้องรู้คำอ่านออกเขียนได้อย่างน้อย 500 คำ ความมั่งคั่งที่กำหนดไว้ และสามารถนำเอาค่าเหล่านั้นไปสมเป็นข้อความใช้ในการอ่านเขียนในชีวิตประจำวัน แบบสอบวัดนี้ไ้ผ่านการทดลองและตรวจสอบเชิงคุณภาพแล้ว โดยนักวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ และนำไปสอบวัดกับประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือทั่วประเทศซึ่งเขาเรียนในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบวัดดังกล่าวไปทดลองเพื่อตรวจสอบคุณภาพอีกครั้งหนึ่ง โดยปฏิบัติดังนี้

1. ผู้วิจัยเลือกแบบสอบวัดสองชุด ได้แก่ แบบสอบวัดการอ่าน (อ 01) และแบบสอบวัดการเขียน (ข 01) ไปทดลองใช้กับผู้ไม่รู้หนังสือที่ได้เข้าเรียนในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติแล้ว 3 เดือน ในพื้นที่ตำบลปากา ตำบลยม และตำบลท่าวังนา ชำเภอท่าวังนา จังหวัดน่าน จำนวน 90 คน

2. ทำการวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อหาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้เทคนิค 27 % แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20-.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

3. ผลการวิเคราะห์แบบสอบวัดการรู้หนังสือจากข้อ 2 ปรากฏว่ามีข้อสอบอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้เฉพาะแบบสอบวัดการเขียน ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก (r) .20 ขึ้นไป และมีความยากง่าย (p) ระหว่าง .25 - .71 และหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR 21 ได้ค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) .88 คาสังเกตจึงกล่าว พร้อมทั้ง จำนวนผู้เข้าสอบ (n)

ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความแปรปรวน (S^2) ของแบบทดสอบ ได้แสดงดังตาราง 1 ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบวัดนี้ไปใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนในการวิจัยครั้งนี้ สำหรับแบบสอบวัดการอ่านเหลือข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้เพียง 11 ข้อ จากจำนวนทั้งหมด 20 ข้อ ผู้วิจัยจึงสร้างข้อสอบขึ้นใหม่เพิ่มเติมจำนวน 9 ข้อ โดยยืมเนื้อหาในแบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ และจุดประสงค์ของโครงการดังกล่าวเป็นหลัก นำข้อสอบเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาผู้ใหญ่เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของคำ แล้วนำข้อสอบทั้ง 9 ข้อไปรวมกับข้อสอบจำนวน 11 ข้อ ที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้แล้ว ได้แบบทดสอบการอ่านรวม 20 ข้อ

4. นำแบบทดสอบการอ่านทั้ง 20 ข้อ ตามข้อ 3 ไปทดลองใช้กับผู้เรียนระดับชั้นเตรียมของสถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดกระการ อำเภอบางเกริก จังหวัดนนทบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่ตรงการใช้จริง จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก .32 ขึ้นไป และมีค่าความยากง่ายระหว่าง .30 - .86 และหาความเชื่อมั่นของข้อสอบโดยใช้สูตร KR 21 ได้ความเชื่อมั่น .75 (ดังตาราง 1)

ตาราง 1 ค่าสถิติสำหรับตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ

แบบทดสอบ	n	$\bar{X}$	S^2	p	r	r_{tt}
การอ่าน	30	12.27	16.69	.30-.86	.32-.93	0.754
การเขียน	30	8.53	30.60	.25-.71	.20-.93	0.884

วิธีการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง รูปแบบการวิจัยทดลองเป็นแบบ

Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design (Isaac

and Michael. 1982 : 65) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	การทดสอบก่อน	วิธีสอน	การทดสอบหลัง
กลุ่มทดลอง E (R)	T ₁	X ₁	T ₂
กลุ่มควบคุม C (R)	T ₁	X ₂	T ₂

E	หมายถึง	กลุ่มทดลองซึ่งใช้วิธีสอนแบบจัดลำดับขั้นการเรียนรู้
C	หมายถึง	กลุ่มควบคุมซึ่งใช้วิธีสอนแบบปกติ
R	หมายถึง	การสุ่ม
T ₁	หมายถึง	การทดสอบก่อนการเรียนของทั้งสองกลุ่มโดยใช้อรรถทดสอบชุดเดียวกัน
X ₁	หมายถึง	การดำเนินการเรียนการสอนโดยวิธีจัดลำดับขั้นการเรียนรู้
X ₂	หมายถึง	การดำเนินการเรียนการสอนโดยวิธีสอนปกติ
T ₂	หมายถึง	การทดสอบหลังการทดลองโดยใช้อรรถทดสอบชุดเดิมทั้งสองกลุ่ม

2. การดำเนินการทดลอง

การเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือในสถานสงเคราะห์หญิงทั้งสามแห่ง คือ บ้านปากเกร็ด, บ้านเกร็ดกระการ อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และบ้านนาวิสัย อำเภอบึง จังหวัดนครราชสีมา ในการวิจัยทดลองครั้งนี้จัดดำเนินการในเวลาเดียวกันทั้งสามแห่ง โดยใช้เวลาในการทดลอง 30 คาบ หรือ 60 ชั่วโมง กลุ่มทดลองมีผู้วิจัยเป็นผู้สอน ณ สถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดกระการ และกลุ่มควบคุม มีครูประจำการของสถานสงเคราะห์เป็นผู้สอนให้แก่ สถานสงเคราะห์บ้านปากเกร็ด และบ้านนาวิสัย ทั้งนี้ดำเนินการสอน

ผู้วิจัยและครูประจำการของสถานสงเคราะห์ทั้งสองแห่งได้ชักชวนความเข้าใจ และกำหนดขั้นตอนการสอนร่วมกันเพื่อควบคุมตัวแปรต่าง ๆ แล้ว

การทดลองตามระยะเวลาทั้งกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินการทดสอบก่อนการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ควบคุมแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียน

2. ในการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้เข้าชั้นเรียนมาแล้วประมาณ 2 เดือน ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานคือสามารถอ่านเขียนพยัญชนะ สระ โศกบางพอสมควร และกำลังอยู่ในระยะเริ่มฝึกการอ่านผสมคำ การวิจัยครั้งนี้จึงจัดการเรียนการสอนต่อเนื่องจากพื้นฐานความรู้ดังกล่าว โดยดำเนินการสอนดังนี้

กลุ่มทดลอง สอนอ่านเขียนโดยใช้แผนการสอนที่สร้างขึ้นจำนวน 30 คาบ ประกอบด้วยกิจกรรมการฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ให้แต่ละทักษะมีส่วนสร้างเสริมซึ่งกันและกัน เน้นความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและรูปตัวอักษร และยึดเอาส่วนปลายย่อยแต่ละส่วนของตัวหนังสือหรือของคำในลักษณะการประสมคำเป็นหลักใหญ่ การสอนมุ่งเพื่อให้อ่านได้ อ่านออก แต่ไม่ไ้มุ่งความหมายของคำหรือเนื้อหาในความหมายเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน การสอนอ่านเขียนจะมุ่งเสนอแนะวิธีคิดและช่วยตัวเองในการอ่านเขียนคำ ในแต่ละขั้นตอนมีการตรวจสอบและซ่อมเสริมข้อบกพร่องไปในตัว โดยมีขั้นตอนการสอนดังนี้

1. สร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้เรียนรักการอ่านเขียนและเห็นความสำคัญของการอ่านเขียน ด้วยการพูดคุยชักชวน อ่านจดหมายส่วนตัว วารสาร หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และอ่านนิทานให้ผู้เรียนฟังตามความสนใจ (คาบที่ 1)

2. สร้างเสริมความสามารถในการจดจำรูปและเสียงของสัญลักษณ์ (พยัญชนะ, สระ) ด้วยการสังเกตความเหมือนความต่างของรูปและเสียงในแต่ละสัญลักษณ์ ฝึกอ่านและเขียนสัญลักษณ์ตามลำดับความยากง่าย และความจำเป็นในการนำไปใช้ ประกอบด้วยพยัญชนะ 29 ตัว และสระ 18 ตัว ตามลำดับ ฝึกพูดผสมคำปากเปล่าและอ่านคำประสมสามส่วนอย่างง่ายด้วยบัตรฝึกอ่าน คำคู่เทียบเสียง ชุดที่ 1 - 5 (คาบที่ 2 - 3)

3. ทบทวนความสามารถในการจดจำรูปและเสียงของสัญลักษณ์ฝึกฟังและพูด แยกเสียงพยัญชนะต้นและสระของคำ, อ่านคำประสมสามส่วนอย่างง่ายด้วยบัตรฝึกอ่านคำคู่เทียบเสียง ชุดที่ 1 - 15, ฝึกอ่านประโยคที่ประกอบด้วยคำประสมสามส่วนอย่างง่าย (ประกอบด้วยพยัญชนะต้น, สระ และวรรณยุกต์ไม่มีรูป) (คาบที่ 4 - 6)

4. ทบทวนความสามารถในการจดจำรูปและเสียงของสัญลักษณ์และการอ่านเขียน คำประสมสามส่วนอย่างง่าย, เรียนรู้กฎเกณฑ์ง่าย ๆ ในการใช้วรรณยุกต์, ฝึกอ่านเขียนคำประสมสามส่วนอย่างง่าย ประกอบด้วยพยัญชนะต้น, สระ, วรรณยุกต์มีรูป (คาบที่ 7 - 9)

5. ฝึกฟัง พูด อ่าน เขียน คำที่มีพยัญชนะ ง, น, ม เป็นตัวสะกด, อ่านคำประสมสี่ส่วนปกติด้วยบัตรฝึกอ่านคำคู่เทียบเสียงชุดที่ 16 - 30, ฝึกอ่านเขียนคำและประโยคในแบบฝึกหัด และทบทวนซ่อมเสริมความรู้พื้นฐานที่บกพร่อง (คาบที่ 10 - 11)

6. ฝึกฟัง พูด อ่าน เขียน คำอักษรนำ เรียนรู้หลักเกณฑ์ง่าย ๆ เกี่ยวกับ คำอักษรนำ, คำที่มี ง น ม ย ว เป็นตัวสะกด และทบทวนซ่อมเสริมความรู้พื้นฐานที่บกพร่อง (คาบที่ 12 - 13)

7. ฝึกฟัง พูด อ่าน เขียน คำที่มีพยัญชนะ ก ค บ เป็นตัวสะกด และ ทบทวนความรู้พื้นฐาน คำแบบฝึกหัดการอ่านเขียน (คาบที่ 14)

8. ฝึกฟัง พูด อ่าน เขียน คำที่มี ร, ล, ว ควบกล้ำ, ฝึกอ่าน เขียน คำ ประโยค หรือข้อความง่าย ๆ, ทบทวนซ่อมเสริมความรู้พื้นฐานที่บกพร่อง (คาบที่ 15)

9. ฝึกอ่าน - เขียน คำและข้อความที่กำหนดให้ โดยอาศัยความรู้พื้นฐานจาก คาบที่ 1 - 15 ฝึกอ่านเนื้อเรื่องจากเนื้อหาแบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรื้อฟื้นสื่อแห่งชาติ บทที่ 1 - 10 ตามลำดับ และบทอื่น ๆ ตามความสนใจ ผู้สอนเป็นผู้เสนอแนะวิธีค้นคว้าและ ช่วยตัวเองในการอ่านเขียนคำให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนฝึกอ่านด้วยตนเองโดยผู้สอนไม่อ่านนำ หากพบข้อบกพร่องในความรู้พื้นฐานเรื่องใดให้ทบทวนแก้ไขทันที (คาบที่ 16 - 30)

ในสัปดาห์ที่ 6 เมื่อดำเนินการสอนครบ 30 คาบ หรือ 60 ชั่วโมงแล้ว ผู้วิจัยนำ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนไปทำการทดสอบกับกลุ่มทดลองในวันถัดไปหลัง เสร็จสิ้นการเรียนการสอน ใช้เวลาในการทดสอบ 2 ชั่วโมงต่อเนื่องกัน

กลุ่มควบคุม ใช้แผนการสอนและวิธีสอนอ่านเขียนตามคู่มือการสอนโครงการรณรงค์เพื่อ การรู้หนังสือแห่งชาติ และคู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของกรมวิชาการ ซึ่งได้ เสนอแนะจุดประสงค์ เนื้อหา การฟัง พูด อ่าน เขียน ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียน และการประเมินผลโดยใช้วิธีการสังเกต การตรวจสอบความถูกต้อง การซักถาม เกี่ยวกับเนื้อเรื่องในบทเรียน และตรวจผลงาน เป็นต้น โดยจัดลำดับขั้นตอนตามในเนื้อหาหนังสือ เรียน ดังนี้

เนื้อหาหนังสือภาษาไทย แบ่งเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่เห็นภาพ ตอนที่เห็นเนื้อเรื่อง และตอนที่เห็นแบบฝึกหัดบทเรียน โดยมีจุดประสงค์คือ ตอนที่เห็นภาพมีจุดประสงค์จะใช้ภาพ และ สี่เหลี่ยมใหญ่เรียนนอยากอ่าน อยากรู้อะไรจึงใช้สำหรับนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้ภาพเป็นสื่อ ตอนที่ เห็นเนื้อเรื่อง มีจุดประสงค์ใหญ่เรียนอ่านแล้วจับใจความและรู้เรื่องที่อ่าน โดยอ่านเป็นคำ เป็นประโยค ไม่อ่านแบบแจกลูก ให้อ่านตามครูหรือเพื่อนก่อน และครูพยายามโยงคำพูดจากภาพ ไปสู่ประโยคในเนื้อเรื่อง หลังจากนั้นจึงเน้นการอ่านด้วยตนเอง และอ่านในใจก่อน ส่วนตอน สุกท้ายที่เป็นแบบฝึกหัดบทเรียน ซึ่งเน้นการฝึกให้เรียนอ่านคำในบทเรียนได้ และสามารถจดจำ หลักเกณฑ์ไปอ่านลำพังใหม่ได้สะดวกเหมือนหรือคล้ายกันใจ

หลังเสร็จสิ้นการสอนในแต่ละบทเรียนแล้วจะสลับด้วยการอ่านเนื้อเรื่องและทำแบบฝึกหัด หัดบทเรียนในแบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ซึ่งมีลักษณะเนื้อหาเป็น เรื่อง ใกล้ตัวของนักเรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การแบ่งเนื้อหา และขั้นตอนการสอนมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับหนังสือ เรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คือวิธีสอนเป็นประโยคและเนื้อเรื่อง โดยมีผู้สอนอ่านนำทีละคำ แล้วใหญ่เรียนอ่านตาม มีการซักถามความเข้าใจในเนื้อเรื่อง รวมทั้งการสอนให้รู้จักรูจัก พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และการจัดเขียนไทย ให้เป็นไปตามลำดับบทเรียน

ในสัปดาห์ที่ 6 หลังจากคำแนะนำการเรียนการสอนครบ 30 คาบ หรือ 60 ชั่วโมงแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนไปทำการทดสอบกับกลุ่มควบคุมใน วันถัดไปหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ใช้เวลาสอบ 2 ชั่วโมงต่อเนื่องกันเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติแบบ Nonparametric เปรียบเทียบคะแนนก่อนการเรียนและหลังการเรียนของทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพื่อหาประสิทธิภาพของวิธีสอนแต่ละวิธี โดยใช้วิธีการทดสอบแบบ Wilcoxon matched - pairs signed - ranks Test

2. ใช้สถิติแบบ Nonparametric เปรียบเทียบคะแนนทั้งก่อนการเรียนและหลังการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีการทดสอบแบบ Mann - Whitney U Test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติสำหรับตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน คำนวณจากสูตร (Ferguson. 1971 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร (Ferguson. 1971 : 62)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27 % และการางของ จุง เทพพาน (Fan. 1952 : 6 - 12)

1.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สูตร Kuder - Richardson (KR 21) (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 127)

$$r_{tt} = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\bar{X} (K - \bar{X})}{KS^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อถือใจของแบบทดสอบ

K แทน จำนวนข้อทั้งหมดของแบบทดสอบ

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ทดสอบ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

2. สถิติเพื่อการทดสอบสมมติฐาน

2.1 เปรียบเทียบคะแนนการอ่านและการเขียนก่อนการเรียนและหลังการเรียนของผู้เรียนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้สถิติ Non - Parametric วิธีการทดสอบแบบ Wilcoxon matched-pairs signed-ranks Test (Guilford, and Fruchter. 1978 : 215)

2.2 เปรียบเทียบคะแนนก่อนการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม และเปรียบเทียบคะแนนหลังการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ Non - Parametric วิธีการทดสอบแบบ Mann - Whitney U Test (Guilford, and Fruchter. 1978 : 219) จากสูตร

$$U_1 = N_a N_b + \frac{N_1 (N_1 + 1)}{2} - R_1$$

เมื่อ	R_1	แทน	ผลรวมค่าดัชนีที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
	N_a	แทน	จำนวนในกลุ่ม A
	N_b	แทน	จำนวนในกลุ่ม B
	N_1	แทน	จำนวนในกลุ่ม R_1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลในการวิจัยนี้ เสนอตามลำดับขั้นดังนี้

1. การเปรียบเทียบคะแนนก่อนการเรียนและหลังการเรียนของกลุ่มทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของวิธีสอน
2. การเปรียบเทียบคะแนนก่อนการเรียนและหลังการเรียนของกลุ่มควบคุมเพื่อหาประสิทธิภาพของวิธีสอน
3. การเปรียบเทียบคะแนนก่อนการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
4. การเปรียบเทียบคะแนนหลังการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

การเปรียบเทียบคะแนนก่อนการ เรียนและหลังการเรียนของกลุ่มทดลอง

เพื่อหาประสิทธิภาพของวิธีสอนแบบจัดลำดับขั้นการเรียนรู่ว่าได้ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน แตกต่างจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ จึงใช้วิธีนี้มาคะแนนการสอบก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มทดลอง ทั้งในด้านการอ่านและการเขียน มาคำนวณหาผลต่าง (Difference) แล้วจัดอันดับ (Rank) ของผลต่างเหล่านั้นเพื่อคำนวณหาค่า T ในการทดสอบแบบ Wilcoxon Test ต่อไป ดังปรากฏผลในตาราง 3 - 4

ตาราง 3 การเปรียบเทียบคะแนนการอ่านระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง

คนที่	คะแนน		ผลต่าง	อันดับ	ค่าสถิติ
	ก่อนเรียน	หลังเรียน			
1	10	17	7	6	T = 14*
2	5	12	7	6	
3	10	15	5	2.5	
4	6	12	6	4	
5	7	14	7	6	
6	2	13	11	12	
7	6	11	5	2.5	
8	4	14	10	10.5	
9	1	16	15	14	
10	9	9	0	—	
11	2	15	13	13	
12	8	12	4	1	
13	1	10	9	9	
14	0	10	10	10.5	
15	0	8	8	8	

$$P < .05 \quad (T .05 = 21)$$

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 3 แสดงว่าผลต่างของคะแนนการอ่านของกลุ่มทดลองก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบจำลองคำขวัญชั้นการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ หลังจากเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบจำลองคำขวัญชั้นการเรียนรู้แล้วผู้เรียนมีความสามารถทางการอ่านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 4 การเปรียบเทียบคะแนนการเขียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มทดลอง

คนที่	คะแนน		ผลต่าง	อันดับ	ค่าสถิติ
	ก่อนเรียน	หลังเรียน			
1	6	17	11	11.5	$T = 15^*$
2	2	17	15	15	
3	1	14	13	14	
4	6	15	9	7.5	
5	1	11	10	9.5	
6	1	12	11	11.5	
7	1	13	12	13	
8	0	10	10	9.5	
9	0	7	7	6	
10	3	12	9	7.5	
11	3	6	3	2	
12	2	8	6	5	
13	0	5	5	3.5	
14	0	5	5	3.5	
15	0	1	1	1	

$$P < .05 \quad (T .05 = 25)$$

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 4 แสดงว่าผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนการเขียนก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มทดลองมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือความสามารถในการเขียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกัน กล่าวได้ว่า หลังจากเรียนด้วยวิธีสอนแบบจัลลาคัมชันการเขียนแล้วผู้เรียนมีความสามารถทางการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

การเปรียบเทียบคะแนนก่อนการเรียนและหลังการเรียนของกลุ่มควบคุม

เพื่อหาประสิทธิภาพของวิธีสอนแบบปกติซึ่งใช้ในกลุ่มควบคุมว่าให้ผลการเรียนของผู้เรียนแตกต่างจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ จึงใช้วิธีนี้มาคะแนนการสอบก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มควบคุม ทั้งในด้านการอ่านและการเขียนมาคำนวณหาผลต่าง แล้วจัดอันดับที่ของผลต่างเหล่านั้น เพื่อคำนวณหาค่า T ในการทดสอบแบบ Wilcoxon Test ต่อไปเช่นเดียวกับที่ใช้ในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้ผลดังตาราง 5 - 6

ตาราง 5 การเปรียบเทียบคะแนนการอ่านระหว่างก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มควบคุม

คนที่	คะแนน		ผลต่าง	อันดับ	การสถิติ
	ก่อนเรียน	หลังเรียน			
1	15	19	4	8	$T = 19$
2	14	19	5	10.5	
3	17	19	2	5	
4	14	15	1	2.5	
5	14	14	0	-	
6	17	18	1	2.5	
7	5	11	4	8	
8	7	12	5	10.5	
9	11	7	-4	-8	
10	3	10	7	12	
11	10	9	-1	-2.5	
12	6	5	-1	-2.5	
13	9	6	-3	-6	
14	4	4	0	-	

$$F > .05 \quad (T .05 = 14)$$

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 5 แสดงว่าการทดสอบจะยอมรับสมมติฐาน (H_0) ที่ว่าความสามารถในการอ่านก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน นั่นคือการสอนด้วยวิธีสอนปกติภายในระยะเวลา 6 สัปดาห์ไม่ทำให้ความสามารถทางการอ่านของผู้เรียนสูงขึ้นจนแตกต่างกันจากเดิม

ตาราง 6 การเปรียบเทียบคะแนนการเขียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุม

คนที่	คะแนน		ผลต่าง	อันดับ	ค่าสถิติ
	ก่อนเรียน	หลังเรียน			
1	10	17	7	9	T = 13
2	15	16	1	1.5	
3	14	14	0	-	
4	9	13	4	7	
5	8	8	0	-	
6	7	1	-6	8	
7	1	4	3	5.5	
8	1	3	2	3.5	
9	5	5	0	-	
10	2	2	0	-	
11	3	2	-1	1.5	
12	1	4	3	5.5	
13	3	1	-2	3.5	
14	1	1	0	-	

$$P > .05 \quad (T .05 = 6)$$

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 6 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวได้ว่า การสอนด้วยวิธีสอนปกติภายในระยะเวลา 6 สัปดาห์ ไม่ทำให้ความสามารถทางการเขียนของผู้เรียนสูงขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญ

การเปรียบเทียบคะแนนก่อนการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ในตอนนี้เป้าหมายที่จะตรวจสอบพื้นฐานความสามารถในการอ่านและการเขียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ จึงใช้วิธีที่นำคะแนนการสอบก่อนการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งในการอ่านและการเขียนมาจัดอันดับเพื่อคำนวณหาค่า U ในการทดสอบแบบ Mann - Whitney U Test ต่อไป ดังปรากฏผลในตาราง 7 - 8

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านก่อนการเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

คนที่	คะแนนก่อนการเรียน				ค่าสถิติ
	กลุ่มควบคุม	อันดับ	กลุ่มทดลอง	อันดับ	
1	15	27	10	21	$U = 39$
2	14	25	5	10.5	
3	17	28.5	10	21	
4	14	25	6	13	
5	14	25	7	15.5	
6	17	28.5	2	5.5	
7	5	10.5	6	13	
8	7	15.5	4	8.5	
9	11	23	1	3.5	
10	3	7	9	18.5	
11	10	21	2	5.5	
12	6	13	8	17	
13	9	18.5	1	3.5	
14	4	8.5	0	1.5	
15	-	-	0	1.5	
รวม		$R_1=276$		$R_2=159$	

$$P < .05 \quad (U .05 = 59)$$

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 7 ค่า U ในการทดสอบของ Mann-Whitney ที่คำนวณได้คือ 39 มีค่าน้อยกว่าค่า U ที่ระดับ .05 แสดงว่าความแตกต่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นั่นคือความสามารถในการอ่านก่อนการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกัน กล่าวคือก่อนการเรียนการสอน ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีพื้นฐานความสามารถทางการอ่านไม่เท่ากัน

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนก่อนการเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

อันดับ	คะแนนก่อนการเรียน				ค่าสถิติ
	กลุ่มควบคุม	อันดับ	กลุ่มทดลอง	อันดับ	
1	10	27	6	22.5	$U = 45^*$
2	15	29	2	15	
3	14	28	1	9.5	
4	9	26	6	22.5	
5	8	25	1	9.5	
6	7	24	1	9.5	
7	1	9.5	1	9.5	
8	1	9.5	0	3	
9	5	21	0	3	
10	2	15	3	18.5	
11	3	18.5	3	18.5	
12	1	9.5	2	15	
13	3	18.5	0	3	
14	1	9.5	0	3	
15	—	—	0	3	
รวม		$R_1 = 270$		$R_2 = 165$	

$$P < .05 (U .05 = 59)$$

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 8 ค่า U ในการทดสอบของ Mann - Whitney ที่คำนวณได้คือ 45 มีค่าน้อยกว่าค่า U ที่ระดับ .05 แสดงว่าคะแนนการเขียนก่อนการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กล่าวได้ว่า ก่อนการเรียนการสอน ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีพื้นฐานความสามารถทางการเขียนไม่เท่ากัน

การเปรียบเทียบคะแนนหลังการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ในตอนนี้มีเป้าหมายที่จะตรวจสอบว่า หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอนแล้ว ความสามารถในการอ่านและการเขียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันหรือไม่ แต่เนื่องจากพื้นฐานความสามารถในการอ่านและการเขียนก่อนการเรียนของทั้งสองกลุ่มไม่เท่ากัน จึงได้เปลี่ยนแปลงขั้นตอนการทดสอบให้เหมาะสม โดยได้นำคะแนนก่อนการเรียนและหลังการเรียนของทั้งสองกลุ่มมาคำนวณหาผลต่าง และจัดอันดับของผลต่างเหล่านั้นก่อนแล้วจึงนำค่าผลต่างมา

ในการทดสอบแบบ Mann - Whitney U Test ต่อไป ก็ปรากฏผลในตาราง 9 - 10

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการอ่านก่อนการเรียนและหลังการเรียน
ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มควบคุม					กลุ่มทดลอง				
คนที่	ก่อน	หลัง	ผลต่าง	อันดับ	คนที่	ก่อน	หลัง	ผลต่าง	อันดับ
เรียน	เรียน				เรียน	เรียน			
1	15	19	4	11	1	10	17	7	20.5
2	14	19	5	14.5	2	5	12	7	20.5
3	17	19	2	8	3	10	15	5	14.5
4	14	15	1	5.5	4	6	12	6	17.5
5	14	14	0	2	5	7	14	7	20.5
6	17	18	1	5.5	6	2	13	11	27
7	5	11	4	17.5	7	6	11	5	14.5
8	7	12	5	14.5	8	4	14	10	25.5
9	11	7	-4	11	9	1	16	15	29
10	3	10	7	20.5	10	9	9	0	2

*
U = 27

ตาราง 9 (ต่อ)

กลุ่มควบคุม					กลุ่มทดลอง				
คนที่ เรียน	ก่อน เรียน	หลัง เรียน	ผลต่าง	อันดับ	คนที่ เรียน	ก่อน เรียน	หลัง เรียน	ผลต่าง	อันดับ
11	10	9	-1	5.5	11	2	15	13	28
12	6	5	-1	5.5	12	8	12	4	11
13	9	6	-3	9	13	1	10	9	24
14	4	4	0	2	14	0	10	10	25.5
-	-	-	-	-	15	0	8	8	23
รวม	-	-	-	$R_1 = 132$	รวม	-	-	-	$R_2 = 303$

$$P < .05 \quad (U .05 = 59)$$

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 9 ค่า U ในการทดสอบของ Mann - Whitney ที่คำนวณได้คือ 27 มีค่าน้อยกว่าค่า U ที่ระดับ .05 แสดงว่าความแตกต่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นั่นคือความสามารถทางการอ่านหลังการเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน กล่าวคือว่าหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอนทั้งสองวันแล้ว ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงขึ้นจากเดิมแตกต่างกัน

ตาราง 10 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการเข้าเรียนก่อนการ เรียนและหลัง
การเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มควบคุม					กลุ่มทดลอง					
คนที่	ก่อน เรียน	หลัง เรียน	ผลต่าง	อันดับ	คนที่	ก่อน เรียน	หลัง เรียน	ผลต่าง	อันดับ	
1	10	17	7	19.5	1	6	17	11	25.5	U = 18 *
2	15	16	1	7	2	2	17	15	29	
3	14	14	0	3	3	1	14	13	28	
4	9	13	4	14	4	6	15	9	21.5	
5	8	8	0	3	5	1	11	10	23.5	
6	7	1	-6	17.5	6	1	12	11	25.5	
7	1	4	3	12	7	1	13	12	27	
8	1	3	2	9.5	8	0	10	10	23.5	
9	5	5	0	3	9	0	7	7	19.5	
10	2	2	0	3	10	3	12	9	21.5	
11	3	2	-1	7	11	3	6	3	12	
12	1	4	3	12	12	2	8	6	17.5	
13	3	1	-2	9.5	13	0	5	5	15.5	
14	1	1	0	3	14	0	5	5	15.5	
-	-	-	-	-	15	0	1	1	7	
รวม				$R_1 = 123$	รวม				$R_2 = 312$	

$$P < .05 \quad (U .05 = 59)$$

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 10 ค่า U ในการทดสอบของ Mann - Whitney ที่คำนวณได้คือ 18 มีค่าน้อยกว่าค่า U ที่ระดับ .05 แสดงว่าความแตกต่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นั่นคือ ความสามารถทางการเขียนหลังการเรียน ของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน กล่าวคือหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอนทั้งสองวิธีแล้ว กลุ่มทดลองมีความสามารถทางการเขียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม.

สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนภาษาไทยของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ โดยวิธีสอนแบบจัดลำดับขั้นการเรียนรู้และวิธีสอนแบบปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

การสอนภาษาไทยโดยวิธีจัดลำดับขั้นการเรียนรู้กับการสอนภาษาไทยโดยวิธีสอนปกติ ในผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการทดลอง

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทดลองครั้งนี้เป็นสตรีผู้ไม่รู้หนังสือ อายุระหว่าง 14 - 30 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นเตรียม ในช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ปีการศึกษา 2528 ของสถานสงเคราะห์หญิงบ้านปากเกร็ด, บ้านเกร็ดกระถาง อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และสถานสงเคราะห์หญิงบ้านมารีสวัสดิ์ อำเภอบึง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 29 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 แผนการสอนภาษาไทยโดยวิธีจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ เป็นแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากระบบการสอนตามลำดับขั้นการเรียนรู้ของ กาญจน์ ซึ่งประกอบด้วยบัตรฝึกอ่านคำ คู่เทียบเสียงอันเป็นอุปกรณ์การสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสำหรับฝึกทักษะ การฟัง พูด อ่าน เขียน ตามแนววิธีสอนแบบจัดลำดับขั้นการเรียนรู้

2.2 แผนการสอนภาษาไทยโดยวิธีสอนปกติ ใช้แผนการสอนตามคู่มือการสอน
โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ และคู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลักสูตร
ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 อันเป็นวิธีสอนปกติของสถานสงเคราะห์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก
แบบสอบวัดการอ่าน โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ จำนวน 20 ข้อ ใช้ทดสอบการอ่าน
คำ ข้อความ และประโยค มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ .75

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบวัดการเขียน
โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ จำนวน 20 ข้อ ใช้ทดสอบการเขียนคำ ข้อความ
และการเติมข้อความลงในช่องว่าง มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ .88

4. การดำเนินการทดลอง

4.1 แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แล้วทำการทดสอบ
ก่อนการเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียน

4.2 ดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ด้วยวิธีสอนสองวิธี โดยในกลุ่ม
ทดลองมีผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยวิธีสอนแบบจាក់คำขั้นการเรียนรู้ และกลุ่มควบคุมมีครูประจำการของ
สถานสงเคราะห์เป็นผู้สอนด้วยวิธีสอนปกติ ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ คาบละ 2 ชั่วโมง

4.3 เมื่อดำเนินการสอนครบ 30 คาบ ซึ่งใช้เวลาหกสัปดาห์แล้ว ผู้วิจัยทำการ
ทดสอบผลการเรียนรู้ (Posttest) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง
การอ่านและการเขียนฉบับเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติแบบ Nonparametric เปรียบเทียบคะแนนก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้
ของทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพื่อหาประสิทธิภาพของวิธีสอนแต่ละวิธี โดยใช้วิธีการทดสอบแบบ
Wilcoxon matched - pairs signed - ranks Test

2. ใช้สถิติแบบ Nonparametric เปรียบเทียบคะแนนก่อนการเรียนและหลังการเรียน
ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมโดยใช้วิธีการทดสอบแบบ Mann - Whitney U Test

สรุปผลการวิจัย

จากการทดสอบประสิทธิภาพของวิธีสอนแต่ละวิธี พบว่าหลังการเรียนด้วยวิธีสอนแบบจัด
ลำดับขั้นการเรียนรู้แล้ว กลุ่มทดลองมีความสามารถทางการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในกลุ่มควบคุมพบว่าการเรียนภาษาไทยด้วยวิธีสอนปกติ ภายในระยะ
เวลาหกสัปดาห์ ผู้เรียนมีความสามารถทางการอ่าน และการเขียนเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญ และ
เมื่อนำคะแนนการอ่านและการเขียนที่เพิ่มขึ้นของแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน พบว่ากลุ่มทดลอง
มีความสามารถทางการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผล ผู้วิจัยได้อภิปรายตามลำดับหัวข้อดังนี้

ก. วิธีสอนแบบจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า โดยประสิทธิภาพของวิธีสอนแล้ว
ในระยะเวลาหกสัปดาห์เท่ากัน การสอนด้วยวิธีจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ส่งผลให้คะแนนการอ่านและ
การเขียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งสอนด้วยวิธีสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ซึ่งเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. หลักการจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการในแต่ละขั้นตอนให้สัมพันธ์
กันอย่างเป็นระบบดังนี้

1.1 วางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ คือ
กำหนดเป้าหมายของการเรียน วิเคราะห์เป้าหมาย - วิเคราะห์ผู้เรียน เขียนจุดมุ่งหมายเชิง
พฤติกรรม สร้างข้อสอบ กำหนดวิธีสอน จัดสร้างอุปกรณ์การสอน สร้างข้อสอบและประเมิน
ประสิทธิภาพของข้อสอบ และประเมินคุณภาพของระบบ ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์

ควบคุมระบบโดยอาศัยการป้อนกลับ (feedback) เมื่อตรวจสอบพบข้อบกพร่องในขั้นตอนใด ก็นำไปปรับปรุงในขั้นตอนนั้น ๆ

1.2 ในการกำหนดเป้าหมายของการเรียน ให้นำเป้าหมายดังกล่าวมาวิเคราะห์ให้เป็นพฤติกรรมหรือทักษะย่อย ๆ ว่าต้องการให้ยูเรียนทำอะไรได้เมื่อเรียนจบในคาบเรียนนั้น ๆ โดยมีเงื่อนไขการทดสอบและเกณฑ์การตัดสินว่าใครผ่านหรือไม่ผ่าน เช่น กำหนดว่ายูเรียนสามารถอ่านคำประสมสามส่วนไดอย่างน้อย 5 ใน 10 คำ หากยูเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์นี้ ก็มีการทบทวนและซ่อมเสริม ทำให้ยูเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ก่อนที่จะเรียนรู้เรื่องต่อไป

1.3 ก่อนดำเนินการสอน ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะของยูเรียนก่อนเพื่อทราบพฤติกรรมก่อนเรียน ซึ่งสำคัญมากต่อการออกแบบการสอน เช่น ผู้วิจัยพบว่า ยูเรียนมีระดับเชาวน์ปัญญาโดยเฉลี่ย 60 - 70 ซึ่งค่อนข้างต่ำจากปกติในบุคคลทั่ว ๆ ไป นอกจากนั้นความไม่มีอิสระทำให้ยูเรียนมีความวิตกกังวลสูง ชอบแสดงออก ชอบเพลงลูกทุ่ง และการใคอ่านเขียนจกหมายสื่อสารกับบุคคลภายนอกเป็นสิ่งที่มื่อทธิพลต่อจิตใจสูง ข้อมูลเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยสามารถจัดกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของยูเรียน โดยบรรจุไว้ในแผนการสอน

1.4 ผู้วิจัยได้สอบถามลำดับขั้นความยากง่าย กำหนดยุทธศาสตร์การสอนไว้ว่าจะใช้รูปแบบการสอนตามลำดับอย่างไร ทักษะใดควรฝึกก่อน - หลัง รวมทั้งกิจกรรมการวัดผล ให้สัมพันธ์กันอย่างมีระบบ เมื่อพบจุดบกพร่องก็ให้นำมาวิเคราะห์ และนำผลที่ได้นั้นย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไขในจุดที่บกพร่องทันที

1.5 หลักการจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ ยังคงคำนึงถึงลำดับขั้นการสอนภาษา โดยให้สิ่งที่เรียนไปแล้วทั้งหมดเป็นพื้นฐานของสิ่งที่เรียนภายหลัง ดังต่อไปนี้

1.5.1 สอนจากสิ่งที่ย่ายไปหาสิ่งที่ยาก เช่น สอนจากคำประสมสามส่วนอย่างง่าย ประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ไม่มีรูป ไปหาคำที่ยากขึ้นตามลำดับ คือ คำที่มีรูปวรรณยุกต์ คำที่มีตัวสะกดในมาตราตัวสะกดแมง กน ฅน เกย เกอว (คำเป็น) คำที่มีตัวสะกดในมาตราแมก กค ฅบ (คำตาย) คำควบกล้ำ และคำอักษณำเป็นต้น

1.5.2 สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม เช่น คำว่า "คน" (ใช้สระโอะลครูป) ควาให่ทาน คอ - นอ - คน ไม่ให่ทาน คอ - โอะ - นอ - คน

1.5.3 สอนตามลำดับทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยสอนครบ
ทุกทักษะในคาบเรียนหนึ่ง ๆ เพราะทักษะที่ง่ายจะเป็นส่วนเสริมหรือเป็นพื้นฐานของทักษะที่ยาก

1.5.4 สอนเฉพาะที่จำเป็นก่อนนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน
พยัญชนะ, สระ ที่เลิกใช้หรือนำไปใช้น้อยในชีวิตประจำวัน เช่น พยัญชนะ ข ฃ ค ฅ ฉ
ฐ ฑ ฒ พ ษ และสระ ฤ ฦ ฦ ฎ เออะ เียะ เป็นต้น จะไม่นำมาสอน เพียง
แต่แนะนำให้รู้จักเท่านั้นในระยะที่เริ่มเรียน

1.6 การวัดผลและประเมินผล ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการวัดผลและ
ประเมินผลอย่างมาก เพราะเป็นข้อมูลที่จะป้อนกลับไปเพื่อปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องของการสอน
การวิจัยครั้งนี้จึงถือว่าแบบฝึกหัดเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินระบบการสอนด้วย และพบว่า การ
ให้รู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองบ่อย ๆ ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน แม้กระทั่งการ
สังเกต มีผลให้รู้เรียนอ่านและเขียนได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกฎแห่งการเรียนรู้ ที่ว่าด้วย
การปฏิบัติ (law of exercise) โดย สเนลเบคเคอร์ (Snelbecker. 1974 : 214)
กล่าวว่า กฎนี้ให้ความเชื่อมั่นว่า การได้ปฏิบัติจะทำให้การเรียนรู้สมบูรณ์ และกฎแห่งการใช้
(law of use) ซึ่งถือว่าการได้ใช้บ่อย ๆ ทำให้เกิดการต่อเนื่องระหว่างสภาพการณ์และสิ่ง
ตอบสนอง

1.7 วิธีจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ เน้นการสร้างความรู้
เข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานของคำ มากกว่าการใช้วิธีจำรูปคำ ทำให้รู้เรียนสามารถอ่าน
และเขียนคำใหม่ได้โดยที่ไม่เคยเห็นรูปคำนั้น ๆ มาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ว่าด้วย
สติปัญญา (cognitive force) ของ สโตนส์ (Stones. 1970 : 103 - 104) ที่ว่า
การสอนที่จะให้รู้เรียนเปลี่ยนแนวความคิดความเข้าใจนั้น ครูจะต้องเริ่มต้นโดยให้เข้าใจข้อ
เท็จจริง แนวความคิดรวบยอด และกฎในสิ่งที่จะเรียนก่อน ดังเช่นการให้รู้เรียนได้รู้โครงสร้าง
ของคำจากง่ายไปหายาก ให้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการอ่านและเขียนวรรณยุกต์ในคำที่มีพยัญชนะ
ต้นเป็นอักษรสูง กลาง และต่ำ การรู้ข้อเท็จจริงและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทำให้รู้เรียนเกิดแนวความคิด
รวบยอด เข้าใจกฎและรู้วิธีแก้ปัญหา

การจัดลำดับขั้นการเรียนรู้จึงเป็นการจัดองค์ประกอบของการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กัน เพื่อสะดวกต่อการนำไปสู่จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ เมื่อผู้เรียนได้รับทรัพยากรหรือวัตถุดิบทางความรู้ที่มีคุณภาพโดยผ่านกระบวนการที่เหมาะสมในการถ่ายทอด ความรู้ย่อมได้รับผลดีที่ทางด้านการเรียนไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทั้งแปดขั้นของ กาญญ (Gagne, 1970 : 237 - 242) ที่เน้นว่าขั้นตอนการเรียนรู้ทั้งแปดขั้นตอนจะเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตามลำดับ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้จากขั้นตอนหนึ่งไปสู่ขั้นตอนต่อ ๆ ไปได้ลำดับขั้นตอน ยี่สิบ การสอนจะต้องมีการวางแผน โดยคำนึงถึงสภาพเงื่อนไขภายนอก (external condition) เช่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนที่ใช้ และลำดับการใช้ และเงื่อนไขภายใน (internal condition) เช่น ตัวผู้เรียน โดยคำนึงถึงประสบการณ์ ความรู้ ความสนใจ และข้อจำกัดเกี่ยวกับตัวผู้เรียน เพื่อให้การสอนเกิดการสนองตอบที่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน การสอนโดยวิธีจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการสอนผู้ใหญ่ของบรูเนอร์ (Bruner, 1968 : 40 - 42) ที่กล่าวว่าการสอนผู้ใหญ่อีกหลักสี่ประการ คือ

(1) การสอนโดยเน้นที่ประสบการณ์เพื่อโน้มน้าวหรือจูงใจผู้เรียนให้สนใจในสิ่งที่เรียน และเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เฉพาะเรื่อง

(2) การสอนจะต้องคำนึงถึง เนื้อหาความรู้ (body of knowledge) ที่จะนำมาใช้สอนว่าจะเกิดประโยชน์กับผู้เรียนเพียงใด เพื่อให้การเรียนมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เนื้อหาความรู้จึงควรให้สัมพันธ์กับประสบการณ์ ความสามารถ และสภาวะของผู้เรียนด้วย

(3) การสอนจะต้องคำนึงถึงลำดับ (sequence) ในการเสนอข้อมูล หรือสิ่งที่จะเรียน คือ จะเริ่มกระบวนการอย่างไร ตามขั้นตอนความเหมาะสมของเนื้อหา และการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ

(4) การสอนจะต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาหรือลักษณะธรรมชาติของมนุษย์ คือ ผู้เรียนต้องการคำชมหรือลงโทษ หรือการเสริมแรง (reinforcement) ซึ่งครูจะต้องรู้จักการใช้หลักจิตวิทยาเหล่านี้ตามความเหมาะสม

บรูเนอร์ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ในเรื่องประสบการณ์ของผู้เรียนนั้น ครูจะต้องคำนึงถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน สถานภาพและบทบาท ตลอดจนแรงกระตุ้นที่ทำให้มาเรียน

สิ่งเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดกิจกรรมหรือสิ่งที่จะสอน และสิ่งแรกที่ครูควรจะทำคือ พยายามสร้างความเป็นกันเอง และศึกษาประวัติผู้เรียนให้มากที่สุด

ส่วนในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอนเนื้อหาความรู้ นั้น บรูเนอร์ แนะนำควรเสนอโดยใช้วิธีง่าย ๆ คือ ในรูปแบบของการให้ปฏิบัติ หรือกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อบรรลุเป้าหมายที่แน่นอน หรือด้วยการสรุปหลักการสำคัญแบบย่อ ๆ เป็นกฎหรือโคเซแกรมมันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดภาพพจน์และเกิดความคิดรวบยอด

2. หลักจิตวิทยาในการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ดังนี้

2.1 สอนโดยใช้วิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนช่วยตัวเองในการอ่านและการเขียน เช่น หลังจากให้หลักการง่าย ๆ เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานของคำแล้ว ผู้วิจัยได้ฝึกให้ผู้เรียนหาคำควบด้วยตนเอง โดยไม่มีการอ่านนำ เช่นในกรณีการอ่านคำประสมสามส่วนอย่างยาก (คำที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์มีรูป) และคำประสมสี่ส่วน (คำที่มีตัวสะกด) ผู้วิจัยจะแนะนำให้ผู้เรียนมีควรรวมพยัญชนะและตัวสะกดไว้ แล้วพยายามอ่านพยัญชนะต้น และสระในส่วนที่เหลือของคำ เมื่ออ่านได้แล้วจึงอ่านออกเสียงตามรูปวรรณยุกต์ และตัวสะกดต่อไปตามลำดับ และพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถอ่านสะกดคำได้ด้วยตนเอง

2.2 สอนในสิ่งที่เร้าความสนใจของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนชอบเพลงลูกทุ่ง ผู้วิจัยจึงได้นำข้อความจากเนื้อเพลงลูกทุ่งตอนใดตอนหนึ่งมาเป็นเนื้อหาในการฝึกอ่าน โดยผู้เรียนพยายามอ่านสะกดทีละคำจนสามารถอ่านได้ทั้งวรรค จนกระทั่งทายได้ว่ามาจากเนื้อร้องเพลงอะไร ปรากฏว่าผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน สนุกสนาน เกิดความพอใจและภูมิใจที่สามารถอ่านได้ถูกต้องด้วยตนเอง

2.3 สอนในสิ่งที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนมีความต้องการอย่างมากที่จะอ่านและเขียนจดหมายติดต่อกับครอบครัวและบุคคลภายนอก ดังนั้นในสัปดาห์ที่ 6 ผู้วิจัยจึงจัดแผนการสอนโดยใช้กิจกรรมการอ่านและเขียนจดหมายโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ปรากฏว่าผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการอ่านและเขียนอย่างมาก

2.4 สอนโดยเน้นการฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียนซ้ำ ๆ และบ่อยครั้งสม่ำเสมอ เช่นขอความรูพื้นฐานที่จำเป็นก่อนให้ทุกคนที่จะเข้าสู่เนื้อหาใหม่ การ

กระทำซ้ำในลักษณะดังกล่าวช่วยผู้ใหญ่เรียนรู้จักจำและมีความมั่นใจในการอ่านและเขียนได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกูธรี (Lefrancois. 1972 : 77 อ้างอิงมาจาก Guthrie) ที่เน้นความสัมพันธ์ต่อเนื่องว่า ผลของการตอบสนองจากการกระตุ้นอย่างหนึ่งจะเกิดขึ้นในรูปแบบเดียวกันอีก นำหากมีการกระตุ้นซ้ำโดยการกระตุ้นอย่างเดียวกัน เช่น เกี่ยวกับทฤษฎีของ ธอร์นไคค์ (Lefrancois. 1972 : 80 อ้างอิงมาจาก Thorndike) ที่ว่าถ้ามีการใช้สิ่งกระตุ้นบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความแม่นยำในการจำและทำได้ ถ้าไม่ใช้สิ่งกระตุ้นบ่อย ๆ ก็จะทำให้ลืมและทำไม่ได้ ทั้งนี้เพราะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องระหว่างสิ่งกระตุ้นกับการตอบสนองนั่นเอง

2.5 สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน โดยให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน เป็นผู้มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้ม และไวต่อความรู้สึกของผู้เรียน กล่าวคือ มีความยืดหยุ่น สามารถเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทันที เมื่อเห็นว่ากิจกรรมนั้น ๆ ไม่เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน ผู้สอนต้องใจเย็น รู้จักรอคอยและให้เวลาแก่ผู้เรียนในการรวบรวมความคิด การให้เกียรติแก่ผู้เรียนในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย การให้คำชมเชยเมื่อทำถูก และไม่ตำหนิโดยทันทีทันใดเมื่ออ่านหรือเขียนผิด รวมทั้งการพูดปลอบใจและให้กำลังใจให้เพิ่มเป็นเรื่อยไปกิจกรรมที่แก้ไขได้ ช่วยให้ผู้เรียนมีความขลาดกลัวความผิดพลาดน้อยลง กล่าวที่จะอ่านและเขียนมากขึ้น

ผลของการจัดกิจกรรมการสอนในท่าประการข้างต้นสอดคล้องกับทฤษฎีการสอน (andragogy) ของโนลส์ (Knowles. 1971 : 39-49) ซึ่งมีสี่ประการคือ

2.5.1 ความเข้าใจตนเอง (self - concept) ผู้ใหญ่จะมีบุคลิกลักษณะเป็นตัวของตัวเอง นำตัวเองได้ จึงควรจัดบรรยากาศการเรียนให้เหมาะสม ครูจะต้องแสดงความสนใจและยอมรับเคารพในเหตุผลของผู้เรียน ขณะเดียวกันก็ให้ผู้เรียนได้ตระหนักในความต้องการและความสามารถของตนเอง ครูควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และประเมินผลตนเองได้

2.5.2 ประสบการณ์ (experience) ผู้ใหญ่สามารถนำประสบการณ์ของตนเองมาเป็นแหล่งความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น มีใจกว้างที่จะรับฟังแนวคิดผู้อื่น และสามารถนำประสบการณ์ในอดีตมาสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ฉะนั้นการเปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ทดลองแก้ปัญหาด้วยตนเอง จะ

ทำให้ผู้ใหญ่มีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนรวมมากขึ้น

2.5.3 ความพร้อมที่จะเรียน (readiness to learn)

ผู้ใหญ่มีสภาวะทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม ที่เ็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความพร้อมที่จะเรียน บทบาททางสังคมของผู้ใหญ่ 10 อย่าง คือ เป็นลูก ลูกทรง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ลูกจ้าง พลเรือน เพื่อน สมาชิกขององค์กร ศาสนา และผู้ใช้เวลาว่าง บทบาทดังกล่าวมีส่วนผลักดันให้ผู้ใหญ่แสวงหาทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาอาชีพ ดังนั้นสิ่งที่จะนำมาสอนผู้ใหญ่จึงควรให้เป็นเรื่องที่เหมาะกับเหตุการณ์ ประสบการณ์ และความสนใจของผู้เรียน

2.5.4 เป้าหมายของการเรียนรู้ (orientation to learning)

ผู้ใหญ่มาเรียนเพื่อสนองความต้องการแบบปัจจุันทันด่วน การจัดการเรียนรู้การสอนผู้ใหญ่จึงควรเน้นความสามารถที่จะนำความรู้และทักษะไปใช้ประโยชน์แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ข. วิธีสอนแบบปกติ ในกลุ่มควบคุมซึ่งสอนด้วยวิธีสอนปกติ พบว่าการเรียนการสอนในระยะเวลาหกสัปดาห์ผู้ใหญ่มีความสามารถทางการอ่าน และการเขียนเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุหลายประการดังต่อไปนี้

1. วิธีสอนแบบปกติดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีได้กำหนดเป้าหมายวิธีสอน ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการสอนให้เป็นระบบให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนและหลักการจัดลำดับขั้นการเรียนรู้

2. วิธีสอนแบบปกติที่ใช้ใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มควบคุม เป็นวิธีสอนที่กรมวิชาการพัฒนาขึ้นสำหรับใช้สอนเด็กนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อนำมาใช้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งมีระดับอายุ ความต้องการ ความสนใจ ประสบการณ์ ตลอดจนสภาพแวดล้อมแตกต่างจากเด็ก จึงทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่พัฒนาเท่าที่ควร

3. การสอนอ่านเป็นคำและประโยคตามคู่มือการสอนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ยากเกินไปสำหรับผู้ใหญ่ที่เริ่มเรียนอ่านเขียนในระยะเริ่มต้น แต่จะใช้ได้ก็สำหรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ขั้นต้นในระดับที่สามารถอ่านเขียนคำประสมสามส่วนอย่างง่าย (คำที่ประกอบด้วยพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ไม่มีรูป) ได้แล้วเท่านั้น

4. วิธีสอนแบบปกติ เน้นการสอนอ่านโดยมีผู้สอนอ่านนำทีละคำ แล้วให้ผู้เรียนอ่านตาม วิธีสอนดังกล่าวอาจไม่สร้างความสนใจของผู้เรียนผู้ใหญ่วิ่งต้องการใช้ความสามารถของตนเองมากกว่าการพึ่งพาผู้อื่น จึงทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน.

5. ด้านการอ่านและการเขียน การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มควบคุมเน้นกิจกรรมการอ่าน และการเขียน มากกว่าการฟังและการพูด การไม่ได้ฝึกทักษะทั้งสองให้สัมพันธ์กัน อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถจดจำ อ่าน และเขียนคำได้ในระยะเวลาอันสั้นเพียงหลักคำเท่านั้น เพราะการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวผู้เรียนจะใช้วิธีการจดจำรูปคำมากกว่าความเข้าใจในโครงสร้างของคำ

สรุปได้ว่าวิธีสอนแบบปกติมุ่งเน้นวิธีสอนมากกว่ากลวิธีการเรียนรู้ การเรียนการสอนจึงมิได้เน้นการฝึกปฏิบัติในสภาพเงื่อนไขการเรียนรู้และการจัดการสอนอย่างเป็นระบบที่เหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้พัฒนาไปค่อนข้างช้าเมื่อเทียบกับกลุ่มทดลองซึ่งสอนด้วยวิธีจัดลำดับขั้นการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับนักพัฒนาหลักสูตรและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ

1. ควรเผยแพร่วิธีสอนแบบจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ให้แก่อาสาสมัครผู้สอนผู้ไม่รู้หนังสือที่ดำเนินการสอนแบบกลุ่ม หรือชั้นเรียนเพื่อให้อาสาสมัครได้ศึกษาวิธีสอนและพัฒนาวิธีการสอนของตนได้

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาไทยแบบจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ในการศึกษาผู้ใหญ่ระดับชั้นต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบวิธีสอนสำหรับผู้ใหญ่ต่อไป

3. ควรนำวิธีสอนแบบจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ไปใช้สอนวิชาอื่น ๆ นอกจากภาษาไทย

4. ควรปรับปรุงแบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับหลักการจัดลำดับขั้นการเรียนรู้

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับครูสอนในสถานสงเคราะห์หญิง

1. ควรนำวิธีสอนภาษาไทยแบบจำลองกับขั้นตอนการเรียนรู้ไปสอนในระดับชั้นเตรียมของสถานสงเคราะห์ โดยให้ควบคู่กับแบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
2. ควรถือว่าแบบฝึกหัดเป็นส่วนหนึ่งของการวัดผลการเรียนรู้ ซึ่งจะแก้ไขปัญหาค้นหาความวิตกกังวลในการกล่าวการสอบของผู้ใหญ่ลงได้
3. ควรปรับปรุงแผนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนและหลักการจำลองกับขั้นตอนการเรียนรู้
4. ควรนำวิธีสอนแบบจำลองกับขั้นตอนการเรียนรู้ไปใช้สอนวิชาอื่น ๆ นอกจากภาษาไทยด้วย

ค. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเรื่องนี้อีกในกลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือทั่วไป โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยให้มีขนาดใหญ่ขึ้น
2. ควรทำการวิจัยเรื่องนี้ในสถานที่เฉพาะแห่งอื่น ๆ อีก เช่น ในโรงงานและเรือนจำ เป็นต้น
3. ควรเพิ่มจุดประสงค์ด้านความเข้าใจในการอ่านด้วย และจัดกิจกรรมการฝึกทักษะให้สอดคล้องกัน.

ມ ກ ກ ດ ງ ນ ດ ກ ມ

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ การเปรียบเทียบวิธีการสองวิธีในการทดสอบความเที่ยงตรงของลำดับชั้นการ
เรียนรู้ ปริชญานิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520, 130 หน้า, อักษรำเนา
- ก้อ สวัสดิพานิชย์ การสอนอ่านในชั้นประถม โรงพิมพ์การศาสนา ม.ป.ป, 199 หน้า
- กานดา ณ ถลาง วิธีสอนภาษาอังกฤษกับหลักจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2514,
99 หน้า, อักษรำเนา
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม กระทรวงศึกษาธิการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน หนึ่งเจ็ด
การพิมพ์ 2526 ก, 54 หน้า
- _____ คู่มือการดำเนินงานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ โรงพิมพ์เลื่องเชียง 2527 ก,
71 หน้า
- _____ แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ โรงพิมพ์ข่าวพาณิชย์ 2526 ข,
162 หน้า
- _____ ประมวลประสบการณ์การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ 2527 ข, 26 หน้า,
อักษรำเนา
- _____ สรุปผลการดำเนินงานโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติจากการประชุมสัมมนา
ผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่ดำเนินงานโครงการรณรงค์ วันที่ 11-13 มิถุนายน 2528
ณ โรงแรมเอเชียพทยา จังหวัดชลบุรี
- แก้วดา ไทรงาม ความยากง่ายในการเขียนสะกดคำพื้นฐานภาษาไทยที่ใช้ในระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่หนึ่ง ปริชญานิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520, 51 หน้า, อักษรำเนา
- ไชศรี วรธกวีชา การสอนอ่านไทยชั้นประถมปีที่หนึ่งโดยใช้หลักการจัดลำดับชั้นการเรียนรู้
ปริชญานิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2524, 163 หน้า, อักษรำเนา
- เจริญ ชุตินันต์คำรง "สรุปผลการทดลองสอนภาษาไทยชั้นประถมปีที่หนึ่งตามแนวใหม่ครั้งที่ 2"
ประถมศึกษา 11 : 619-625 มิถุนายน 2511

ฉลอง ทับศรี "ระบบการสอน : 40 รูปแบบสำหรับการใช้" ศึกษาศาสตร์สาร ฉบับที่ 3-4 :

142-172 เมษายน - กันยายน 2526

"ชี้คนรู้หนังสือเพิ่มขึ้น 18 จังหวัด" สยามรัฐ 17 กรกฎาคม 2527, หน้า 1, 12

ไชยยศ เรืองสุวรรณ หลักการทางทฤษฎีเทคโนโลยีและนากรรมทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2

เรือนแก้วการพิมพ์ 2522, 240 หน้า

ณรงค์ จริยวิทย์นันท์ และปรียานุช จริยวิทย์นันท์ จิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ อีสานการพิมพ์

อุบลราชธานี 2526, 174 หน้า

ดวงเดือน สุภิเกียรติ ความยากง่ายในการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งใน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2522,

165 หน้า, อักษรนา

นาคยา ปิตินันท์ "การออกแบบการสอนเพื่อความสำเร็จของผู้เรียน" วิทยจารย์ ฉบับ

ที่ 12 : 132 ธันวาคม 2527

บุบผา ชังพุก การศึกษาความยากง่ายในการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง

ในจังหวัดราชบุรี ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2524, 149 หน้า,

อักษรนา

ประเทิน มหพันธ์ หลักการสอนภาษาไทย ม.ป.ป., 189 หน้า, อักษรนา

ไพฑูรย์ ธรรมแสง "การเปรียบเทียบวิธีสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ระหว่างวิธีสอนแบบ

อ่านเป็นคำกับแบบผสมตัวอักษร กับวิธีสอนแบบผสมอักษรอย่างเคียว" วารสารการวิจัย

ทางการศึกษา 5 : 42-49, 2518

รุจี สุขเสมอ ศึกษาระดับความยากง่ายของคำ ลักษณะคำยากและการใช้แบบฝึกสะกดคำยาก

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ปรินิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2526, 248 หน้า, อักษรนา

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช 2522, 276 หน้า

วิชาการ กรม, กระทรวงศึกษาธิการ การสอนภาษาไทยแก่เด็กแรกเรียน โรงพิมพ์กิจจานุจน์

2504, 45 หน้า

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ การเปรียบเทียบวิธีการสองวิธีในการทดสอบความเที่ยงตรงของลำดับชั้นการ
เรียนรู้ ปริชญานิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520, 130 หน้า, อักษราเน
- กอ สวัสดิพานิชย์ การสอนอ่านในชั้นประถม โรงพิมพ์การศาสนา ม.ป.ป, 199 หน้า
- กานดา ณ ถลาง วิธีสอนภาษาอังกฤษกับหลักจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2514,
99 หน้า, อักษราเน
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม กระทรวงศึกษาธิการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน หนึ่งเจ็ด
การพิมพ์ 2526 ก, 54 หน้า
- _____ คู่มือการดำเนินงานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ โรงพิมพ์เลี่ยมเซียง 2527 ก,
71 หน้า
- _____ แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ โรงพิมพ์ข่าวพาณิชย์ 2526 ข,
162 หน้า
- _____ ประมวลประสบการณ์การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ 2527 ข, 26 หน้า,
อักษราเน
- _____ สรุปผลการดำเนินงานโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติจากการประชุมสัมมนา
ผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่ดำเนินงานโครงการรณรงค์ วันที่ 11-13 มิถุนายน 2528
ณ โรงแรมเอเชียพทยา จังหวัดชลบุรี
- แก้วตา ไทรงาม ความยากง่ายในการเขียนสะกดคำพื้นฐานภาษาไทยที่ใช้ในระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่หนึ่ง ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520, 51 หน้า, อักษราเน
- ไชศรี วรธกวีชา การสอนอ่านไทยชั้นประถมปีที่หนึ่งโดยใช้หลักการจัดลำดับชั้นการเรียนรู้
ปริชญานิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2524, 163 หน้า, อักษราเน
- เจริญ ชยติมันต์คำรง "สรุปผลการทดลองสอนภาษาไทยชั้นประถมปีที่หนึ่งตามแนวใหม่ครั้งที่ 2"
ประถมศึกษา 11 : 619-625 มิถุนายน 2511

วิชาการ กรม, กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อรุณการพิมพ์
2525, 573 หน้า

_____ หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 1 โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว 2520,
74 หน้า

วิเชียร เกตุสิงห์ สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ 2521, 165 หน้า

_____ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรือนอักษร 2524, 153 หน้า
วิไลวรรณ ชนิษฐนันท์ ภาษาและภาษาศาสตร์ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2521,
238 หน้า

สงัด อุทรนันท์ การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โรงพิมพ์วงเคียน 2526, 108 หน้า
สถิตย์ชัย วรานันทวนิช การมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติของครูใน
โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ปริญญาพันธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2528, 97 หน้า, อักษรานา

สมจิต ศิลปกุล และคณะ "เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้วิธีสอน
3 แบบ" วารสารการวิจัยทางการศึกษา 1 : 39-50 มิถุนายน 2520

สุนทร โคตรบรรเทา และวิจัย ภูชนะกุล การศึกษาคู่ใหญ่แบบเบ็คส์เรจ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2526, 232 หน้า

สำนักงานปลัดกระทรวง, กระทรวงศึกษาธิการ แผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 5 โรงพิมพ์การศาสนา
2526, 126 หน้า

อัญชลี เศรษฐเสถียร "กระบวนการเรียนรู้โดยการจัดระบบในชั้นเรียน" ศึกษาศาสตร์สาร
3-4 : 132-133 เมษายน - กันยายน 2526

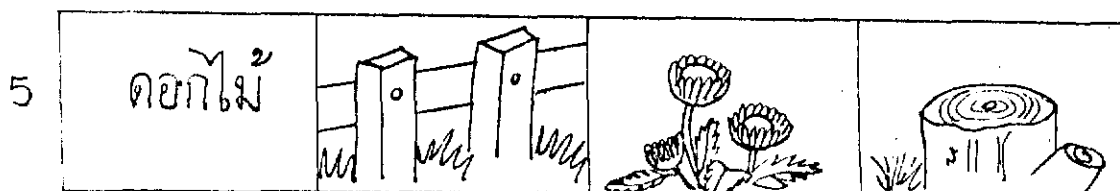
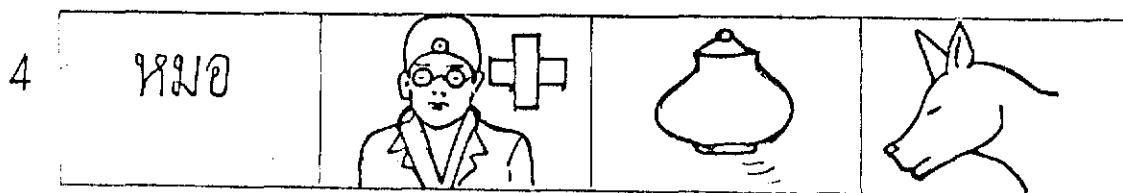
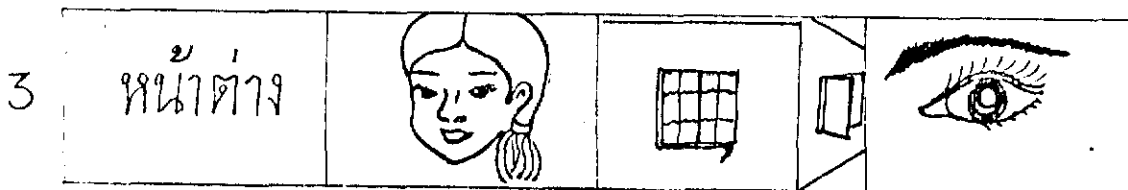
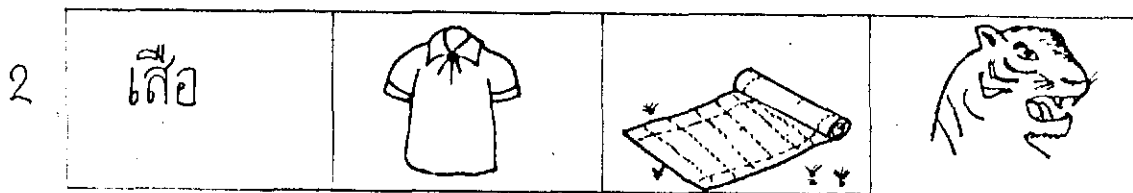
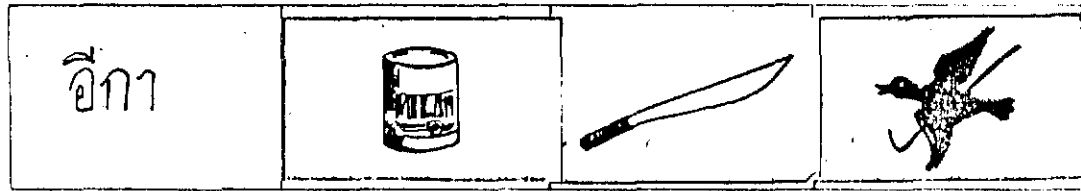
- Andrews, Dee H. and Ludwika A. Goodson. "A Comparative Analysis of Models of Instructional Design," in Journal of Instructional Development. 3 : 2 - 5, Summer, 1980.
- Bruner, Jerome S. Toward a Theory of Instruction. New York, Norton, 1968. 176 p.
- Dawson, Mildred Agnes. Fundamentals of Basic Reading Instruction. New York, Longmans, 1959. 304 p.
- Dick, Walter and Lou Carey. The Systematic Design of Instruction. 3 rd. Scott, Foresman, 1978. 176 p.
- Fan, Chung Teh. Item Analysis Table. Princeton, New Jersey, Educational Testing Service, 1952. 32 p.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 3 rd. ed., New York, McGraw-Hill, 1971. 492 p.
- Gagne, Robert M. The Condition of Learning. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1970. 407 p.
- Guiford, Joy P. and Benjamin Fruchter. Fundamental statistics in psychology and education. McGraw-Hill, 1978. 545 p.
- Isaac, Stephen and William B. Michael. Handbook in Research and Evaluation. Edits publishers, San Diego, California, 1982. 65 p.
- Joyce Bruce and Marsha Weil. Models of Teaching. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice - Hall, 1980. 407 p.
- Knowles, Malcolm S. The Modern Practice of Adult Education : Andragogy VS. Pedagogy. New York, Association Press, 1971. 384 p.
- Lefrancois, Guy R. Psychological Theories and Human Learning : Konger's Report. California, Brook/Cole Publishing Co., 1972. 415 p.
- Snelbecker, Glenn E. Learning Theory, Instructional Theory, and Psychoeducational Design. New York, McGraw-Hill, 1974. 527 p.
- Staiger, Ralph C. The Teaching of Reading. Lexington, Unesco, 1973. 213 p.
- Stones, E. Readings in Educational Psychology. London, Methuen, 1970. 478 p.
- Unesco. "Regional Panel of Experts on Research and Training in Literacy in Asia and Oceania," New Delhi, 19-25 September 1978, Research and Training in Literacy in Asia and Oceania; Report. Bangkok, Unesco, 1979. 73 p.

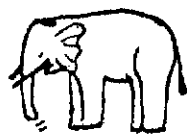
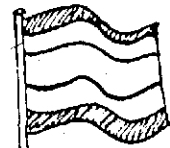
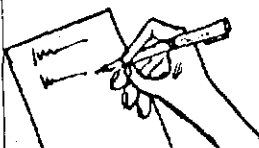
က ဘ ဘ ဘ ဘ ဘ ဘ

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

ตอนที่ 1 จงเขียนเครื่องหมายถูก (✓) ทับภาพที่ตรงกับคำหรือข้อความ

6	หิวน้ำ			
7	ธงชาติ			
8	พระพุทธรูป			
9	นั่งอ่านหนังสือ			
10	ชาวไร่
ปลูกข้าวโพด			
11	ฉันเป็น
พยาบาล			

ตอนที่ ๒ จงขีดเครื่องหมายถูก (✓) ทับคำตอบที่ถูกต้อง

๑๒. ในตอนกลางวัน เป็นอย่างไร	มืด	สว่าง	มีดวงดาว
---------------------------------	-----	-------	----------

๑๓. ปลาอาศัยอยู่ที่ไหน	ในน้ำ	บนบก	ในอากาศ
------------------------	-------	------	---------

๑๔. ใบผักบึงสีอะไร	ดำ	ขาว	เขียว
--------------------	----	-----	-------

จงอ่านข้อความแล้วขีดเครื่องหมายถูก (✓) ทับคำตอบที่ถูกต้องตามข้อความที่ให้

วันขึ้นปีใหม่ ลุงสีไปทำบุญที่วัด ปีใหม่ปีนี้มีคนมาทำบุญที่วัดมาก ลุงสีได้คุยกับพระ เรื่องจะขอแรงชาวบ้านมาช่วยกันซ่อมสะพานที่หน้าวัด

๑๕. ลุงสีคุยกับใคร	พระ	ผู้ใหญ่บ้าน	กำนัน
๑๖. ลุงสีไปทำอะไรที่วัด	ช่วยงาน	ทำบุญ	พบชาวบ้าน
๑๗. พระขอแรงชาวบ้านทำอะไร	ทำบุญปีใหม่	ทำถนน	ซ่อมสะพาน

แม่ของมาลีเป็นคนรักความสะอาด ทุกวันแม่จะปัดกวาดเช็ดถูบ้านเป็นประจำ มาลี ช่วยแม่ทำความสะอาดบ้านเป็นบางวัน

๑๘. ใครเป็นคนรักความสะอาด	พ่อ	แม่	มาลี
๑๙. ใครปัดกวาดเช็ดถูบ้านเป็นประจำทุกวัน	มาลี	พี่	แม่
๒๐. ใครที่ช่วยแม่ทำความสะอาดบ้าน	มาลี	พ่อ	น้อง

ภาคผนวก ข

แผนการสื่อนายคาบ

แผนการสอนคาบที่ 1

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ผู้เรียนแสดงความกระตือรือร้นในการตอบข้อซักถาม
2. ผู้เรียนสามารถบอกประโยชน์ของการรู้หนังสือและอุปสรรคอันเนื่องมาจากการไม่รู้หนังสือได้

เนื้อหา

1. ประโยชน์ของการอ่าน
2. ประโยชน์ของการเขียน
3. อุปสรรคอันเนื่องมาจากการไม่รู้หนังสือ

กิจกรรม

ขั้นนำ ครูทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้เรียน ทลอดจนชี้แจงจุดประสงค์ของการสอน
ระยะเวลาที่จะสอน และประโยชน์โดยตรงที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียน

ขั้นตอน 1. ครูซักถามผู้เรียนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำรงชีวิตอันเนื่องมาจากการไม่รู้หนังสือที่ตัวผู้เรียนประสบอยู่ เช่น การติดต่อกับครอบครัวและญาติมิตร การใช้บริการ
สาธารณะ เช่น การส่งเงินทางไปรษณีย์ การขึ้นรถเมล์ รถประจำทาง ฯลฯ ว่าผู้เรียนใช้
วิธีแก้ปัญหาอย่างไร

2. ครูกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนรักการอ่าน ด้วยการอ่านจดหมายส่วนตัว
อ่านนิทาน ขาวหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสารการ์ตูน และสละเวลาให้ผู้เรียนฟัง

สื่อการเรียน

- หนังสือพิมพ์รายวัน
- วารสาร นิตยสาร
- จดหมายส่วนตัว

- หนังสือนิทาน
- สลากยา

ประเมินผล

- ชักถามผู้เรียนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการรู้หนังสือ และอุปสรรคอันเนื่องมาจากการไม่รู้หนังสือที่ผู้เรียนประสบ
- สังเกตพฤติกรรมด้านความสนใจ และการตอบข้อซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง

.....

แผนการสอนคาบที่ 2

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านเขียนพยัญชนะที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้
2. อ่านเขียนสระตามที่ครูกำหนดให้ได้
3. พูดย่อสมคำปากเปล่าได้

เนื้อหา

1. อ่านและเขียนพยัญชนะที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน 16 คู่
2. อ่านและเขียนสระ - ำ - ำ ใ, ใ, รวม 5 สระ
3. พูดย่อสมคำปากเปล่า เฉพาะคำประสมสามส่วนอย่างง่าย

กิจกรรม

ขั้นนำ นำเข้าสู่บทเรียนโดยสนทนาทบทวนเกี่ยวกับประโยชน์ทั่วไปของการรู้หนังสือและประโยชน์โดยตรงที่ผู้เรียนจะได้รับหลังจากรู้หนังสือแล้ว

ขั้นตอน 1. ครูเขียนพยัญชนะที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันลงบนกระดานจำนวน 16 คู่แล้วให้ผู้เรียนบอกชื่อพยัญชนะแต่ละคู่ โดยให้ผู้เรียนบอกชื่อพยัญชนะทั้ง 16 คู่พร้อมกันทั้งชั้นก่อน แล้วจึงให้บอกชื่อพยัญชนะทีละคน คนละ 1 คู่ตามลำดับ

2. ให้ผู้เรียนออกมาเขียนพยัญชนะลงบนกระดาน ครั้งละ 3 - 4 คน โดยครูกำหนดให้เขียนคนละ 1 ตัวพยัญชนะ จนครบทุกคนและครบพยัญชนะทั้ง 16 คู่

3. ครูเขียนรูปสระ - ำ - ำ ใ, ใ ลงบนกระดานทีละตัว และให้ผู้เรียนบอกชื่อสระที่เขียนนั้น จนครบทั้ง 5 สระ

4. แบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็น 4 แถว ตามแถวที่นั่ง แล้วให้แต่ละแถวออกมาเขียนสระและพยัญชนะที่เรียนมาแล้วในข้อ 2 และข้อ 3 แข่งกัน โดยครูเป็นผู้นับคะแนน

5. ครูอธิบายว่า ถ้าเอาพยัญชนะและสระที่เรียนมาแล้วมารวมกัน จะเกิดเป็นคำต่าง ๆ ที่เราใช้พูดกันมากมาย เช่น

กัว น รวมกับสระ อา เป็นคำว่า นา
 กัว ป รวมกับสระ ไอ เป็นคำว่า ไป
 กัว ท รวมกับสระ อี เป็นคำว่า ที่
 กัว ห รวมกับสระ อำ เป็นคำว่า ทำ เป็นต้น

ครูให้ผู้เรียนฝึกพูดปากเปล่าโดยนำพยัญชนะใน 16 คู่ มาผสมกับสระทั้ง 5 ตัว (พยัญชนะ 1 ตัว : สระ 5 ตัว) โดยครูพูกนำให้ผู้เรียนพูดตาม (ใช้อักษรกลาง คำ และสูง ความสำคัญ) เช่น

ครู : กอ - อา - กา
 ผู้เรียน : กอ - อา - กา
 ครู : กอ - อี - กี
 ผู้เรียน : กอ - อี - กี ฯลฯ จนครบทั้ง 5 สระ แล้วจึงเปลี่ยนพยัญชนะต้น

ตัวใหม่

6. เมื่อพูดปากเปล่าตามข้อ 5 ได้คล่องพอสมควรแล้ว ครูจึงเปลี่ยนวิธีสอน โดยครูพูกพยัญชนะต้นกับสระ แล้วให้ผู้เรียนเติมเป็นคำ เช่น

ครู : "น - อา ..."
 ผู้เรียน : "นา"
 ครู : "ปอ - ไอ ..."
 ผู้เรียน : "ไป" และเมื่อผู้เรียนพูดได้คล่องในวิธีนี้แล้ว จึงเปลี่ยนวิธีสอน
 อีก โดยครูบอกเฉพาะพยัญชนะต้น ให้ผู้เรียนนำไปประสมสระตัวใดตัวหนึ่งใน 5 สระ แล้วแต่ครู
 จะกำหนดโดยเขียนลงบนกระดาน (เน้นคำที่มีความหมาย) เช่น
 ครู : "น"
 ผู้เรียน : "นอ - อา - นา"
 ครู : "ท"
 ผู้เรียน : "ทอ - อา - ทา" (หมายเหตุ - ต้องฝึกทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล)

สื่อการเรียนรู้

- แผนภูมิพยัญชนะไทย 44 ตัว

ประเมินผล

- สังเกตการพูดสนทนาปากเปล่า
 - สังเกตการอ่านหรือบอกชื่อพยัญชนะ, สระ
 - สังเกตการเขียนพยัญชนะ, สระ บนกระดาน
-

พยัญชนะที่คล้ายคลึงกันทั้ง 16 คู่ มีดังนี้

1. ก ฅ	9. ช ฌ
2. ข ฃ	10. บ ป
3. ค ฅ	11. ฉ พ
4. จ ฌ	12. ฝ ฟ
5. ฉ ฌ	13. ภ ฅ
6. ฐ ฑ	14. ม น
7. ถ ฑ	15. ล ฬ
8. ท ฑ	16. ว อ

แผนการสอนคาบที่ 3

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านเขียนพยัญชนะที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้
2. อ่านเขียนสระตามที่ครูกำหนดให้ได้
3. พูดย่อคำปากเปล่าได้
4. อ่านบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 5 ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านและเขียนพยัญชนะที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน 16 คู่
2. อ่านและเขียนสระ -า, -ิ, -ุ, -ึ, -อ, -ิ, -ุ, -ึ, -อ, -ิ, -ุ, -ึ, -อ รวม 10 สระ
3. พูดย่อคำปากเปล่าโดยใช้พยัญชนะ, สระ ที่เรียนมาแล้วในข้อ 1, 2
4. อ่านบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 5

กิจกรรม

ขั้นนำ ครูนำแผนภูมิรูปภาพพยัญชนะไทย 44 ตัว มาแสดงให้ผู้เรียนดู และฝึกการสังเกต โดยการถามผู้เรียน เช่น ก กับ ก ทางกันตรงไหน, ก กับ ก ทางกันตรงไหน (ถามจนครบพยัญชนะที่คล้ายคลึงกันทั้ง 16 คู่)

ขั้นสอน 1. ครูให้ผู้เรียนออกมาเขียนพยัญชนะแต่ละคู่บนกระดาน โดยให้ออกมาเขียนครั้งละประมาณ 4 คน คนละ 1 คู่ จนครบพยัญชนะทั้ง 16 คู่

2. เมื่อผู้เรียนเขียนได้ครบตามข้อ 1 แล้ว ครูชี้พยัญชนะแต่ละตัวจากที่เขียนบนกระดานนั้น ให้ผู้เรียนอ่านเป็นการทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

3. ทบทวนการอ่านเขียนสระโดยครูเขียนสระ ทั้ง 10 ตัว ลงบนกระดานทีละตัว แล้วให้ผู้เรียนบอกชื่อสระนั้น ๆ จนครบทั้ง 10 ตัว แล้วครูลบกระดานทั้งหมดทิ้ง ก่อจากนั้นให้ผู้เรียนออกมาเขียนใหม่โดยเขียนทีละคน คนละ 1 สระ คำนวณของครูจนครบทั้ง 10 สระ

4. ครูนำบัตรฝึกอ่านมาพลิกให้ผู้เรียนดูสระ ในชุดนั้น ๆ และให้ผู้เรียนพูด
ผสมคำปากเปล่า โดยครูกำหนดพยัญชนะต้นให้ผสมกับสระในบัตรฝึกอ่าน ดังตัวอย่าง

ครู : (ชูสระอาในบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1) "นี่สระอะไร ?"

ผู้เรียน : "สระอา"

หลังจากผู้เรียนบอกชื่อสระแล้วครูอธิบายผู้เรียนว่าให้นำพยัญชนะต้นที่ครูกำหนดให้ไปผสมกับ
สระในบัตรคำที่ครูถืออยู่ให้เห็น พร้อมกับยกตัวอย่างว่า ถ้าครูพูด "นอ" ให้ผู้เรียนพูดผสมกับ "น"
กับ สระอาว่า นอ - อา - นา

ครู : (ชูสระอาให้ดู) "น"

ผู้เรียน : "นอ - อา - นา"

ครู : "ย"

ผู้เรียน : "ยอ - อา - ยา" กระทำเช่นนี้จนกระทั่งเห็นว่าผู้เรียนพูด
ผสมคำสระอา ได้คล่องปากแล้วจึงเปลี่ยนบัตรฝึกอ่านจากชุดที่ 1 เป็นชุดที่ 2 - 5 ตามลำดับจนครบ
ทุกชุด

5. ครูนำบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 มาชูให้ผู้เรียนดูทั้งพยัญชนะและสระ และคอยพลิก
พยัญชนะต้นให้เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนฝึกผสมคำ เช่น

ครู : (ชูคำว่า "นา")

ผู้เรียน : "นอ - อา - นา"

ครู : (พลิกพยัญชนะต้นจาก น ไปเป็น ม)

ผู้เรียน : "มอ - อา - มา" กระทำเช่นนี้จนครบทั้งชุดที่ 1 - 5

สื่อการเรียนรู้

- แผนภูมิพยัญชนะไทยทั้ง 44 ตัว
- บัตรฝึกอ่านคำคู่เทียบเสียงชุดที่ 1 - 5

ประเมินผล

- สังเกตความสามารถในการตอบคำถามเกี่ยวกับความเหมือนความต่างของพยัญชนะ
- สังเกตการอ่านเขียนพยัญชนะ สระ
- สังเกตการพูดผสมคำปากเปล่า และการอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 5

แผนการสอนคาบที่ 4

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านเขียนพยัญชนะที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้
2. อ่านเขียนสระตามที่ครูกำหนดให้ได้
3. อ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 15 ได้
4. บอกเสียงพยัญชนะต้นและสระของคำที่ฟังได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านและเขียนพยัญชนะที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน 16 คู่
2. อ่านและเขียนสระ รวม 15 สระ ได้แก่ -า -ะ -ิ -ี -ุ -ู -เ -แ -อ -เ -ย -ือ -เื้อ -ะ -ะ
3. อ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 15 โดยอ่านแบบสะกดคำ
4. บอกเสียงพยัญชนะต้นและสระของคำที่ครูอ่าน

กิจกรรม

ขั้นนำ ครูทบทวนเรื่องการอ่านเขียนสระและพยัญชนะ โดยให้ผู้เรียนออกมาเขียนสระและพยัญชนะบนกระดานตามที่ครูบอกให้เขียน ครั้งละ 4 คน คนละประมาณ 2 ตัว จนครบทุกคน และครบพยัญชนะ 16 คู่, สระ 15 สระ แล้วครูจึงชี้ให้ผู้เรียนอ่านพยัญชนะ สระ ที่เขียนนั้นพร้อม ๆ กัน อีกครั้งหนึ่ง

ขั้นสอน 1. ครูนำบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 15 มาพลิกให้ผู้เรียนอ่านพร้อมกันทีละชุดตามลำดับ โดยอ่านแบบสะกดคำ เช่น มอ - ออ - นอ, นอ - ออ - นอ ฯลฯ จนครบทุกชุด

2. เมื่อผู้เรียนอ่านคำในบัตรฝึกอ่าน ตามข้อ 1 ได้ครบทุกชุดแล้ว ผู้สอนนำบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 15 ทั้งเล่มมาฝึกให้ผู้เรียนบอกชื่อพยัญชนะต้น โดยนำบัตรชุดที่ 1 มาพลิกคำแรกคือคำว่า "มา" แล้วให้ผู้เรียนอ่านตามดังนี้

ครู ๘ "มา - นอ" (ใช้นิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือทาบทับตัว ม. และสระ ๓
พร้อม ๆ กัน พร้อมกับพูดคำว่า "มา" แล้วจึงถลันวัดหัวแม่มือลง แต่นิ้วชี้ยังชี้ที่ตัว ม. พร้อมกับพูดคำว่า "นอ")

ผู้เรียน ๘ "มา - นอ"

ครู ๘ (พลิกพยัญชนะต้น จาก ม. เป็น น. และทำมือประกอบเหมือนเดิม)

"นา - นอ"

ผู้เรียน ๘ "นา - นอ"

เมื่อผู้เรียนเข้าใจแล้วคำต่อ ๆ ไป ให้ผู้เรียนพูดเอง โดยครูเป็นเพียงผู้พลิกบัตรคำให้ผู้เรียน
อ่านพร้อม ๆ กันจนครบทุกคำและทุกชุด รวม 15 ชุด แล้ว ครูจึงฝึกให้ผู้เรียนพูดทีละคน

3. เมื่อผู้เรียนฝึกบอกเสียงพยัญชนะต้นตามข้อ 2 ได้คล่องพอสมควรแล้ว ครูจึงเปลี่ยน
วิธีเป็นผู้เรียนบอกเสียงพยัญชนะต้น โดยไม่ให้บัตรฝึกอ่าน ดังนี้

ครู ๘ (อ่านคำจากบัตรฝึกอ่าน) "มา"

ผู้เรียน ๘ (บอกเสียงพยัญชนะต้น) "นอ"

ครู ๘ "นา"

ผู้เรียน ๘ "นอ" ฯลฯ จนครบทุกชุด รวม 15 ชุด

4. ให้ผู้เรียนฝึกบอกเสียงสระ โดยใช้วิธีการเดียวกันกับข้อ 2 ดังนี้

ครู ๘ (ชู บัตรฝึกอ่านคำว่า มา แล้วพูดว่า) มา - สระอา

ผู้เรียน ๘ (พูดตาม) มา - สระอา

ครู ๘ (พลิกบัตรเป็นคำว่า นา แล้วพูดว่า) นา - สระอา

ผู้เรียน ๘ (พูดตาม) นา - สระอา

ฯลฯ

เมื่อผู้เรียนเข้าใจวิธีการแล้ว คำต่อ ๆ ไปให้ผู้เรียนพูดเอง โดยครูเป็นผู้พลิกบัตรคำในแต่ละชุด
ให้ผู้เรียนอ่านคำแล้วบอกชื่อสระ พร้อม ๆ กัน เมื่อพูดได้คล่องปากแล้ว ครูจึงเปลี่ยนวิธีเป็นผู้เรียน
บอกเสียงสระ โดยไม่ให้บัตรฝึกอ่าน ดังนี้

ครู ๘ (อ่านคำจากบัตรฝึกอ่านโดยไม่ชี้ให้ผู้เรียนดู) "มา"

ผู้เรียน ๘ (ฟังเสียงแล้วบอกสระ) "สระอา"

- ครู : (พลิกบัตรอ่านคำต่อไป) "นา"
 ผู้เรียน : (ฟังเสียง แล้วบอกสระ) "สระอา" ปฏิบัติเช่นเดียวกันนี้กับบัตรฝึกอ่าน

ทุกชุดจนครบทั้ง 15 ชุด

5. ครูนำบัตรอ่านชุดที่ 1 – 15 มอบให้ผู้เรียนนำไปฝึกอ่านด้วยตนเอง คนละ 1 ชุด เมื่อสามารถอ่านได้แล้ว จึงนำมาอ่านให้ครูฟังทีละคน แล้วจึงหมุนเวียนอ่านชุดอื่น ๆ ต่อไปในหมู่ผู้เรียนด้วยกัน จนครบทั้ง 15 ชุด (ครูควรทำตารางคำจากบัตรฝึกอ่านไว้เพื่อบันทึกผลการอ่านของผู้เรียน)

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่านคำคู่เทียบเสียง ชุดที่ 1 – 15

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านเขียนสระพยัญชนะ
- สังเกตการบอกเสียงพยัญชนะต้นและสระของคำ
- สังเกตการอ่านบัตรฝึกอ่านเป็นรายบุคคล

แผนการสอนคาบที่ 5

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านเขียนพยัญชนะที่ลักษณะคล้ายคลึงกันได้
2. อ่านเขียนสระตามที่ครูกำหนดให้ได้
3. อ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 15 , บอกเสียงพยัญชนะต้นและสระของคำในบัตรฝึกอ่านได้
4. อ่านและเขียนคำประสมสามส่วนอย่างง่ายได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านและเขียนพยัญชนะที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน 16 คู่
2. ทบทวนการอ่านและเขียนสระรวม 15 สระ (ดูแผนการสอนคาบที่ 4)
3. อ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 15, บอกเสียงพยัญชนะต้นและสระของคำ
4. ฝึกอ่านคำประสมสามส่วนอย่างง่ายในรูปของประโยคหรือวลี

กิจกรรม

ขั้นนำ ครูทบทวนเรื่องการอ่านเขียนสระและพยัญชนะ โดยให้ผู้เรียนออกมาเขียนแข่งกันตามคำบอกของครู แข่งกันเขียนในแต่ละแถว ตามแถวที่นั่ง และครูเป็นผู้ให้คะแนนการแข่งขัน เมื่อเขียนครบตามที่กำหนดแล้ว ครูจึงชี้พยัญชนะและสระที่เขียนนั้น ให้ผู้เรียนอ่านพร้อมกันเป็นการทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นสอน

1. ครูทบทวนการอ่านคำประสมสามส่วนอย่างง่ายโดยนำบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 15 มาพลิกให้ผู้เรียนอ่านดังต่อไปนี้

- 1.1 อ่านแบบสะกดคำ (ดูแผนการสอนคาบที่ 4 ขั้นสอนที่ 1)
- 1.2 อ่านคำแล้วบอกชื่อพยัญชนะต้น (ดูแผนการสอนคาบที่ 4 ขั้นสอนที่ 2)
- 1.3 บอกเสียงสระของคำที่ฟัง โดยครูอ่านคำจากบัตรฝึกอ่าน แล้วให้ผู้เรียนบอกชื่อสระของคำที่ฟังนั้น โดยมีให้ผู้เรียนเห็นรูปคำ เช่น

- ครู : (อ่านคำจากบัตรฝึกอ่าน) "มา"
 ผู้เรียน : (บอกเสียงสระของคำ) "อา"
 ครู : (อ่านคำต่อไป) "นา"
 ผู้เรียน : (บอกเสียงสระของคำ) "อา" ปฏิบัติดังนี้กับบัตรฝึกอ่านทุกชุด

จนครบทั้ง 15 ชุด

2. เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความสามารถแยกแยะเสียงพยัญชนะต้น และสระของคำแต่ละคำได้ถูกต้อง กรุณาแบบฝึกทักษะชุดที่ 1 (ดูท้ายแผนการสอนนี้) มาแจกให้ผู้เรียนฝึกคนละ 1 ชุด โดยครูอ่านคำให้ผู้เรียนฟังอย่างช้า ๆ และชัดเจน คำละประมาณ 3 ครั้ง แล้วให้ผู้เรียนชี้เส้นใต้คำที่ครูอ่านนั้น ๆ (เพื่อให้ผู้เรียนสื่อความหมายของคำได้ตรงกัน ควรยกตัวอย่างกลุ่มคำเพื่อสื่อความเข้าใจด้วย เช่น ครูอ่านคำว่า "ผ้า" ควรยกตัวอย่างกลุ่มคำประกอบ เช่น ผ้าห่ม ผ้าห่อ เป็นต้น)

3. ครูเขียนข้อความลงบนกระดานเพื่อให้ผู้เรียนฝึกอ่านสะกดคำด้วยตนเอง โดยครูไม่ต้องอ่านนำ แต่เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือโดยป้อนความช้า ๆ เฝ้าย หรือชี้ให้อ่านทีละคำในข้อความดังต่อไปนี้

- 3.1 โนนมีแพะและวัวตัวโต
- 3.2 เขาก็ใจใบบาราคาคี
- 3.3 พอเมืงมาตาบ๊วจะไปไถนา
- 3.4 เราจะทำอะไรกันนะ

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่านคำคู่เทียบเสียง ชุดที่ 1 - 15

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านเขียนสระ พยัญชนะ
- สังเกตการอ่านบัตรฝึกอ่าน การบอกเสียงพยัญชนะต้น และสระ
- สังเกตการอ่านคำเป็นรายบุคคล และการทำแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะชุดที่ 1

คำสั่ง ให้ผู้สอนอ่านคำต่อไปนี้ให้ผู้เรียนฟัง โดยเลือกอ่านคำใดคำหนึ่ง เพียงข้อละ 1 คำ อ่าน
ออกเสียงให้ชัดและชัดเจน คำละประมาณ 3 ครั้ง เมื่ออ่านจบแล้วให้ผู้เรียนขีดเส้นใต้เฉพาะคำที่ครูอ่าน
ในแบบฝึกหัดนี้

1. ผา	ชา	หา
2. คี	คี	ที
3. ฑู	กู	โล
4. โข	โต	โต
5. เขา	หัว	เผา
6. พอ	ขอ	คอ
7. มัว	เมีย	วั
8. เสี่ย	เรือ	เสี่ย
9. แล	และ	ละ
10. คำ	คำ	ขำ
11. นา	เนา	น้ำ
12. ฝึ	ฝึ	ผา
13. หู	กู	ทู
14. มื้อ	คือ	ถื้อ
15. โต	ตัว	เทา
16. ใบ	ไป	เบา
17. เกา	เกา	เถา
18. ทอ	หอ	จอ
19. เสี่ย	เสื่อ	สี่
20. แกะ	แก	กะ

2.1 ตาคำมีนาและวัวตัวโต

2.2 ในนาตาคามีงูและปูนา

2.3 มะลิกือเมียตาคำ

2.4 มะลิตำนาและกูแล้ว

3. เมื่อผู้เรียนเขียนเสร็จแล้ว ครูเก็บสมุดไว้สำหรับตรวจให้คะแนนและบันทึกข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป พร้อมทั้งเฉลยคำตอบโดยเขียนข้อความทั้ง 4 ประโยคลงในกระดาน และให้ผู้เรียนอ่านทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

สื่อการเรียน

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 15

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านเขียนสระพยัญชนะ
- สังเกตการอ่านบัตรฝึกอ่าน การบอกเสียงพยัญชนะต้นและสระ
- สังเกตการอ่านเขียนคำประสมสามส่วนอย่างง่ายในรูปประโยคหรือวลี

แผนการสอนคาบที่ 7

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกเสียงวรรณยุกต์ของคำที่กำหนดให้ได้
2. บอกเสียงพยัญชนะต้นและสระของคำที่ฟังได้
3. อ่านเขียนคำประสมสามส่วนอย่างง่ายในรูปของประโยคหรือวลีได้
4. บอกชื่อพยัญชนะที่เป็นอักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านเขียนพยัญชนะ และสระที่ผู้เรียนยังเขียนไม่คล่อง
2. ทบทวนการอ่านคำในบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 15 และฝึกเขียนคำประสมสามส่วนอย่างง่าย
3. เสียงวรรณยุกต์
4. อักษรสามหมู่และวิธีนำอักษรสามหมู่ไปใช้ประโยชน์

กิจกรรม

ขั้นนำ ครูทบทวนการอ่านเขียนพยัญชนะ และสระ โดยเลือกทบทวนเฉพาะพยัญชนะ และสระ ที่เห็นว่าผู้เรียนยังอ่านเขียนไม่คล่อง อาทิ พยัญชนะ พ-ผ, พ-ฝ, ล-ส, ก-ก, ค-ค และสระ อี, เอือ, เีย, ัว, แะ, แะ เป็นต้น หากครูเห็นว่าผู้เรียนบกพร่องในการอ่านเขียนสระ พยัญชนะใด ก็เลือกให้ผู้เรียนออกมาเขียนพยัญชนะและสระนั้น ๆ บนกระดานเป็นการทบทวนความจำ

ขั้นสอน

1. ครูทบทวนการอ่านคำในบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 15 โดยให้อ่านแบบสะกดคำ อ่านคำแล้วบอกชื่อพยัญชนะต้น และบอกเสียงสระของคำที่อ่าน (ดูแผนการสอนคาบที่ 4 ขั้นสอนที่ 1, 2 และ 4)

2. เพื่อทดสอบว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้พื้นฐานตามข้อ 1 มาประยุกต์ใช้ในการอ่าน เขียนได้มากขึ้นน้อยเพียงใด ครูให้ผู้เรียนเขียนคำตอบคำบอก (ครูบอกให้เขียนทีละคำอย่างช้า ๆ อ่านย้ำ คำละ 3 ครั้ง) ดังต่อไปนี้

- 2.1 ตามีไปเจอในนา
- 2.2 จะมัวเสียใจทำไมคะ
- 2.3 เขาก็อะปู้สิคำ
- 2.4 เลือตัวโตรอกุแพะและวัว

หลังจากผู้เรียนส่งภาระงานคำตอบแล้ว ครูเฉลยคำตอบโดยเขียนข้อความทั้งหมดลงบนกระดาน แล้วให้ผู้เรียนอ่านทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

3. ครูฝึกให้ผู้เรียนไล่เสียงวรรณยุกต์โดยวิธีพูดปากเปล่า เช่น

3.1 ปา ป่า ป้า ป๊า ป๋า

3.2 ตี ตี๋ ตี้ ตั๊ ตั๋

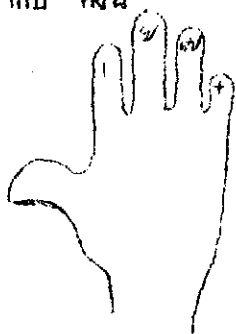
3.3 เคา เคา่ เคา้ เคา๊ เคา๋

3.4 คอ ขอ คอ่ คอ้ คอ๊ คอ๋

3.5 ทา ถา ทา่ ทา้ ทา๊ ทา๋

ฯลฯ

เมื่อเห็นว่าผู้เรียนพูดไล่เสียงวรรณยุกต์ได้คล่องปากแล้ว ครูจึงฝึกให้ผู้เรียนไล่เสียงวรรณยุกต์โดยใช้นิ้วมือซ้ายทั้ง 5 นิ้ว เป็นตัวแทนเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียง โดยครูเขียนรูปนิ้วมือบนกระดาน พร้อมวรรณยุกต์กำกับ ดังนี้

นิ้วหัวแม่มือ	-	เสียงสามัญ	(ไม่มีรูป)
นิ้วชี้	-	เสียงเอก	(รูปไม้เอก)
นิ้วกลาง	-	เสียงโท	(รูปไม้โท)
นิ้วนาง	-	เสียงตรี	(รูปไม้ตรี)
นิ้วก้อย	-	เสียงจัตวา	(รูปไม้จัตวา)

ครูฝึกให้ผู้เรียนไล่เสียงโดยเริ่มเสียงสามัญที่นิ้วหัวแม่มือ และเสียงเอก โท ตรี จัตวา ที่นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อยตามลำดับ (ใช้มือขวานับไล่เสียงนิ้วมือซ้าย) เมื่อเห็นว่าผู้เรียนไล่เสียงได้คล่องพอสมควรแล้ว ครูฝึกให้ผู้เรียนบอกเสียงวรรณยุกต์ทั้งตัวอย่าง

- ครู : พวกเรายกมือซ้ายขึ้นไล่เสียงคำว่า "ปา" ซิ
 ผู้เรียน : (ไข่มือขวานับไล่เสียงนิ้วมือซ้ายทีละนิ้ว) ปา ป่า ป้า ป๊า ป๋้า
 ครู : (ถามผู้เรียน) "คำว่า ป้า ตรงกับนิ้วอะไร"
 ผู้เรียน : (ตอบ) "นิ้วกลาง"
 ครู : "เสียงวรรณยุกต์อะไร"
 ผู้เรียน : "เสียงโท"

ครูใช้วิธีเดียวกันนี้กับคำอื่น ๆ จนกระทั่งเห็นว่าผู้เรียนตอบได้คล่องแล้ว จึงให้ผู้เรียนบอกเสียงวรรณยุกต์ โดยไม่ต้องบอกว่านิ้วอะไร เช่น

- ครู : คำว่า "นา"
 ผู้เรียน : นา หน่า น๋า น้า หนา
 ครู : "คำว่า น้า เสียงอะไร"
 ผู้เรียน : "เสียงตรี"

4. ครูเขียนอักษรสามหมู่ลงบนกระดาน (ศัพท์พยัญชนะที่เลิกใช้ และนำไปใช้น้อยออก) เหลือเพียงพยัญชนะที่ยังคงใช้มากในชีวิตประจำวันเพียง 32 ตัว ดังต่อไปนี้

<u>อักษรกลาง</u>	<u>อักษรสูง</u>	<u>อักษรต่ำ(ค)</u>	<u>อักษรต่ำ(เคียว)</u>
ก	ข	ค	น
จ	ฉ	ช	ร
ด	ถ	ท ฑ	ม
ก	ฌ	พ ภ	ง
บ	ป	ฟ	ย
ป	ฝ ฝ ศ	ช	ล
อ	ห	ฮ	ว

4.1 จากข้อ 4. ครูเสนอแนะวิธีจำอักษรสามหมู่ ดังนี้

อักษรกลาง - ห่องคำว่า ไก่ จิก กล้วย กล้วย กล้วย กล้วย (อักษรกลางจะเป็นพยัญชนะตัวแรกของคำทั้งหมด)

อักษรสูง - ทุกตัวมีพื้นเสียงเป็นเสียงจัตวา หรือเวลาไล่เสียง เสียงอักษรสูงจะอยู่หน้าพยัญชนะ

อักษรต่ำ - จะมีเสียงคู่กับอักษรสูง เช่น ข-ค, ฉ-ช, ฌ-จ, ฎ-ฎ, ฏ-ฏ ฯลฯ หรือเมื่อไล่เสียงวรรณยุกต์ในอักษรสูง จะมีเสียงอักษรต่ำคู่เป็นเสียงสามัญเสมอ เช่น

- คอ ขอ ชอ จอ ฎอ

(ค)

(ช)

- ทอ ฌอ ฏอ ฏอ ฌอ เป็นต้น

(ท, ฌ)

(ฎ)

อักษรต่ำเดี่ยว - ท้องคำว่า " นานา มี ยาว หลาย วา " (อักษรต่ำเดี่ยวจะเป็นพยัญชนะต้นของคำทั้งหมด)

4.2 เมื่อผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเรื่องอักษรสามหมู่แล้ว ครูฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการเขียนและอ่านคำที่ใช้วรรณยุกต์ได้อย่างถูกต้อง โดยใช้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้

4.2.1 ถ้าอักษรกลางเป็นพยัญชนะต้นของคำ เมื่อไล่เสียงวรรณยุกต์ (โดยใช้นิ้วมือตามวิธีการข้อ 3) ถ้าคำนั้นตรงกับนิ้วใด ก็จะใช้วรรณยุกต์บนนิ้วนั้น เช่น คำว่า " ป่า " (อักษรกลาง) ตรงกับนิ้วชี้ ก็ต้องใช้รูปวรรณยุกต์เอกเสมอ (สรุป - อักษรกลางตรงรูป ตรงเสียง คือเสียงเอกใช้ไม้เอก เสียงโทใช้ไม้โท)

4.2.2 ถ้าอักษรสูงเป็นพยัญชนะต้นของคำ เสียงจะอยู่หน้าพยัญชนะ (เสียงจัตวา) เสมอและไม่มีรูปวรรณยุกต์ใด ๆ คำกับ อักษรสูงจะใช้วรรณยุกต์เพียง 3 เสียง คือ เสียงเอกใช้รูปวรรณยุกต์เอก (ตรงกับนิ้วชี้) เสียงโทใช้รูปวรรณยุกต์โท (ตรงกับนิ้วกลาง) และเสียงจัตวา (ตรงกับนิ้วก้อย) แต่เวลาเขียนไม่ต้องมีรูปวรรณยุกต์จัตวากำกับ เนื่องจากอักษรสูงมีพื้นเสียงเป็นเสียงจัตวาอยู่แล้ว (สรุป อักษรสูงพื้นเสียงเป็นเสียงจัตวา ถ้าเสียงเอกใช้ไม้เอก เสียงโทใช้ไม้โท)

4.2.3 ถ้าอักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นของคำ เมื่อไล่เสียงวรรณยุกต์ (โดยใช้นิ้วมือตามวิธีการข้อ 3) จะมีข้อสังเกตดังนี้

- ไม่ตรงรูป ไม่ตรงเสียง ถ้ารูปเอกเป็นเสียงโท รูปโทเป็นเสียงตรี หรือเวลาไล่เสียงได้ตรงกับนิ้วใดให้ลัดไปใช้รูปวรรณยุกต์ที่เสียงต่ำกว่า เช่น ถ้าไล่เสียงคำว่า " แม่ " จะตรงกับนิ้วกลาง (รูปโท) เวลาเขียนให้ใช้รูปวรรณยุกต์จากนิ้วชี้ (รูปเอก) ซึ่งเสียงต่ำกว่า (รูป)

(อธิบายรูป) - คำที่มีอักษรตัวเป็นพยัญชนะต้น ถ้าได้
เสียงใดตรงกับนิ้วใด เวลาเขียนให้ใช้ประรณยุกต์
ที่ลคลง 1 เสียงเสมอ

- ถ้าอักษรตัว เป็นพยัญชนะต้นของคำ กรณีที่เป็นเสียงจัตวา
จะต้องใช้อักษรสูงที่คู่กับอักษรตัวตัวเฒ เป็นพยัญชนะต้น เช่น เสมอ เช่น เส่า หา ถือ จะไม่เขียนเป็น
เข้า คำ ถือ

- ถ้าอักษรตัว เป็นพยัญชนะต้นของคำ กรณีที่เป็นเสียงจัตวา
จะต้องใช้ "ห" นำในคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เอก และจัตวาเสมอ เช่น หน้า หน้า หล้า หลา
ยกเว้นคำที่มี "อ" นำ "ย" 4 คำได้แก่ อย่า อยู่ อย่าง อยาก

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่านรูปที่ 1 - 15

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านเขียนพยัญชนะและสระ
- สังเกตความสามารถในการบอกเสียงพยัญชนะต้นและสระของคำ
- สังเกตการอ่านคำ
- สังเกตความสามารถในการบอกชื่อพยัญชนะในอักษรสามหมู่

แผนการสอนคาบที่ 8

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกรูปและเสียงวรรณยุกต์ของคำที่กำหนดให้ได้ และไล่เสียงวรรณยุกต์ได้
2. บอกชื่อพยัญชนะในอักษรสามหมู่ได้
3. อ่านเขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านเขียนพยัญชนะและสระที่ผู้เรียนยังเขียนไม่คล่อง
2. ทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 15
3. ทบทวนอักษรสามหมู่ การไล่เสียงวรรณยุกต์
4. ฝึกอ่านเขียนคำที่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ

กิจกรรม

ขั้นนำ ครูให้ผู้เรียนบางคนอ่านเขียนยังไม่คล่อง ออกมาเขียนพยัญชนะและสระต่อไปนี้
ลงบนกระดาน

พยัญชนะ ก ฦ ฦ, ม น ฦ, ข บ ป, พ ฦ, ฟ ฦ, ค ฦ ฦ

ล ส จ, ท ฦ

สระ ฦ ฦ ฦ ฦ ฦ ฦ ฦ ฦ

ขั้นสอน

1. ให้ผู้เรียนอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 15 โดยครูพลิกให้อ่านพร้อม ๆ กัน แต่ละชุดอ่าน 3 ลักษณะดังนี้

- 1.1 อ่านแจกลูก สะกดคำ เช่น "ม - อ - มา"
- 1.2 อ่านคำแล้วบอกพยัญชนะต้น เช่น "มา - ม"
- 1.3 อ่านคำแล้วบอกสระ เช่น "มา - สระอา"

2. ครูทบทวนเรื่องอักษรสามหมู่ โดยให้ผู้เรียนช่วยกันออกพยัญชนะให้ครูเขียนทีละตัวตามลำดับ จนครบทุกตัว (โดยใช้วิธีจำอักษรสามหมู่ซึ่งที่ครูได้เสนอแนะไว้ในแผนการสอนคาบที่ 7 **ขั้นสอนที่ 4.1**)

3. ครูทบทวนเรื่องการไล่เสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียง โดยเขียนภาพนิ้วทั้ง 5 พร้อมวรรณยุกต์กำกับลงบนกระดาน จากนั้นให้ผู้เรียนไล่เสียงคำตามที่ครูกำหนดให้ และตอบคำถามของครูว่าคำนั้นเสียงวรรณยุกต์อะไร และถ้าเขียนจะใช้วรรณยุกต์อะไร (ใช้กฎเกณฑ์ง่าย ๆ ที่เรียนมาแล้วในแผนการสอนคาบที่ 7 **ขั้นการสอนที่ 4.2**) เมื่อผู้เรียนตอบแล้ว ครูเขียนคำนั้นๆ ลงบนกระดาน คำที่กำหนดให้มีดังต่อไปนี้

น้ำ แม่ พ่อ เขา ชื่อ น้า เกีย ชา

เต่า ป่า เลื้อ เขา พี่ ป้า ไซ คำ

ไซ ไม่ เน่า ช้า เล่า (บอก) ว่า ไม่ คำ (ไซจาย)

4. ครูให้ผู้เรียนเขียนคำตามคำบอก โดยเขียนลงในสมุด มีข้อความดังนี้

4.1 แม่ตาไปซื้อผ้าสีฟ้า

4.2 เขาเขาไปซื้อตุ๊กตาสีดำ

4.3 ทำข้าวไม่ใช่บู๊ต

4.4 ทำตัวให้กระโดดไม่เสียชื่อ

4.5 ทำไมเขาไม่มาเสียทีนะ

เมื่อผู้เรียนส่งสมุดแบบฝึกหัดแล้ว ครูจึงเฉลยคำตอบโดยเขียนลงบนกระดาน โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้บอกวาเขียนสะกดอย่างไร และครูต้องใช้ภาพนิ้วมือทั้งห้า พร้อมทั้งแผนภูมิอักษรสามหมู่ให้เป็นประโยชน์ทุกครั้ง ๆ และทุก ๆ คำ

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 15

ประเมินผล

- สังเกตความสามารถในการไล่เสียงวรรณยุกต์
- สังเกตความสามารถในการขอกฎและเสียงวรรณยุกต์ของคำที่กำหนดให้
- สังเกตความสามารถในการแยกแยะอักษรสามหมู่
- สังเกตความสามารถในการอ่านและเขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์

แผนการสอนคาบที่ 9

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกรูปและเสียงวรรณยุกต์ของคำที่กำหนดให้ และไล่เสียงวรรณยุกต์ได้
2. บอกชื่อพยัญชนะในอักษรสามหมู่ได้
3. อ่านเขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์ไ้ถูกต้อง

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านเขียนพยัญชนะสระที่ผู้เรียนยังอ่านเขียนไม่คล่อง
2. ทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 15
3. ทบทวนอักษรสามหมู่และการไล่เสียงวรรณยุกต์
4. ฝึกอ่านเขียนคำที่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ

กิจกรรม

ขั้นนำ ครูให้ผู้เรียนบางคนที่ยังอ่านเขียนไม่คล่อง ออกมาเขียนพยัญชนะ สระ บนกระดาน (ดูพยัญชนะ, สระที่ให้เขียนในแผนการสอนคาบที่ 8 ขั้นนำ)

ขั้นสอน

1. ครูทบทวนอักษรสามหมู่ (โดยใช้วิธีการเดียวกันกับ แผนการสอนคาบที่ 8
ขั้นสอนที่ 2) จากนั้นครูทบทวนการไล่เสียงวรรณยุกต์ โดยใช้นิ้วทั้งห้า (ดูวิธีการสอนในแผนการสอนที่ 7 ขั้นสอนที่ 3)

2. จากหลักเกณฑ์ง่าย ๆ ในข้อ 1 ครูให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด โดยเขียนตามคำบอกลงในสมุด ดังต่อไปนี้

คำที่กำหนดให้ :	เลื้อ	น้ำ	ป่า	เพื่อ	แต่
	นก	ให้	แท้	ไซ้	น่า
	แม่	พอ	เกา	ที่	เฝ้า
	เทา	เชื้อ	เท่า	ท่า	แก่

3. ครูแจกบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 – 15 ให้ผู้เรียนฝึกอ่านด้วยตนเอง เมื่ออ่าน
 ได้คล่องแล้ว ให้ผู้เรียนอ่านบัตรฝึกอ่านให้ครูฟังทีละคน โดยครูทำการวางบันทึกผลการอ่านของ
 แต่ละคนไว้ทุกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขขอบกรอบของผู้เรียนแต่ละคน

สื่อการเรียน

- บัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 – 15

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านเขียนพยัญชนะ, สระ
- สังเกตการอ่านคำในบัตรฝึกอ่าน
- สังเกตการบอกพยัญชนะในอักษรสามหมู่ และการไล่เสียงวรรณยุกต์
- สังเกตการทำแบบฝึกหัด เขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์ตามคำบอก

แผนการสอนคาบที่ 10

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 16 - 30 และบอกเสียงพยัญชนะต้นของคำได้
2. บอกรูปและเสียงวรรณยุกต์ของคำที่กำหนดให้ได้
3. อ่านคำที่มีตัว ง, น, ม เป็นตัวสะกดได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านเขียนพยัญชนะ และสระที่ผู้เรียนยังอ่านเขียนไม่คล่อง
2. อ่านบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 16 - 30
3. ฝึกอ่านเขียนคำที่ใช้รูปวรรณยุกต์
4. ฝึกอ่านคำที่มี ง, น, ม เป็นตัวสะกด

กิจกรรม

ขั้นนำ ครูทบทวนการอ่านเขียนพยัญชนะ และสระบางตัวที่ผู้เรียนยังเขียนไม่คล่อง โดยให้ผู้เรียนออกมาเขียนแข่งกันในแต่ละแถวลงบนกระดาน

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายโครงสร้างของคำอย่างง่าย ๆ ว่า คำ ต้องประกอบด้วย อย่างน้อยที่สุด 3 ส่วน คือ พยัญชนะต้น สระ และวรรณยุกต์ (มีรูปและไม่มีรูป) ดังตัวอย่าง
 - คำว่า นา ที จะ ไป เสา เป็นคำประสม 3 ส่วนประกอบด้วย พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ไม่มีรูป
 - คำว่า แม่ พ่อ น้า แก เป้า เป็นคำประสม 3 ส่วน ประกอบด้วย พยัญชนะ, สระ, และวรรณยุกต์มีรูป

นอกจากนี้ยังมีคำประสมสี่ส่วน ส่วนที่ 4 ที่เพิ่มเข้ามาได้แก่ตัวสะกด ตัวสะกดจะต้องอยู่ ส่วนท้ายสุดของคำเสมอ เช่น คำว่า แมง เร็ว ห้าม ตัว ง, น, ม ที่อยู่ท้ายคำเรียกว่า ตัวสะกดซึ่งจะบังคับพยัญชนะ และสระให้ออกเสียงตามตัวท้ายที่สะกดอยู่ในคำนั้น ๆ

2. ครูนำบัตรฝึกอ่านคำคู่เทียบเสียง ชุดที่ 16 – 30 ซึ่งเป็นคำประสมสี่ส่วนปกติ ง่าย (ประกอบพยัญชนะต้น, สระ, วรรณยุกต์ (ไม่มีรูป) และตัวสะกด) มาพลิกให้ผู้เรียนอ่าน โดยครูอ่านนำ และผู้เรียนอ่านตามทีละคำจนครบทั้ง 15 ชุด

3. ครูทบทวนเรื่องการอ่านเขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์ โดยเขียนแผนภูมิอักษรสามหมู่ และภาพนี้ทั้งหาลงบนกระดาน และอธิบายวิธีใช้แผนภูมิต่างนี้

3.1 ถ้าคำที่จะเขียนมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางและอักษรสูง ถ้าได้เสียงวรรณยุกต์ ไปตรงกับน้ำใจ เวลาเขียนให้ใช้วรรณยุกต์บนนั้น เช่น คำว่า เที้ย (อักษรกลาง) ห่า (อักษรสูง) เวลาได้เสียงวรรณยุกต์ว่า เที้ย เที้ย เที้ย, ฮา ห่า ห่า เสียงคำว่า เที้ย และ ห่า จะตรงกับน้ำกลาง (ไม้โท) ก็ให้ใช้รูปวรรณยุกต์โทในคำดังกล่าว เป็นต้น

3.2 ถ้าคำที่จะเขียนมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ ถ้าได้เสียงวรรณยุกต์ไปตรงกับน้ำใจ เวลาเขียนให้ใช้วรรณยุกต์ต่ำลงมา 1 เสียง (ยกเว้นเสียงสามัญและเสียงจัตวา) เช่น คำว่า ไซ, ย่า เวลาได้เสียงวรรณยุกต์ว่า ไซ ใ้ ไซ ไซ, ย่า หย่า ย่า ย่า เสียงคำว่า ไซ และ ย่า จะตรงกับน้ำนาง (ไม้ตรี) เวลาเขียนให้ใช้วรรณยุกต์จากน้ำกลาง (ไม้โท) เป็นต้น

3.3 เพื่อทดสอบว่าผู้เรียนสามารถนำหลักเกณฑ์ง่าย ๆ ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ได้มากน้อยเพียงใด ครูนำแบบฝึกหัด ชุดที่ 2 (ดูท้ายแผนการสอนนี้) แจกให้ผู้เรียนฝึกทำ คนละ 1 ชุด

4. ครูฝึกให้ผู้เรียนอ่านคำที่มีพยัญชนะ ง, น, ม เป็นตัวสะกดในคำที่ใช้สระ ำ และ เีย โดยใช้วิธีให้ผู้เรียนลองออกเสียงแล้วสังเกตริมฝีปากและลิ้น เวลาออกเสียง ดังนี้

พยัญชนะ "ง" – เวลาออกเสียง "งอ" ปากจะอ้ากว้างตามแรงขยับขากรรไกรกลาง

พยัญชนะ "น" – เวลาออกเสียง "นอ" ปลายลิ้นจะแตะที่ปุ่มเหงือกบริเวณด้านในของโคนฟันบน

พยัญชนะ "ม" – ก่อนออกเสียง "มอ" ริมฝีปากจะแนบปิดสนิท

เมื่อผู้เรียนรู้จักวิธีสังเกตริมฝีปากและลิ้น เวลาออกเสียงแล้ว ครูอธิบายว่าพยัญชนะ ง, น, ม เมื่อไปสะกดอยู่ท้ายคำใด ๆ เวลาออกเสียงก็ยังคงทำริมฝีปากและลิ้นในลักษณะเดิม ตัวอย่างเช่น

ครูเขียนคำว่า เรียง เรียน เรียน ลงบนกระดาน อธิบายว่าทั้งสามคำใช้พยัญชนะต้นและสระเดียวกัน ทางแต่ตัวสะกด เวลาออกเสียงทำคำจึงต่างกัน ดังนี้

- คำว่า เรียง มี "ง" อยู่ท้ายคำ เวลาอ่านให้ปิดตัว ง แล้วออกเสียงคำว่า "เรีย" ซ้ำ ๆ ก่อนที่จะหยุดเสียงให้ขยับขากรรไกรให้กว้างอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องกัน เหมือนจะออกเสียงตัว "ง" ต่อเนื่องกันไป (โดยไม่ออกเสียงตัว ง) จะได้เสียงคำว่า เรียง อย่างชัดเจนเมื่อหยุดเสียงลง

- คำว่า เรียน มี "น" อยู่ท้ายคำ ให้ปิดตัว น แล้วออกเสียงคำว่า "เรีย" ซ้ำ ๆ ก่อนที่จะหยุดเสียงให้เอาปลายลิ้นแตะปุ่มเหงือกตรงโคนฟันบนด้านในทันที เหมือนจะออกเสียงตัว น (แต่ไม่ออกเสียง) จะได้เสียงคำว่า "เรีน" อย่างชัดเจนเมื่อหยุดเสียงลง

- คำว่า เรียน มี "ม" อยู่ท้ายคำ ให้ปิดตัว ม แล้วออกเสียงคำว่า "เรีย" ซ้ำ ๆ ก่อนที่จะหยุดเสียงให้เอาริมฝีปากบนเม้มริมฝีปากล่างให้สนิททันที เหมือนจะออกเสียงตัว ม (แต่ไม่ออกเสียง) จะได้เสียงคำว่า "เรีม" อย่างชัดเจนเมื่อหยุดเสียงลง

ครูให้ผู้เรียนฝึกออกเสียงในลักษณะดังกล่าว โดยทดลองอ่านออกเสียงคำต่อไปนี้

<u>-ย</u>	<u>-น</u>	<u>-ม</u>
เขี <u>ย</u>	เขี <u>น</u>	เขี <u>ม</u>
เที <u>ย</u>	เที <u>น</u>	-
เลี <u>ย</u>	-	เลี <u>ม</u>
ด <u>ย</u>	ด <u>น</u>	ด <u>ม</u>
น <u>ย</u>	น <u>น</u>	น <u>ม</u>
ย <u>ย</u>	ย <u>น</u>	ย <u>ม</u>

เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนสามารถอ่านได้จริง ครูควรทดสอบโดยชี้คำใดคำหนึ่งให้ผู้เรียนอ่านให้ฟังทีละคน

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 16 - 30
- แผนภูมิอักษรสามหม
- แผนภูมิภาพนิ้วทั้งห้า พร้อมรูปวรรณยุกต์กำกับ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านเขียนพยัญชนะและสระ
- สังเกตการอ่านบัตรฝึกชุดที่ 16 - 30
- สังเกตการทำแบบฝึกทักษะชุดที่ 2
- สังเกตการอ่านคำที่มีตัวสะกด

แบบฝึกหัดที่ 2

คำสั่ง ให้ผู้เรียนอ่านคำต่อไปนี้ให้ผู้เรียนฟัง โดยเลือกอ่านคำใดคำหนึ่งเพียงขยละ 1 คำ อ่านออกเสียงให้ช้าและชัดเจน คำละประมาณ 3 ครั้ง เมื่ออ่านจบแล้วให้ผู้เรียนขีดเส้นใต้เฉพาะคำที่กรูอ่าน ในแบบฝึกหัดนี้

1	ล่ำ	ล่ำ	ล่ำ
2	เมื่อ	เมื่อ	เมื่อ
3	เสีย	เสีย	เสีย
4	เนื้อ	เนื้อ	เนื้อ
5	แก	แก	แก
6	ร่ำ	ร่ำ	ร่ำ
7	หอ	หอ	หอ
8	ไม	ไม	ไม
9	เขา	เขา	เขา
10	แม่	แม่	แม่
11	เกา	เกา	เกา
12	จี	จี	จี
13	ท่า	ท่า	ท่า
14	เป่า	เป่า	เป่า
15	ไร	ไร	ไร
16	นี้	นี้	นี้
17	ย่า	ย่า	ย่า
18	เลา	เลา	เลา
19	เลื้อ	เลื้อ	เลื้อ
20	หู่	หู่	หู่

แผนการสอนคาบที่ 11

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 16 - 30 และบอกเสียงพยัญชนะต้นของคำได้
2. บอกเสียงและรูปวรรณยุกต์ของคำที่กำหนดให้ได้
3. อ่านคำที่มี ง, น, ม สะกดได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านเขียนพยัญชนะ, สระที่ผู้เรียนยังอ่านเขียนไม่คล่อง
2. อ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 16 - 30
3. ทบทวนการอ่านเขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์และทำแบบฝึกหัด
4. ทำแบบฝึกหัดคำที่มี ง, น, ม สะกด

กิจกรรม

ขั้นนำ ครูใหญ่เรียนที่ยังอ่านเขียนไม่คล่องออกมาเขียนพยัญชนะและสระ เช่น พ อ, ฟ ฝ, ก ค, ก ฅ ฌ และสระ ัว, ี๋, ือ, ำ, ือ, แะ, แ
บนกระดานครั้งละ 3 - 4 คน

ขั้นสอน

1. จากหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการอ่านคำที่มีตัวสะกดที่เรียนไปแล้วในคาบเรียนที่ 10 ครูทบทวนใหญ่เรียนอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 16 - 30 ด้วยตนเอง โดยครูไม่ต้องอ่านนำ แต่เป็นผู้คอยช่วยเหลือชี้แนะ ยกเว้นชุดที่มี ก, ค, บ สะกด ครูจะต้องอธิบายวิธีอ่านก่อน โดยใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับแผนการสอนที่ 10 ขั้นการสอนที่ 5 ซึ่งพยัญชนะ ก กับ ง, ค กับ น, และ บ กับ ม จะใช้วิธีการเดียวกัน ต่างกันเพียงคำที่มี ก, ค, บ สะกด เวลาออกเสียงคำจะหนัก และหนักกว่าคำที่มี ง, น, ม สะกด

2. ครูแสดงแผนภูมิอักษรสามหมู่ และภาพนิ้วมือทั้ง 5 พร้อมรูปวรรณยุกต์กำกับ ทบทวนวิธีนำไปใช้ (คู่มือการสอนที่ 10 ชั้นการสอนที่ 4) แล้วให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด โดยอ่าน คำในข้อความต่อไปนี้

2.1 เขาไม่ได้อะไร

2.2 ไม่นานไม่มีใบหนา

2.3 แมย่ำว่าให้คำก็

2.4 รู้ไว้มิเสียเวลา

เมื่อผู้เรียนอ่านใกล้ลงแล้ว ครูลบข้อความข้างต้น และให้ผู้เรียนเขียนใหม่ตามคำบอก ของครูในข้อความเดียวกัน โดยเขียนในสมุดแบบฝึกหัด

3. หลังจากผู้เรียนส่งแบบฝึกหัดตามข้อ 2 เรียบร้อยแล้ว ครูอธิบายวิธีอ่านคำที่มี ง, น, ม สะกดอีกครึ่งหนึ่ง (คู่มือการในแผนการสอนคาบที่ 10 ชั้นการสอนที่ 5) ต่อจากนั้น ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดกะซุกที่ 3 ที่ครูแจกให้ (สุดท้ายแผนการสอนนี้)

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่านซุกที่ 16 - 30
- แผนภูมิอักษรสามหมู่
- แผนภูมินิ้วมือทั้งห้าพร้อมรูปวรรณยุกต์กำกับ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านเขียนพยัญชนะและสระ
- สังเกตการอ่านบัตรฝึกอ่าน
- สังเกตการอ่านเขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์
- สังเกตการทำแบบฝึกหัดคำที่มี ง, น, ม สะกด

แบบฝึกหัดที่ 3

คำสั่ง ให้อ่านและกล่าวคำต่อไปนี้ให้ใหญ่เรียนฟัง โดยเลือกอ่านคำใดคำหนึ่งเพียงข้อละ 1 คำ
อ่านออกเสียงให้ช้าและชัดเจน คำละประมาณ 3 ครั้ง เมื่ออ่านจบแล้วให้ใหญ่เรียน
ชี้ให้เห็นคำเฉพาะคำที่ครูอ่าน ในแบบฝึกหัดนี้

1	คง	กน	คม
2	นาง	แนม	นาม
3	หาง	หวน	หวม
4	เรียง	เรียม	เรียม
5	โยง	โยน	โยม
6	ของ	ขอม	ขอม
7	จาง	จวน	จวม
8	จง	จน	จม
9	เขียง	เขียม	เขียม
10	วัง	วัน	วม
11	ริง	ริน	ริม
12	รอง	รอน	รอม
13	ยong	ยอน	ยอม
14	แกง	แกม	แกม
15	เขียง	เขียม	เขียม
16	ดง	ดน	ดม
17	ยาง	ยาน	ยาม
18	สง	สน	สม
19	ทาง	ทวน	ทวม
20	คาง	คาน	ควม

แผนการสอนคาบที่ 12

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อานบัตรฝึกอานชุดที่ 16 - 30 และบอกเสียงพยัญชนะต้นของคำได้
2. บอกเสียงและรูปวรรณยุกต์ของคำที่กำหนดให้ได้
3. อานคำอักษรมานำได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอานเขียนพยัญชนะ, สระที่ผู้เรียนยังอานเขียนไม่คล่อง
2. อานบัตรฝึกอานชุดที่ 16 - 30
3. ทบทวนการอานเขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์
4. สลักกระดาษอักษรนำ (อ, ห นำอักษรคำ) และวิธีอานคำอักษรนำ

กิจกรรม

ขั้นนำ ครูให้ผู้เรียนออกมาเขียนพยัญชนะและสระที่ยังอานเขียนไม่คล่อง โดยให้เขียนบนกระดานครั้งละประมาณ 3 - 4 คน ต่อจากนั้นนำบัตรฝึกอานชุดที่ 16 - 30 มาพลิกให้ผู้เรียนอานพร้อมกับและอานทีละคน โดยอานแบบสะกดคำก่อน แล้วจึงอานคำและบอกชื่อพยัญชนะต้น

ขั้นสอน

1. ครูทบทวนเรื่องคำที่ใช้วรรณยุกต์ โดยแสดงแผนภูมิอักษรสามหมู่ และภาพนิ้วมือทั้ง 5 พร้อมรูปวรรณยุกต์กำกับ และอธิบายทบทวนวิธีนำแผนภูมิดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ (ดูแผนการสอนที่ 10 ขั้นการสอนที่ 4) ต่อจากนั้นให้ผู้เรียนคำแบบฝึกหัด โดยเขียนคำกลอนเกี่ยวกับ "คำที่ใช้สระไอไม่มาน 20 คำ" ลงบนกระดานแล้วให้ผู้เรียนฝึกอานด้วยตนเอง โดยครูไม่ต้องอานนำ ดังต่อไปนี้

ผู้ใหญ่อ่านใหม่	ให้สะกิดปากของคอ
ไฟใจเอาใส่หอ	บิหลิงไหลโครชอกู
จะใครลงเร็วโบ	คุณ่าใสและปลาบ
สิ่งใดอยู่ในตู้	มิใช่อยู่ใดทั้งเคียง
บาโบ้อือโยบัว	พูดว่ามาไกลเคียง
เงาพองอวยละเลียง	ยี่สิบมวนจำจกี้

ในการอ่าน ครูคงพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนหาพยัญชนะต้นและสระให้เจอก่อน โดยครูให้ข้อสังเกตง่าย ๆ ว่า ถ้าสระหรือวรรณยุกต์อยู่กับพยัญชนะตัวใด ตัวนั้นจะเป็นพยัญชนะต้นเสมอ (ยกเว้นคำอักษรรนำ, คำความกล่าว ซึ่งครูยังไม่ต้องอธิบาย) เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนในการฝึกอ่าน ครูอาจช่วยบิวรรณยุกต์ หรือตัวสะกด ในคำที่มีรูปวรรณยุกต์ และหรือตัวสะกด เช่นคำว่า "เลียง" ครูปฏิบัติดังนี้

ครู : เอามือซ้ายปิดไม้เอก มือขวากัดตัว ง แล้วถามผู้เรียนว่า "ตัวที่เหลืออ่านว่าอย่างไร"

ผู้เรียน : "ล - เอียง - เลียง"

ครู : (ยกมือซ้ายที่ปิดไม้เอกลง) "เลียง - ไม้เอก - อ่านว่า"

ผู้เรียน : (ไล่เสียง แล้วตอบ) "เลียง"

ครู : (ยกมือขวาที่กัดตัว ง ลง แล้วอ่านคำว่า "เลียง" ซ้ำ ๆ ลากเสียงยาว)

"เลียง... ถ้า ง สะกดให้เอา ปากไว้และขยับขากรรไกรลงเหมือนจะออกเสียงตัว ง" (ครูทำปากให้ผู้เรียนดู โดยไม่ออกเสียง ให้ผู้เรียนทายว่า ครูพูดคำว่าอะไร) ผู้เรียนจะทายได้ถูกต้อง

ผู้เรียน : "เลียง"

ให้ครูปฏิบัติเช่นนี้กับทุกคำที่ผู้เรียนอ่านไม่คล่อง เมื่อผู้เรียนอ่านได้ครบทุกคำแล้วจึงให้ฝึกจนสนุก เพื่อฝึกทักษะการเขียน

2. จากแผนภูมิในข้อ 1 ครูอธิบายเกี่ยวกับคำอักษรรนำ (เฉพาะ อ น บ และ ห น อักษรท่าเดียว) ดังนี้

๑ นำ ย - ปี่ ๔ คำเท่านั้น ไค่แก๋ ออย่า อยู่ อย่าง อยาก

ห นำอักษรคำเดียว - จะใช้ในกรณีที่มีเสียงวรรณยุกต์เอก และจัตวาเท่านั้น

การใส่ตัว ห นำอักษรคำเดียวจะทำให้อักษรคำนั้นใช้วรรณยุกต์เสียงเดียวกับอักษรสูง เมื่อใช้วรรณยุกต์เอกจึงเป็นเสียงเอก เช่น หมา หยา หวาง และเมื่อใช้เสียงจัตวา ก็ไม่ต้องมีรูปจัตวากำกับ เช่น หมา หึ หวี หรือ เป็นต้น

เมื่ออธิบายจบแล้วครูยกตัวอย่างคำอักษรเข้าให้ดูเรียนฝึกอ่านโดยวิธีหลักเกณฑ์ง่าย ๆ

ข้างบน ดังนี้

คำที่ฝึกอ่าน - ไค่ญ หญา หยาม หุหรา หเอ หมอ
หึ หมา หมาย หอ หงาย หงอ
หลา แหลบ แหย หวอ หวี หวาน

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 16 - 30
- แผนภูมิอักษรสามหมู่
- แผนภูมิภาพนิ้วมือทั้งหกพร้อมรูปวรรณยุกต์กำกับ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านเขียนพยัญชนะ สระ
- สังเกตการอ่านบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 16 - 30
- สังเกตการอ่านเขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์
- สังเกตการอ่านคำที่ใช้อักษรนำ

แผนการสอนคาบที่ 13

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 16 - 30 และบอกเสียงพยัญชนะต้นของคำได้
2. อ่านเขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์ คำอักษรนำและคำที่มี ง, น, ม สะกดได้
3. อ่านคำที่มีพยัญชนะ ย, ว สะกดได้ถูกต้อง

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านเขียนพยัญชนะ, สระที่ผู้เรียนยังอ่านเขียนไม่คล่อง
2. อ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 16 - 30
3. ทบทวนการอ่านเขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์, คำที่มี ง, น, ม สะกด และคำ

อักษรนำ

4. อ่านเขียนคำที่มีพยัญชนะ ย, ว สะกด

กิจกรรม

ขั้นนำ ครูทบทวนการอ่านเขียนพยัญชนะ และสระที่ผู้เรียนยังอ่านเขียนไม่คล่อง และทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 16 - 30 โดยให้อ่านแบบสะกดคำ แล้วจึงอ่านคำและบอกชื่อพยัญชนะต้น

ขั้นสอน

1. ทบทวนเรื่องอักษรสามหมู่ โดยให้ผู้เรียนออกมาเขียนพยัญชนะในแต่ละหมู่บนกระดาน ต่อจากนั้นครูเขียนภาพที่มีอพรอมรูปวรรณยุกต์กำกับ ทบทวนการไล่เสียงวรรณยุกต์โดยใช้วิธีนับนิ้ว ชักถามว่าคำต่อไปนี้ เวลาเขียนจะใช้วรรณยุกต์อะไร เช่น ผู้ใหญ่ ไข่ ไร่ ให้ แก่ เขา กู เหว ไม่ เป็นต้น ให้ผู้เรียนบอกและครูเป็นผู้เขียนคำนั้น ๆ ลงบนกระดาน
2. จากกฎเกณฑ์เรื่องการอ่านคำที่มี ง, น, ม สะกด (ดูแผนการสอนคาบที่ 10 ขั้นการสอนที่ 5) และการอ่านคำอักษรนำ (ดูแผนการสอนคาบที่ 12 ขั้นการสอนที่ 2)

ที่เรียนมาแล้ว ครูอธิบายกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งกล่าวเป็นการทบทวนอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้ผู้เรียนอ่านคำต่อไปนี้ด้วยตนเอง (ครูเขียนคำลงในกระดาน)

นาง	นาม	นาน
หาง	ราน	แสน
อ่าน	อาน	ออม
สอน	สาม	สอง
ทอง	ทัง	เทียม
หมอง	หมอ	หมอ
ไผ่	หนึ่	หนู
หวัง	หวาน	ไต้หวัน
อย่า	อยู่	อย่าง
หลน	หลา	หลง

เมื่อเห็นว่าคุณเรียนอ่านได้คล่องพอสมควรแล้ว ครูลดคำทั้งหมดแล้วให้ผู้เรียนเขียนใหม่ตามคำบอก โดยเขียนลงในสมุดแบบฝึกหัด

3. หลังจากผู้เรียนส่งแบบฝึกหัดแล้ว ครูอธิบายเกี่ยวกับคำที่มี ย, ว สะกด โดยยกตัวอย่างคำต่อไปนี้

ย	ว
กาย	การ
ยาย	ยาว
หาย	หา
สาย	สาว

3.1 ครูอธิบายวิธีอ่านคำที่มี ย สะกด โดยยกตัวอย่างสะกด และอ่านส่วนที่เหลืออย่างช้า ๆ โดยอ่านแบบลากเสียง เช่นคำว่า "กาย" ให้เอามือปิดตัว ย แล้วอ่านคำว่า "กา" ซ้ำ ๆ ก่อนจะหยุดเสียงให้หายใจออกทั้งสองข้างอย่างรวดเร็ว จะได้ยินเสียงคำว่า กาย อย่างชัดเจน

3.2 ครูอธิบายวิธีอ่านคำที่มี ๑ สะกด โดยปิดตัว ๑ และอ่านส่วนของคำที่เหลืออย่างช้า ๆ และลากเสียง เช่น คำว่า "การ" ให้ปิดตัว ๑ แล้วอ่านคำว่า กา ซ้ำ ๆ และลากเสียง กอที่จะหยุดเสียงให้ทอปากเป็นวงกลมอย่างรวดเร็ว จะได้เสียงคำว่า การ อย่างชัดเจน

ครูใช้วิธีเดียวกันนี้ให้ผู้เรียนฝึกออกเสียงคำอื่น ๆ ที่เหลือ เมื่อเห็นว่าผู้เรียนเข้าใจวิธีอ่านพอสมควรแล้ว ครูทดสอบผู้เรียนโดยให้อ่านคำต่อไปนี้ โดยใช้วิธีการข้างต้น

คำที่ให้ฝึกอ่านเพื่อทดสอบ - แก้ว แ้ว ย้าย หาย เขี้ยว เลี้ยว ร้อย

คุย หิว ไร้ย ช่วย หลาย คอย

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 16 - 30
- แผนภูมิอักษรสามหมู่
- แผนภูมิภาพนิ้วหงา พร้อมรูปวรรณยุกต์กำกับ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านเขียนพยัญชนะ, สระ
- สังเกตการอ่านบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 16 - 30
- สังเกตการอ่านเขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์ คำที่มีตัวสะกด และคำอักษณำ

แผนการสอนคาบที่ 14

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายการฝึกอ่านชุดที่ 16 - 30 และบอกเสียงพยัญชนะต้นได้
2. อ่านคำที่มีพยัญชนะ ก, ค, บ สะกดได้

เนื้อหา

1. ทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้วในแผนการสอนคาบที่ 13
2. อ่านคำที่มีพยัญชนะ ก, ค, บ สะกด
3. อธิบายการฝึกอ่านชุดที่ 16 - 30

กิจกรรม

ขั้นนำ - ครูทบทวนเรื่องการอ่านเขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์, การอ่านคำที่มี ง, น, ม, ย, ว สะกด และคำที่มี ห นำอักษรตัวเดียว (ดูแผนการสอนคาบที่ 13)

ขั้นสอน

1. ครูฝึกให้นักเรียนอ่านคำที่มีพยัญชนะ ก, ค, บ เป็นตัวสะกดโดยใช้วิธีให้นักเรียนลองออกเสียงแล้วสังเกตริมฝีปากและลิ้น เวลาออกเสียง (ดูแผนการสอนคาบที่ 10 ขั้นการสอนที่ 5)

- พยัญชนะ "ก" และ "ง" ทำปากลักษณะเดียวกัน แต่คำที่มี ก เป็นตัวสะกดเสียงจะหนักกว่า ครูยกตัวอย่างคำว่า ยาก และ ยาง เปรียบเทียบกัน

- พยัญชนะ "ค" และ "น" ลิ้นแตะในลักษณะเดียวกัน แต่คำที่มี ก เป็นตัวสะกดเสียงจะหนักกว่า ครูยกตัวอย่างคำว่า วาคก และ วานน เปรียบเทียบกัน

- พยัญชนะ "บ" และ "ม" ริมฝีปากปิดสนิทในลักษณะเดียวกัน แต่คำที่มี บ เป็นตัวสะกดเสียงจะหนักกว่า ครูยกตัวอย่างคำว่า ทาบ และ ทาม เปรียบเทียบกัน

2. ครูฝึกใหญ่เรียนอ่านคำที่มี ก, ค, บ สะกด ดังต่อไปนี้
(ครูเขียนคำต่อไปนี้ลงในกระดาน)

— ก	— ค	— บ
หัก	หัด	หับ
รัก	รัด	รับ
คัก	คัก	ทับ
กัก	กัก	กั๊บ
คัก	คัก	คั๊บ
วัก	วัก	วับ
จัก	จัก	จับ
ลัก	ลัก	ลั๊บ
หาก	หัด	หัด
หาก	หัด	หับ
กาก	กาค	กาว
สาก	สาค	สาว
ราก	ราก	รวบ

3. ครูแจกบัตรฝึกอ่านชุดที่ 16 – 30 ให้ผู้เรียนฝึกอ่านด้วยตนเอง
เมื่อผู้เรียนคนใดอ่านบัตรฝึกอ่านในชุดใดชุดใดลงแล้วให้นำบัตรฝึกอ่านชุดนั้นมาอ่านให้ครูฟังทีละคน
โดยครูบันทึกผลการอ่านของแต่ละคนไว้ในตารางทุกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน
แต่ละคน

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 16 – 30
- แผนภูมิอักษรสี่มุม
- แผนภูมิภาพหัวเท้า พร้อมรูปวรรณยุกต์กำกับ

- ประเมินผล
- สังเกตการอ่านเขียนคำที่พร้อมยกตัวกำกับ, คำอักษรนำ, คำที่มีตัวสะกด
 - สังเกตการอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 16 – 30 เป็นรายบุคคล

แผนการสอนคาบที่ 15

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราได้
2. อ่านคำที่มี ร, ล, ว ควบกันได้
3. อ่านเนื้อเรื่องที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. พบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้วในคาบที่ 14
2. ทำแบบฝึกหัดชุดที่ 4
3. คำที่มี ร, ล, ว ควบคู่
4. อ่านเนื้อเรื่องที่ 1 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

กิจกรรม

ขั้นนำ - ครูพบทวนเรื่องการอ่านคำที่มี ก, ค, บ สะกด และคำที่มี ง, น, ม, ย, ว สะกด โดยยกตัวอย่างคำและซักถามวิธีอ่านคำนั้น ๆ

ขั้นสอน

1. ครูแจกแบบฝึกหัด ชุดที่ 4 (ดูท้ายแผนการสอนนี้) ให้ผู้เรียนทำคนละ 1 ชุด
2. ครูอธิบายคำควบคู่ วาหมายถึงคำที่มีพยัญชนะคนสองตัว ใสสระเดียวกัน เวลาอ่านต้องออกเสียงพยัญชนะคนสองตัวนี้พร้อมๆ กัน พยัญชนะที่เป็นตัวควบคู่ได้แก่ ร, ล, ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (ครูเขียนคำลงบนกระดาน)

ลาว - จาว	ชาก - ชลาค	เกียค - เกลียค
กรก - กราก	คว - กรว	เคียค - เครียค
กาน - ขวาน	พอม - พรอม	กู - กรู
กัว - กลัว	เพง - เพลง	กา - กลา
คาม - ความ	เกง - เกรง	กาบ - กราบ

2.1 วิธีสอนอ่าน ครูไม่ควรอ่านนำ แต่ช่วยนำทางการอ่านให้เด็กเรียน เช่น ถามผู้เรียนว่า พยัญชนะต้น, สระ, วรรณยุกต์, ตัวสะกด ของคำนั้น ๆ คืออักษรตัวใด ถ้าปึกตัวสะกด (ปึกวรรณยุกต์ - อักษร) ส่วนที่เหลือจะอ่านว่าอย่างไร ซึ่งในที่นี้ผู้เรียนจะสามารถอ่านคำนั้น ๆ ได้ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่เรียนมาแล้ว

2.2 เมื่อผู้เรียนอ่านได้แล้ว (อาจเป็นบางคน) ครูจึงทบทวนอีกครั้งหนึ่ง โดยครูชี้ทีละคำให้ผู้เรียนอ่านพร้อม ๆ กันทั้งชั้น

3. ครูแจกเนื้อเรื่องที่ 1 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ให้ผู้เรียนฝึกอ่านสะกดคำด้วยตนเอง คนละ 1 ชุด ครูไม่ท่องอ่านนำแต่เป็นผู้แนะนำวิธีอ่านคำ เช่น เกี่ยวกับข้อ 2.1 ยกเว้นบางคำที่มีลักษณะพิเศษ เช่น คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา คำที่มีตัวการันต์ คำอักษรนำที่พยางค์แรกออกเสียงอะ แต่ไม่ประวิสรรชนีย์ และหรือคำที่ควรจำเป็นคำ ๆ ซึ่งครูจะต้องอ่านให้ฟังและอธิบายวิธีอ่านเป็นคำ ๆ ไป พร้อมทั้งเน้นให้ผู้เรียนจดจำลักษณะของคำนั้น ๆ ด้วย หลังจากผู้เรียนฝึกอ่านทีละคำโดยมีครูช่วยแนะนำจนกระทั่งอ่านได้จบเนื้อเรื่องแล้ว ครูให้ผู้เรียนอ่านพร้อมกันเป็นการทบทวนอีกครั้งหนึ่ง ต่อจากนั้นให้ผู้เรียนฝึกอ่านด้วยตนเอง โดยครูไม่ช่วยเหลือ เมื่อมั่นใจว่าอ่านได้แล้วจึงให้ออกมาอ่านให้ครูฟังทีละคน

สื่อการเรียน

- แบบฝึกหัด ชุดที่ 4
- เนื้อเรื่องที่ 1 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

ประเมินผล

- สังเกตการทำแบบฝึกหัดชุดที่ 4
- สังเกตการอ่านเนื้อเรื่องที่ 1
- สังเกตการอ่านคำควบกล้ำ

แบบฝึกหัด ชุดที่ 4

คำสั่ง ใ้หนูสอนอ่านคำต่อไปนี้ให้หนูเรียนฟัง โดยเลือกอ่านคำใดคำหนึ่ง เพียงข้อละ 1 คำ
อ่านออกเสียงให้ช้า และชัดเจน คำละประมาณ 3 ครั้ง เมื่ออ่านจบแล้ว ใ้หนูเรียน
ชี้คำในใบกระดาษคำที่ครูอ่าน ในแบบฝึกหัดนี้

<u>— ก</u>	<u>— ค</u>	<u>— บ</u>
หัก	หัด	หับ
รัก	รัด	รับ
คัก	คัด	คับ
กัก	กัด	กั๊บ
คัก	คัด	คั๊บ
วัก	วัด	วั๊บ
จัก	จัด	จั๊บ
ลัก	ลัด	ลั๊บ
ลาก	ลาด	ลาบ
หวก	หวด	หวน
กาก	กาด	กาว
ราก	ราด	ราบ
<u>— ง</u>	<u>— น</u>	<u>— ม</u>
กง	คน	คม
กง	ทน	ทม
ชง	ชน	ชม
लग	लग	लग
นาง	นถ	นถ
ยาง	ยถ	ยถ
ทาง	ทถ	ทถ
लग	लग	लग

แผนการสอนคาบที่ 16

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อานข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านคำประพันธ์เกี่ยวกับคำที่ใช้สระไอไม้ม้วน 20 คำ
2. ฝึกเขียนคำตามที่ครูกำหนดให้

กิจกรรม

ขั้นนำ - ครูนำบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30 มาให้ยูเรียนอ่านพร้อม ๆ กัน จนครบทุกชุด เพื่อป้องกันการลืมโครงสร้างพื้นฐานของคำ

ขั้นสอน

1. ครูนำแบบฝึกหัดชุดที่ 5 ซึ่งเป็นคำประพันธ์เกี่ยวกับ "คำที่ใช้สระไอไม้ม้วน 20 คำ" (ดูช่วยแผนการสอนนี้) แจกให้ยูเรียนอ่านคนละ 1 ชุด โดยให้อ่านพร้อม ๆ กันก่อน แล้วจึงให้อ่านทีละคน คนละ 1 วรรค จนครบทั้ง 3 บท ระหว่างที่ยูเรียนอ่าน ถ้าครูเห็นว่า ยูเรียนอ่านบกพร่องในคำใด ให้ครูอธิบายวิธีการอ่านคำนั้น ๆ โดยซักเจนอีกครั้งหนึ่ง โดยอาศัยเทคนิควิธีที่เรียนมาแล้วข้างตน

2. ครูเก็บคำประพันธ์ตามข้อ 1 คืนจากยูเรียน แล้วให้ยูเรียนเขียนคำที่ใช้สระไอ ไม้ม้วนทั้ง 20 คำ ความคำบอกของครูอีกครั้งหนึ่ง

3. หลังจากที่ยูเรียนส่งแบบฝึกหัดตามข้อ 2 แล้ว ครูแจกบัตรฝึกอ่านชุดที่ 16-30 และเนื้อเรื่องที่ 1 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ คืนให้ยูเรียนฝึกอานด้วยตนเอง และนำมาอานให้ครูฟังเป็นรายบุคคล สำหรับคนที่อานได้แล้วให้ช่วยสอนผู้ที่ยังอานไม่ได้เป็นรายบุคคล

สื่อการเรียน

- บัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 30
- แบบฝึกหัด ชุดที่ 5
- เนื้อเรื่องที่ 1 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 30
- สังเกตการอ่านเขียนคำในแบบฝึกหัด ชุดที่ 5

แบบฝึกหัด ชุดที่ 5

ผู้ใหญ่ใจดี

ให้สะกิดใจของคอ

ใจเอวให้สอ

มีหลังไหลโครขลุ

จะใคร่ลงเรือใบ

ผู้นำใส่และปลา

สิ่งใดอยู่ในตู้

มีอะไรที่ทั้งเคี้ยว

บ๊วยบ๊วยไยว

หุตามัววักไกลเคี้ยว

เลาทองอย่าละเลียง

ยี่สิบมานจ่าจตี

แผนการสอนคาบที่ 17

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. คบหนวกรอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
2. คบหนวกรอ่านเขียนจากแบบฝึกหัด ชุดที่ 5
3. อ่านเขียนประโยคคำพยางค์ ง่ายๆ
4. คบหนวกรอ่านคำที่มีพยัญชนะ ง, น, ม, ย, ว สะกด

กิจกรรม

ขั้นนำ ครูนำบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30 มาพลิกให้ยูเรียนอ่านพร้อม ๆ กัน เพื่อป้องกัน การลืมพยัญชนะ, สระ และโครงสร้างพื้นฐานของคำ

ขั้นสอน

1. ครูนำแบบฝึกหัด ชุดที่ 5 (คู่มือแผนการสอนคาบที่ 16) มาแจกให้ยูเรียน อ่านซ้ำ ๆ ประมาณ 3 จบ แล้วให้ยูเรียนออกมาเขียนคำตามคำกลอนนั้น ๆ แต่ละ 1 บรรทัด ให้คำกลอนต่อเนื่องกันจนครบทั้ง 3 บท โดยเขียนแข่งกันในแต่ละแถว
2. ครูให้ยูเรียนคนใดคนหนึ่งออกมาขึ้นหน้าชั้น ให้เพื่อน ๆ ชักถามในเรื่องใกล้ตัว ง่ายๆ เช่น - ชื่อ - นามสกุล อายุ สถานภาพการสมรส - บ้านเกิด, อาหารที่ชอบ สีที่ชอบ ฯลฯ หลังจากยูเรียนตอบข้อคำถามได้ ประมาณ 2 - 3 คำถามแล้ว ครูสุ่มคำตอบโดยเขียนข้อความลงบนกระดาน ประมาณ 1 ประโยค ต่อยูเรียนตอบคำถาม 1 คน แล้วให้ยูเรียนทั้งหมดอ่านข้อความที่ครูเขียน ตัวอย่างเช่น - คาวอายุ 29 ปี เกิดที่จังหวัดสกลนคร

- อาหารที่¹แ²ว ว³ง⁴ส⁵แ⁶ง ชอบ⁷ค⁸ือ⁹น¹⁰้ำ¹¹พ¹²ริ¹³ก¹⁴ุ¹⁵น¹⁶ึ่ง
- ส¹ม²ใจ³เล⁴ว⁵า เ⁶ไ⁷ร⁸อ⁹ื่น เ¹⁰็น¹¹ย¹²า¹³เส¹⁴พ¹⁵ค¹⁶ิ¹⁷ท¹⁸ี่¹⁹ร²⁰าย²¹แ²²ง²³ม²⁴าก

าสา

3. ครูทบทวนเกี่ยวกับคำที่มีพยัญชนะ ง, น, ม, ย, ว สะกด โดยให้¹ผู้²เร³ียน⁴อ⁵่าน⁶ค⁷ำ⁸ต⁹อ¹⁰ไป¹¹นี้ (ครูเขียนคำลงในกระดาน) ให้¹²ผู้¹³เร¹⁴ียน¹⁵อ¹⁶่าน¹⁷คว¹⁸ย¹⁹ท²⁰น²¹เ²²อง โดยครูไม่²³ก²⁴อง²⁵ข²⁶า²⁷น²⁸ำ

ง. สะกด

เร¹ื่อ²ง ส³ິ⁴ง อ⁵ย⁶าง ข⁷าง ท⁸น⁹ง ข¹⁰อง ร¹¹อง

น. สะกด

เ¹็น อ²่าน บ³่าน น⁴ัน ส⁵่วน เ⁶เ⁷ม⁸เ⁹น ข¹⁰ัน ก¹¹ณ
 เ¹²ียน ส¹³ัน เ¹⁴ียน

ม. สะกด

เ¹ี่ยม ห²าม ร³วม ม⁴ม ค⁵ว⁶าม น⁷าม ส⁸ิม

ย. สะกด

ห¹ล²าย เ³ย เ⁴ย ข⁵ว⁶ย ค⁷ล⁸าย ห⁹าย ค¹⁰าย

ว. สะกด

แ¹ว แ²ว ข³ว ส⁴ว เ⁵ียว เ⁶ี้ยว เ⁷ียว

4. ช่วงเวลาที่เหลือให้¹ผู้²เร³ียน⁴ที่⁵ยัง⁶ค⁷ำน⁸แบบ⁹ฉ¹⁰ีก¹¹อ¹²่าน¹³ชุด¹⁴ที่ 16 - 30 แบบ¹⁵ฉ¹⁶ีก¹⁷ห¹⁸ัค¹⁹ชุด²⁰ที่ 6 และ²¹เ²²ื่อ²³เร²⁴ื่อ²⁵ค²⁶ี่ 1 ไม่²⁷ไ²⁸้²⁹ห³⁰้อ³¹ก³²บ³³า³⁴อ³⁵่าน³⁶ใ³⁷ห³⁸ร³⁹ู⁴⁰ฟ⁴¹ัง⁴²เ⁴³็น⁴⁴ร⁴⁵าย⁴⁶บุ⁴⁷ค⁴⁸ค⁴⁹ล

สื่อการเรียนรู้

- บัตร¹ฉ²ีก³อ⁴่าน⁵ชุด⁶ที่ 1 - 30
- แบบ⁷ฉ⁸ีก⁹ห¹⁰ัค¹¹ชุด¹²ที่ 5

ประเมินผล

- สัง¹เก²ต³การ⁴อ⁵่าน⁶เ⁷ียน⁸แบบ⁹ฉ¹⁰ีก¹¹ห¹²ัค¹³ชุด¹⁴ที่ 5 และการ¹⁵อ¹⁶่าน¹⁷เ¹⁸ื่อ¹⁹เร²⁰ื่อ²¹ค²²ี่ 1
- สัง²³เก²⁴ต²⁵การ²⁶อ²⁷่าน²⁸ค²⁹ำ³⁰ที่³¹มี³² ง น ม ย ว สะกด
- สัง³³เก³⁴ต³⁵การ³⁶อ³⁷่าน³⁸บ³⁹ัตร⁴⁰ฉ⁴¹ีก⁴²อ⁴³่าน⁴⁴เ⁴⁵็น⁴⁶ร⁴⁷าย⁴⁸บุ⁴⁹ค⁵⁰ค⁵¹ล

แผนการสอนคาบที่ 18

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
2. อ่านเนื้อเรื่องที่ 3 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
3. เขียนคำตามคำบอก

กิจกรรม

ขั้นนำ - ครูทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30 (วิธีการในแผนการสอนคาบที่ 4 ขั้นสอนที่ 1 - 4)

ขั้นสอน

1. ครูแจกเนื้อเรื่องที่ 3 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ให้ผู้เรียนอ่านด้วยตนเอง โดยอ่านพร้อมกันทั้งชั้น แล้วจึงอ่านทีละคน คนละ 1 บรรทัด ตามที่ครูกำหนด โดยครูไม่อ่านนำ แต่คอยชี้แนะผู้เรียนอ่านติดขัด (วิธีการเสนอแนะการอ่านแก่ผู้เรียนในแผนการสอนคาบที่ 15 ขั้นการสอนที่ 2.1)

2. จากเนื้อเรื่องที่ 3 หลังจากเก็บเนื้อเรื่องกันแล้ว ครูเลือกคำในเนื้อเรื่องที่อ่านนำมาเขียนบนกระดานใหญ่ให้ผู้เรียนอ่านทีละคำพร้อม ๆ กัน เมื่ออ่านได้คล่องแล้วครูลบคำทั้งหมดแล้วให้ผู้เรียนออกมาเขียนแข่งกันในแต่ละแถวที่นั่ง โดยเขียนลงบนกระดานครั้งละ 1 คำ ตามคำบอกของครู ดังนี้

ปี	ป่า	พ่อค้า	ไท	แต่
นี้	ใน	ไค้	ชาย	ไม้

จะ ทำ ขาว เงิน มาก

สื่อการเรียน

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
- เนื้อเรื่องที่ 3 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านแบบฝึกหัดและเป็นรายบุคคล
- สังเกตการเขียนคำที่กำหนดให้เป็นรายบุคคล

แผนการสอนคาบที่ 19

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนเรื่องที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านบทกวีก่อน ชุดที่ 1 - 30
2. อ่านเนื้อเรื่องที่ 5 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
3. เขียนคำตามคำบอก

กิจกรรม

ขั้นนำ - ครูทบทวนการอ่านบทกวีก่อน ชุดที่ 1 - 30 (ดูวิธีการในแผนการสอนคาบที่ 4 ขั้นสอนที่ 1 - 4)

ขั้นสอน

1. ครูแจกเนื้อเรื่องที่ 5 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ให้นักเรียนอ่านด้วยตนเอง วิธีการเหมือนแผนการสอนคาบที่ 18 ขั้นสอนที่ 1
2. จากเนื้อเรื่องที่ 5 ครูเลือกถามนักเรียนลงบนกระดานให้นักเรียนอ่านทีละคำ พร้อมกันทั้งชั้น เมื่อนักเรียนได้คำตอบแล้วครูลบคำทั้งหมดแล้วให้นักเรียนเขียนในสมุด คำตามคำบอกดังนี้

คน	ขยัน	เพื่อน	มาก	กลัว
ถือ	กิน	นอน	อ้วน	ทันที
เป็น	คน	ที่กิน	รายได้	ไว้

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
- ชุดที่ 4 ชุดที่ 5 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านคำและข้อความที่กำหนดให้
- สังเกตการเขียนคำที่กำหนดให้

แผนการสอนคาบที่ 20

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 30
2. อ่านเนื้อเรื่องที่ 7 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
3. ทำแบบฝึกหัด

กิจกรรม

ขั้นนำ - ครูทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30 ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ครูอาจเลือกเฉพาะชุดที่ผู้เรียนยังอ่านได้ไม่คล่องเท่านั้นมาทบทวนอ่าน (ดูวิธีการอ่านในแผนการสอนที่ 4 ขั้นสอนที่ 1 - 4)

ขั้นสอน

1. เพื่อสร้างความสนใจในการอ่านของผู้เรียน ครูนำข้อความตอนใดก็ตามหนึ่งจากเนื้อเพลงลูกทุ่งหรือเพลงไทยสากลมาเขียนบนกระดานใหญ่ให้ผู้เรียนฝึกอ่านด้วยตนเอง โดยครูไม่อ่านนำ ดังนี้

- 1.1 เกือบห้าหน้าแสงลมแรงพัดซอมน่วง
- 1.2 ย่างเข้าเดือนหกฝนก็ตกพรำพรำ
- 1.3 หอมเคยหอมดอกกระดังงา รวงระรินเล้ากลั่นกองฟาง
- 1.4 สวยเสียจริงซิงสาว นี้นางเหมือนแม่แตงร่มใบ
- 1.5 ซอยจากอีกส่วนหลายไร่เข้ามาอยู่กรุงศรีวิไลเลิศฟ้า

2. ครูแจกเนื้อเรื่องที่ 7 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
ให้ผู้เรียนอ่านทวนตนเอง วิธีการเหมือนการสอบคาบที่ 18 ชั้นสอนที่ 2

3. จวบเนื้อเรื่องที่ 7 ครูเลือกคำมาให้ผู้เรียนเขียนตามคำบอก โดยใช้วิธีการ
เช่นเดียวกับชั้นสอนที่ 2 ในแผนการสอนคาบที่ 18 ดังนี้

หา	ให้	ว่า	กิน	และ
ลง	จึง	ฝึก	ถาม	ของ
อาหาร	คน	ไม่	เลี้ยง	แข็งแรง

สื่อการเรียน

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
- เนื้อเรื่องที่ 7 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านคำและข้อความที่กำหนดให้
- สังเกตการเขียนคำที่กำหนดให้

แผนการสอนคาบที่ 21

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อานข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 30
2. อานเนื้อเรื่องที่ 9 แบบเรียนโครงการบรรณรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
3. เขียนคำตามคำบอก

กิจกรรม

ขั้นนำ - ครูทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 30 โดยนำบัตรฝึกอ่านชุดที่ผู้เรียน
อานได้ไม่คล่องมาทบทวนอานอีกครั้งหนึ่ง (ดูวิธีอานในแผนการสอนคาบที่ 4 ขั้นสอนที่ 1 - 4)

ขั้นสอน

1. เพื่อเร้าความสนใจในการอานของผู้เรียน ครูนำเนื้อเพลงลูกทุ่งคอนโคคอน
หนึ่งมาเขียนลงบนกระดานให้ผู้เรียนฝึกอานด้วยตนเอง โดยครูไม่อานนำ ดังนี้
 - 1.1 สาวสวนแคงลิ้นแรงแนหรือ ยืนแต่ช่อเลื่องลือไปไกล
 - 1.2 น้องเป็นสาวชอนแก่นยังบ่เคยมีแฟนบ้านอยู่แควนอีสาน
 - 1.3 น้องก็ทำนาเกลือขายเกลื่อนน้ชื้อชาวกิน
 - 1.4 จะจ้างสักพันจันก็ไม่พ้นไม่มองถึงเธอจะใส่ทองเส้นโตเท่าไรรถไฟ
2. ครูแจกเนื้อเรื่องที่ 9 แบบเรียนโครงการบรรณรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
ให้ผู้เรียนฝึกอานด้วยตนเองคนละ 1 ชุด วิธีการเพิ่มการสอนคาบที่ 18 ขั้นสอนที่ 2
3. จากเนื้อเรื่องที่ 9 ครูเลือกคำมาให้ผู้เรียนเขียนตามคำบอก โดยใช้วิธี
การเดียวกันกับขั้นสอนที่ 2 ในแผนการสอนคาบที่ 19 ดังนี้

จะ	จึง	แซ	ฉัก	เสียบ
แกง	ไว	น้ำ	ล้าง	อยู่
สาว	หัน	และ	เมื่อ	หลาน

สื่อการเรียน

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
- เนื้อเรื่องที่ 9 แบบเรียนโครงการวรรณคดีเพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านคำและข้อความที่กำหนดให้
- ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนคาบที่ 22

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อานข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 30
2. อานเนื้อเรื่องที่ 28 แบบเรียนโครงสร้างการเรียงคำเพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
3. เขียนคำตามคำบอก

กิจกรรม

ขั้นนำ - ครูทบทวนการอ่านเขียนคำในบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30 โดยครูเลือกอ่านคำในบัตรฝึกอ่าน ชุดละ 1 คำ ให้ผู้เรียนออกมาเขียนคำนั้น ๆ บนกระดาน เมื่อผู้เรียนเขียนเสร็จแล้ว ครูจึงเฉลยคำตอบโดยแสดงคำนั้น ๆ ให้ผู้เรียนดูว่าเขียนได้ถูกต้องหรือไม่ หลังจากนั้นครูพลิกบัตรฝึกอ่านให้ผู้เรียนอ่านคำพร้อม ๆ กัน กระทำดังนี้จนครบ 30 ชุด

ขั้นสอน

1. ครูนำเนื้อเพลงลูกทุ่งและเพลงไทยสากลตอนใดตอนหนึ่งมาเขียนลงบนกระดานให้ผู้เรียนฝึกอ่านด้วยตนเอง โดยครูไม่อ่านนำ ดังนี้
 - 1.1 บ้านของเรานั้นก็ใหญ่โต เป็นตึกบังกะโลไม่ไผ่หลังคา
 - 1.2 แหม่ตาลคนแก้วเขามันเผลอแล้วจึงหยกถึงมือพี่
 - 1.3 รูเจ้าหลอกแต่เต็มใจให้หลอก ยิ้มข้างนอกซำใน
 - 1.4 รักกันไว้เถิดเราเกิดรวมแผ่นดินไทยจะเกิดชาติไหนไหนก็ไทยด้วยกัน
 - 1.5 ประเทศไทยรวมเลือกเนื้อชาติเชื้อไทย

2. ครูแจกเนื้อเรื่องที่ 28 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
ให้ผู้เรียนฝึกอ่านด้วยตนเองคนละ 1 ชุด วิธีการเพิ่มเติมการสอนคาบที่ 18 ชั้นตอนที่ 2

3. จากเนื้อเรื่องที่ 28 ครูเลือกคำมาให้ผู้เรียนเขียนตามคำบอก โดยใช้วิธีการ
เกี่ยวกับกับขั้นการสอนที่ 2 ในแผนการสอนคาบที่ 18 ดังนี้

ไฟฟ้า	เมื่อ	ศาลา	ขอหา	แล้ว
ใจ	รวม	ถนน	เยี่ยม	ของ
นั้น	รักษา	พัก	ทุก	ประจำ

สื่อการเรียน

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
- เนื้อเรื่องที่ 28 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านคำและข้อความที่กำหนดให้
- ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนที่ 23

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
2. อ่านเนื้อเรื่องที่ 30 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
3. เขียนคำตามคำบอก

กิจกรรม

ขั้นนำ - ทบทวนการอ่านเขียนคำในบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30 (ดูแผนการสอนคาบที่ 20 ขั้นนำ)

ขั้นสอน

1. ครูนำเนื้อเพลงคอนโคคอนหนึ่งมาให้ผู้เรียนฝึกอ่านดังนี้
(วิธีการเหมือนแผนการสอนคาบที่ 20 ขั้นสอนที่ 1)

- 1.1 จำเสียงของฟี่โกหรือเปลา จำเพลงรักเก่าเราได้นไหม
- 1.2 อยู่บ้านฉนวนไม่หลับใตประทุ้งกับเหมือนมีคนเคาะ
- 1.3 ขอเวลาสามนาทีบอกกับพี่ตรงไปตรงมา
- 1.4 พอทราบอายุขวัญตาน้องเอ๋ยพี่มานั่งทำกาบิบ ๆ
- 1.5 หากมีเวลามาเยี่ยมบ้านนาบางเนื้อฟี่ณอ

2. ครูแจกเนื้อเรื่องที่ 30 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
ให้ผู้เรียนฝึกอ่านด้วยตนเอง คนละ 1 ชุด (วิธีการเหมือนแผนการสอนคาบที่ 18 ชั้นสอนที่ 2)

3. จากเนื้อเรื่องที่ 30 ครูเลือกคำมาให้ผู้เรียนเขียนตามคำบอก โดยใช้
วิธีการเกี่ยวกับกับชั้นสอนที่ 2 ในแผนการสอนคาบที่ 19 ดังนี้

ว้าว	ควาย	ไถ	ขอ	วิกน้ำ
ปูย	เข่า	รถ	เคมี	สมัย
เร็ว	เลื่อม	แรง	ใหม่	เลือก

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
- เนื้อเรื่องที่ 30 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านคำและข้อความที่กำหนดให้
- ทตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนที่ 24

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนคำหรือข้อความที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
2. อ่านเนื้อเรื่องที่ 40 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
3. เขียนคำตามคำบอก

กิจกรรม

ขั้นนำ - ทบทวนการอ่านเขียนคำในบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 30 (ดูแผนการสอน
คาบที่ 20 ขั้นนำ)

ขั้นสอน

1. ครูจัดผู้เรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้นักเรียนของกลุ่มและความสามารถในการอ่านเขียนหักเหกัน แจกเศษกระดาษให้กลุ่มละ 5 ชิ้น ให้ช่วยกันภายในกลุ่ม เขียนข้อความตามคำบอกในประโยคต่อไปนี้ (ครูอ่านให้ฟังทีละประโยค ประโยคละ 3 ครั้ง) กลุ่มที่นำมาส่งก่อนและเขียนถูกทุกคำ คือกลุ่มที่ชนะในแต่ละประโยค

- 1.1 ไม่มีความยากจน ในชุมชนที่ขยัน
- 1.2 รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี
- 1.3 กินอยู่กับปาก อยู่กับท้อง
- 1.4 ที่ใครรัก ที่นั่นมีทุกข์
- 1.5 นานอวยยอมแพ้ไฟ

หลังจากผู้เรียนส่งภาระงานคำทอข้อสุดท้ายแล้ว ครูเขียนเฉลยข้อความทั้งหมดลงใน
กระดานอีกครั้งหนึ่ง

2. ครูแจกเนื้อเรื่องที่ 40 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
ให้ผู้เรียนฝึกอ่านด้วยตนเอง คนละ 1 ชุด (ดูวิธีการในแผนการสอนคาบที่ 18 ชั้นสอนที่ 2)

3. จากเนื้อเรื่องที่ 14 ครูเลือกคำมาให้ผู้เรียนเขียนตามคำบอก โดยใช้
วิธีการเดียวกันกับชั้นสอนที่ 2 ในแผนการสอนคาบที่ 19 ดังนี้

คนไทย	ใหญ่	นับถือ	ได้	ฟัง
ช่วย	ศาสนา	บ้าน	จะ	เป็น
สอน	ทาง	ถ้า	เลือก	อย่างไร

สื่อการเรียน

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
- เนื้อเรื่องที่ 40 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านคำและข้อความที่กำหนดให้
- ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนคาบที่ 25

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนคำหรือข้อความที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
2. อ่านเนื้อเรื่องที่ 44 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
3. เขียนคำตามคำบอก

กิจกรรม

ขั้นนำ ทบทวนการอ่านเขียนคำในบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 30 (ดูแผนการสอนคาบที่ 20 ขั้นนำ)

ขั้นสอน

1. ใหญ่เรียนฝึกเขียนและฝึกการทำงานร่วมกัน โดยใช้วิธีการเกี่ยวกับกับ
แผนการสอนคาบที่ 24 ขั้นสอนที่ 1 เขียนข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้
 - 1.1 ไทยทำไทยใช้ไทยเจริญ
 - 1.2 ทำดีได้คือ ทำชั่วได้ชั่ว
 - 1.3 คนจะงาม งามน้ำใจ ใสใจหน้า
 - 1.4 มีวิชาเหมือนมิตรพ้องน้าแสน
 - 1.5 น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า
2. ครูแจกเนื้อเรื่องที่ 44 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
ใหญ่เรียนฝึกอ่านด้วยตนเอง คนละ 1 ชุด (วิธีการเหมือนแผนการสอนคาบที่ 18 ขั้นสอนที่ 1)

3. จากเนื้อเรื่องที่ 44 ครูพุดคุยถึงเรื่องการเขียนจดหมายและเรื่อง
รายละเอียดส่วนตัวที่จำไว้ในท่องอ่านและเขียนให้ได้อีก เพื่อการติดต่อกับหน่วยงานหรือบุคคลอื่น ๆ
อันเป็นประโยชน์ส่วนตัว และฝึกให้เขียนอ่านเขียนคำที่เป็นรายละเอียดส่วนตัว ตลอดจนฝึก
กรอกรคำหรือข้อความในเรื่องส่วนตัว ดังต่อไปนี้

- 3.1 ชื่อ..... นามสกุล.....
- 3.2 เกิดวันที่..... เดือน..... พ.ศ.
อายุ..... ปี
- 3.3 อยู่บ้านเลขที่..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....
- 3.4 พ่อชื่อนาย..... นามสกุล.....
แม่ชื่อนาง..... นามสกุล.....
- 3.5 นับถือศาสนา..... เชื้อชาติ.....
- 3.6 อาชีพ

สื่อการเรียน

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
- เนื้อเรื่องที่ 44 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านคำและข้อความที่กำหนดให้
- ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนคาบที่ 26

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนคำหรือข้อความที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
2. ทบทวนการอ่านเขียนคำประสมสามส่วน
3. เขียนคำตามคำบอก

กิจกรรม

ขั้นนำ ทบทวนการอ่านเขียนคำในบัตรฝึกอ่าน ชุดที่ 1 - 30 (ดูแผนการสอนคาบที่ 20 ขั้นนำ)

ขั้นสอน

1. ทบทวนการอ่านเขียนคำประสมสามส่วน ดังนี้
 - คำประสมสามส่วนอย่างง่าย (พยัญชนะต้น, สระ, วรรณยุกต์ไม่มีรูป)
 - คำประสมสามส่วนอย่างยาก (พยัญชนะต้น, สระ, วรรณยุกต์มีรูป)

วิธีการทบทวน

1.1 ครูถามผู้เรียนว่า คำประกอบคำอย่างน้อย 3 ส่วน ไ้แก่อะไรบ้าง
 1.2 เมื่อผู้เรียนตอบว่า "พยัญชนะต้น, สระ, วรรณยุกต์" ครูถามว่า คำต่อไปนี้ พยัญชนะต้น, สระ, วรรณยุกต์ คือตัวใด แก้ว สี หัว ให้ ปลา ใคร ใส่ มือ เขา ที่

1.3 ครูนำคำในข้อ 1.2 ชักถามผู้เรียนว่า คำใดบ้างที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง กลาง และต่ำ (ให้ผู้เรียนแยกให้เห็นชัดเจน) หากผู้เรียนตอบไม่ได้ ให้ครู

ทบทวนเรื่องอักษรสามหมู่อีกครั้งหนึ่ง (คู่มือการสอนคาบที่ 7 ชั้นสอนที่ 4.1)

1.4 แบ่งกลุ่มผู้เรียนตามแถวที่นั่ง ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มออกมาเขียนคำที่ใช้วรรณยุกต์แข่งกันบนกระดาน คำที่ให้เขียนมีดังนี้

แมบาน	เตาหุ	เกาอี	ที่นั่ง	เกาแก
ไม้ไซ	ป่าไม้	โคไย	โอเอ	ลาซา

หวนผู้เรียนเขียนบอกพร้อมในคำใดครูอธิบายทบทวนเรื่องการใช้วรรณยุกต์อีกครั้งหนึ่ง (คู่มือการสอนคาบที่ 7 ชั้นสอนที่ 4.2)

1.5 ครูนำแบบฝึกหัดชุดที่ 2 จากแผนการสอนคาบที่ 10 มาให้ผู้เรียนทำเป็นการทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
- แผนภูมิอักษรสามหมู่
- แผนภูมิภาพนิ้วทั้งห้า พร้อมรูปวรรณยุกต์กำกับ
- แบบฝึกหัดชุดที่ 2

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านเขียนคำที่กำหนดให้
- ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนคาบที่ 27

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านคำหรือข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนคำหรือข้อความที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านเขียนคำในบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
2. ทบทวนการอ่านเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา
3. ทบทวนการอ่านเนื้อเรื่องที่ 1 - 44 (ชุดใดชุดหนึ่ง)

กิจกรรม

ขั้นนำ ทบทวนการอ่านเขียนคำในบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30 (ดูแผนการสอนคาบที่ 20

ขั้นนำ)

ขั้นสอน

1. ทบทวนการอ่านเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา โดยครูซักถามผู้เรียน

ดังนี้

1.1 คำต่อไปนี้ (ครูเขียนคำบนกระดาน) คำใดเป็นคำที่มีตัวสะกด
เสือ แม่ แก้ว ถน พาค ถูก แหง รับ หาก จาน หลา ทาย ที่ ทุกข์ ย่าง
เสาร์ สุกร ไน ไม้ ฉลาก

1.2 หากผู้เรียนตอบไม่คล่องเท่าที่ควร ครูควรอธิบายลักษณะของคำ
ที่มีตัวสะกดทบทวนอีกครั้งหนึ่ง โดยแนะนำให้ผู้เรียนพยายามหาองค์ประกอบ 3 ส่วนแรกของคำ
ให้ได้อีกก่อน ส่วนที่เหลือจะเป็นตัวสะกดหรือส่วนที่ 4 ของคำ (ผู้สอนควรอธิบายให้ชัดเจนระหว่าง
ตัวสะกดและตัวกาวันตัวที่แตกต่างกันอย่างไร)

1.3 ครอบคลุมการอ่านคำที่มี ง, น, ม, ย, ว และ ก, ค บ สะกด ใหญ่เรียนทั้งอีกครั้งหนึ่ง (ดูแผนการสอนคาบที่ 10, 13, 14) ต่อจากนั้นใหญ่เรียน ทำแบบฝึกหัดชุดที่ 6 (ดูท้ายแผนการสอนนี้)

2. ครูสุ่มเลือกเนื้อเรื่องจากเรื่องที่ 1 – 15 แบบเรียนรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ แห่งชาติชุดใดชุดหนึ่งมา ใหญ่เรียนอ่านเป็นการทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 – 30
- แบบฝึกหัดชุดที่ 6
- เนื้อเรื่องที่ 1 – 44 (ชุดใดชุดหนึ่ง)

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านเขียนคำที่กำหนดให้
- ทตรวจแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัดที่ 6

คำสั่ง จงเติมตัวสะกดให้ถูกต้องตามตัวที่ครูอ่าน

ควา -	(ควา ^ว)	จกหมา -	(จกหมา ^ย)
กอ -	(กอ ^ง)	ถยา -	(ถยา ^ก)
อยา -	(อยา ^ง)	พ -	(พ ^น)
ชา -	(ชา ^ค)	หา -	(หา ^ย)
กรว -	(กรว ^บ)	จ -	(จ ^บ)
ล -	(ล ^ง)	ถา -	(ถา ^ม)
ชา -	(ชา ^ย)	แล -	(แล ^ว)
ม่ -	(ม่ ^น)	แก -	(แก ^ง)
ชา -	(ชา ^ว)	เขีย -	(เขีย ^น)
อา -	(อา ^น)	ขอ -	(ขอ ^ง)
ค -	(ค ^น)	บว -	(บว ^น)
นา -	(นา ^ม)	น้ - ถือ	(น้ ^บ ถือ)
คว -	(คว ^ย)	ถี -	(ถี ^ง)
แก -	(แก ^ว)	ลู -	(ลู ^ก)
รูสี -	(รูสี ^ก)	ชา -	(ชา ^ว)
เคือ -	(เคือ ^น)	นา - สาว	(นา ^ง สาว)
จ้ -	(จ้ ^บ)	น้าล -	(น้าล ^ค)
คิ -	(คิ ^ค)	เรีย -	(เรีย ^น)
กลั -	(กลั ^บ)	รั -	(รั ^ก)
กิ -	(กิ ^น)	หิ -	(หิ ^ว)

หมายเหตุ คำที่อยู่ในวงเล็บเฉพาะสำหรับครูผู้สอนเท่านั้น

แผนการสอนคาบที่ 28

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายหรือข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนภาพหรือข้อความที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านเนื้อเรื่องจากเรื่องที่ 1 - 44 (ชุดใดชุดหนึ่ง)
2. ทบทวนเรื่องคำควบกล้ำ, คำอักษรนำ
3. ทำแบบฝึกหัดอ่านเขียนคำที่กำหนดให้

กิจกรรม

ขั้นนำ ครูใช้วิธีการเกี่ยวกับกับแผนการสอนคาบที่ 27 ขั้นสอนที่ 2

ขั้นสอน

1. ทบทวนการอ่านคำที่ ท น อักษรตัวเดียว (ดูแผนการสอนคาบที่ 12)
- ขั้นสอนที่ 2) และการอ่านคำที่มี ร, ล, ว ควบกล้ำ (ดูแผนการสอนคาบที่ 15 ขั้นสอนที่ 2)
2. จากพื้นฐานความรู้ในข้อ 1 ให้ผู้เรียนเขียนคำตามคำบอก โดยเขียนลงในสมุดแบบฝึกหัด ดังต่อไปนี้

ผู้ใหญ่	วัวควาย	ความรัก	ของหวาน
กวาคบขาน	ร้องเพลง	เกรงใจ	ไคร้มา
วาความ	หนามคำ	ทำครัว	กล้วยี่

สื่อการเรียนรู้

- เนื้อเรื่องที่ 1 - 44 แบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านคำหรือข้อความ - ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนคาบที่ 29

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านคำหรือข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนจดหมายส่วนตัวได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
2. อ่านข้อความในเนื้อเรื่องที่ 44
3. เขียนจดหมายส่วนตัว
4. อ่านข้อความที่กำหนดให้

กิจกรรม

ขั้นนำ ทบทวนการอ่านคำในบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30 (ดูแผนการสอนคาบที่ 4
ขั้นการสอนที่ 1 - 4)

ขั้นสอน

1. ครูนำเนื้อเรื่องที่ 44 มาให้ยูเรียนอ่านด้วยตนเอง โดยครูไม่อ่านนำ (ดูวิธีการในแผนการสอนคาบที่ 15 ขั้นการสอนที่ 2.1)
2. จากแบบฟอร์มการเขียนจดหมายในเนื้อเรื่องที่ 14 ความข้อ 1 ครูให้ยูเรียนทำแบบฝึกหัดการเขียนโดยเขียนจดหมายถึงญาติ คนละ 1 ฉบับ

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
- เนื้อเรื่องที่ 44 แบบเรียนโครงการพระราชประสงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านคำและข้อความที่กำหนดให้ - ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนคาบที่ 30

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อ่านคำหรือข้อความที่กำหนดให้ได้
2. เขียนคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30
2. ทบทวนการอ่านเนื้อเรื่องที่ 44
3. เขียนคำตามคำบอก
4. อ่านข้อความที่กำหนดให้

กิจกรรม

ขั้นนำ - ทบทวนการอ่านคำในบัตรฝึกอ่านชุดที่ 1 - 30 (ดูแผนการสอนคาบที่ 4
ขั้นการสอนคาบที่ 1 - 4)

ขั้นสอน

1. ครูนำเนื้อเรื่องที่ 44 มาให้ยูเรียนอ่านพร้อมกันและอ่านทีละคนตามลำดับ
เป็นการทบทวน (ดูวิธีการในแผนการสอนคาบที่ 15 ขั้นการสอนที่ 2.1)
2. จากเนื้อเรื่องที่ 44 ครูเลือกคำมาให้ยูเรียนเขียนตามคำบอก โดยใช้
วิธีการเดียวกันกับขั้นสอนที่ 2 ในแผนการสอนคาบที่ 18 ดังนี้

อ่าน	วันที่	วิธี	ถึง	เกิน
กรกฎาคม	เลขที่	จังหวัด	อำเภอ	หมู่ที่
หนังสือ	สบาย	หรือ	ขาว	ต้นวาคม

3. ใ้ผู้เรียนฝึกอ่านข้อความจากแบบฝึกหัดชุดที่ 7 รวม 10 ข้อความ (ดูท้ายแผนการสอนนี้) โดยอ่านทวนตนเอง (ครูเขียนข้อความลงบนแผ่นกระดาษขนาด 3" x 6" ข้อความละ 2 แถวหรือกว่านั้นตามจำนวนของผู้เรียน) เมื่อผู้เรียนมั่นใจว่าอ่านได้แล้วให้นำอ่านให้ครูฟังทีละคน แข่งขันกันว่าใครจะสามารถอ่านข้อความได้มากที่สุดโดยไม่ผิดเลย

สื่อการเรียนรู้

- บัตรฝึกอ่านคำๆเดียวเสียงชุดที่ 1 - 30
- เนื้อเรื่องที่ 44
- แบบฝึกหัดชุดที่ 7

ประเมินผล

- สังเกตการอ่านเขียนคำหรือข้อความที่กำหนดให้
- ตรวจแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัดที่ 7

1. ผู้ที่กินเหล้า เล่นการพนันและนอนตื่นสาย ชีวิตย่อมมีแต่ความยากจนและเป็นทุกข์
2. การขูดสวะเก็บก้นน้ำฝนไว้ใช้ ทำให้ชาวบ้านน้ำไวพอใช้ได้ตลอดปีไม่คอยยาก
3. ผู้ที่ใช้จ่ายเก่งทองกลางให้สะอาดก้นหั้น และเมื่อหั้นแล้วทองไม่แน่น เพราะจะทำให้เสียคุณค่าทางอาหาร
4. การเลี้ยงสัตว์ไว้กินเอง เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา กบ นอกจากจะช่วยให้มีกินตลอดไปแล้ว ส่วนที่เหลืออาหนำไปขายได้เงินอีกด้วย
5. การจับปลาโดยใช้ระเบิด และแหวนตาดี หรือจับปลาในฤดูที่ปลาวางไข่เป็นการกระทำที่เห็นแก่ตัว เราจะไม่ปล่อยให้ลูกหลานได้กินอีกเลย
6. ร่างกายคนเราจะแข็งแรงได้ทั้งกินอาหารให้ครบตามที่ร่างกายต้องการได้แก่ ข้าว ผัก ผลไม้ ไข่ นม เนื้อสัตว์ หรือสัตว์ต่าง ๆ
7. เมื่อป่วยไข้จะไปหาหมอ ไม่ควรซื้อยากินเอง เพราะยาทุกชนิดมีทั้งคุณและโทษ ยาที่ดีควรมีไว้ประจำบ้านไว้แก้ยาตำราหลวง
8. เราไม่ควรชักยี่ห้อหรือน้ำตาล ๆ กับบ่อน้ำคั้นน้ำใช้ เพราะสิ่งสกปรกอาจจะไหลลงบ่อ ทำให้น้ำในบ่อสกปรก
9. คนเราควรวางแผนครอบครัวไว้ดี ถ้ามีลูกให้พอดีกับฐานะของตน ย่อมส่งลูกเรียนหนังสือได้สูง ป่วยไข้ก็มีเงินรักษาได้ไม่ลำบาก
10. การเลี้ยงลูกควยนมแม่มีประโยชน์อย่างยิ่ง นมแม่มีคุณค่าสูงกว่านมทุกชนิด การกินนมแม่ทำให้ลูกได้ใกล้ชิดแม่และได้รับความอบอุ่น

หมายเหตุ

- ข้อความนี้สำหรับเขียนลงบนกระดาษที่ตัดเป็นชิ้น ๆ ขนาด 3" x 6"
กระดาษ 1 ชิ้น : 1 ข้อความ สำหรับแจกให้ผู้เรียนฝึกอ่านด้วยตัวเอง

ภาคผนวก ก

คำคู่เทียบเสียงในบัตรฝึกอ่านคำคู่เทียบเสียง 30 ชุด

คำคุณศัพท์เสียงในบัตรฝึกอ่านจำนวน 30 ชุด

ชุดที่

- 1 มา นว ตา กา ทา อว ขา ฝา หา
- 2 ตี คี ปี ดี นี รี คี คี คี
- 3 อู ู ู ู ู ู ู ู ู
- 4 ไป ไค ไก ใจ ไฟ ไร่ ไข่ ใจ ใจ
- 5 ใจ ใจ ใจ ใจ ใจ
- 6 ใจ ใจ ใจ ใจ ใจ ใจ ใจ ใจ
- 7 ทา นว ตา กา จา ตา ขา
- 8 เรา เรา เมา เมา เมา เมา เมา เมา เมา เมา
- 9 มัว ัว ัว ัว ัว ัว ัว ัว
- 10 รอ อก อก อก อก อก อก อก
- 11 เสียบ เียบ เสียบ เียบ
- 12 ถือ ถือ ถือ ถือ ถือ ถือ
- 13 เรือ เรือ เรือ เรือ เรือ
- 14 จะ กะ ปะ ฉะ สะ สะ สะ สะ
- 15 แกะ แทะ แทะ แทะ แทะ แทะ แทะ แทะ แทะ
- 16 กัน กัน กัน กัน กัน กัน กัน กัน
- 17 จิง กิง คิง บิง ฟิง ชิง กิง หิง
- 18 คน คน คน คน คน คน คน คน
- 19 คน คน คน คน คน คน คน คน
- 20 จุง มุง ยุง ฟุง บุง ดุง หุง
- 21 นาน ยาน วน จาน ปาน วน ขาน วน วน
- 22 นาย ยาย ขาย กาย คาย คาย ขาย สาย หาย

23	สวน	หวน	กวน	จวน	อวน	ชวน	ชวน	สวน	ทวน
24	สาว	ขาว	หาว	ภาว	จาว	กาว	ขาว	ขาว	ยาว
25	เงิน	เนิน	เบิน	เกิน	เกิน	เขิน	เกิน	เกิน	
26	คั้น	พั้น	ยั้น	ปั้น	ขั้น	ฉั้น	ฉั้น		
27	ยอม	มอม	นอม	จอม	คอม	ออม	จอม	จอม	หอม
28	ลูก	ผูก	มูก	อุก	บุก	หูก	ลูก		
29	เก็บ	เจิบ	เห็บ	เซ็บ	เย็บ	เล็บ			
30	เกิก	เกิก	เปิก	เบิก	เซิก	เทิก	เมิก		

การศึกษาเปรียบเทียบการสอนภาษาไทยชั้นอ่านออกเขียนได้สำหรับผู้ใหญ่
ที่ไม่รู้หนังสือโดยวิธีจักลาคับกับการเรียนรู้และวิธีสอนปกติ

บทคัดย่อ

ของ

ฉล่องศรี พลโยธา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2528

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนภาษาไทยของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ และกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนปกติตามคู่มือการสอนของ กรมวิชาการ และโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่าง เป็นสตรีผู้ไม่รู้หนังสือ จำนวน 29 คน อายุระหว่าง 14 - 30 ปี สตรีเหล่านี้อยู่ในสถานสงเคราะห์หญิงสามแห่งคือ สถานสงเคราะห์หญิงบ้านปากเกร็ด สถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดกระการ จังหวัดนนทบุรี และสถานสงเคราะห์หญิงบ้านนารีสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างได้แบ่งโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง ได้เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 14 คน กลุ่มทดลองมีผู้วิจัยเป็นผู้สอนโดยวิธีสอนแบบจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ และกลุ่มควบคุมมีครูประจำการของสถานสงเคราะห์เป็นผู้สอนโดยใช้วิธีสอนปกติตามคู่มือการสอนของ กรมวิชาการควบคู่กับแบบเรียนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ทั้งสองกลุ่มใช้เวลาเรียนกลุ่มละหกสัปดาห์ โดยเรียนทั้งหมด 30 คาบ ๆ ละสองชั่วโมง

ก่อนการสอน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทั้งสองกลุ่ม และเมื่อเรียนเสร็จแล้วให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบชุดเดิมซ้ำอีกครั้ง แล้วนำคะแนนการอ่านและการเขียนจากการทดสอบทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกันภายในกลุ่ม โดยใช้การทดสอบวิลคอกซัน (Wilcoxon Test) และเปรียบเทียบคะแนนระหว่างกลุ่มโดยใช้การทดสอบมานน์ - วิทนียู (Mann - Whitney U Test) ผลการทดลองพบว่า หลังการเรียนด้วยวิธีสอนแบบจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ กลุ่มทดลอง มีความสามารถทางการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในกลุ่มควบคุมพบว่าการเรียนภาษาไทยด้วยวิธีสอนปกติ ผู้เรียนมีความสามารถทางการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญ และเมื่อนำคะแนนการอ่านและการเขียนที่เพิ่มขึ้นของแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน พบว่าผู้เรียนในกลุ่มทดลอง มีความสามารถทางการอ่านและการเขียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

A COMPARATIVE STUDY ON TEACHING THAI FOR ILLITERATES
THROUGH LEARNING HIERARCHY AND TRADITIONAL METHODS

AN ABSTRACT

BY

CHALONGSEI POLYOTHA

Presented in partial fulfillment of the requirement
for the Master of Education degree
at Srinakarinwirot University

October 1985

The purpose of this study was to compare the achievements in learning reading and writing Thai language between two groups of illiterate adults. The first group was taught by the learning hierarchy method, and the second group was taught by the traditional method based on the instructional manual of the Curriculum and Instructional Development Department and of the National Literacy Campaign Project, Nonformal Education Department.

The sample included 29 illiterate women, aged 14-30 years old, selected by a purposive sampling technique from three female rehabilitation centres, namely Ban Pak Kret, Ban Kret Trakan, in Nonthaburi Province, and Ban Narisawat in Nakhonratchasima Province. The sample was divided into 15 women in the experimental group and 14 women in the control group. The experimental group was taught by the researcher through the learning hierarchy method, and the control group was taught by their centre teachers through the traditional method. Each group was taught for six weeks of 30 periods in total, and each period lasted for two hours.

The randomized control-group pretest-posttest design was used for this study. The students from both groups were given pre- and post-tests by using the same test. The Wilcoxon Test and Mann-Whitney U Test were used for analysing the data.

The study showed that after learning through the learning hierarchy method, the achievements in reading and writing Thai of students in the experimental group increased at the .05 level of significance. However, the achievements in reading and writing Thai of students in

the control group increased insignificantly. When compared the reading and writing achievements between the two groups, it was found that the experimental group had a higher achievement than the control groups with significance at 0.05 level.